

ศูนย์การเรียนรู้นกอปรอดหัวโขน

CRESTED BULBUL LEARNING CENTER

นิฟูกรรณ์ กาแป๊ะ

NIFURAKORN KAPAEH

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรม)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Degree of Bachelor of Architecture

Prince of Songkla University 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศูนย์การเรียนรู้นกปรอดหัวโขน
CRESTED BULBUL LEARNING CENTER

นิฟูรกรณ์ กาแป๊ะ
NIFURAKORN KAPAEH

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Bachelor of Architecture
Prince of Songkla University 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศูนย์การเรียนรู้นกกปรอดหัวโขน

CRESTED BULBUL LEARNING CENTER

นายนิฟูรณ์ กาแป๊ะ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(อาจารย์คัมภีร์ คล้ามณฤมล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ยุพยง เหมะศิลป์

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ เอกรินทร์ อนุกุลยุทธธน

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิป ศรีสกุลไชยรัก

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์คัมภีร์ คล้ามณฤมล

คณะกรรมการ

อาจารย์ภวัต รอดเข็ม

คณะกรรมการ

อาจารย์วรุฒิ มัธยันต์

คณะกรรมการ

(3)

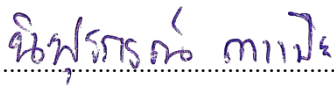
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมขอรับรอง
ว่า งานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีความ
ช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(.....อาจารย์คัมภีร์ คล้ามนอมล.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(.....นายนิฟูรณ์ กาแป๊ะ.....)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ นิชพรกรณ์ กาแป๊ะ

(.....นายนิพรกรณ์ กาแป๊ะ.....)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ศูนย์การเรียนรู้นกอปรอดหัวโขน

ผู้เขียน นายนิฟูรณ์ กาแป๊ะ

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2568

บทคัดย่อ

โครงการศูนย์การเรียนรู้นกอปรอดหัวโขน ตั้งอยู่ ณ ต.ท่าสาป อ.เมืองยะลา จ.ยะลา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออนุรักษ์นกอปรอดหัวโขน ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และกิจกรรมการแข่งขันนกอปรอดหัวโขน โครงการมุ่งสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และการเพาะพันธุ์นกอปรอดหัวโขนในระบบที่ยั่งยืน เพื่อลดการล่าและการซื้อขายนกอปรอดหัวโขนจากธรรมชาติ อันเป็นสาเหตุสำคัญของการลดลงของประชากรนกอปรอดหัวโขนในระบบนิเวศ

โครงการยังให้ความสำคัญและที่คำนึงถึง สวัสดิภาพสัตว์ ความปลอดภัย โดยทำงานร่วมกับภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะช่วยยกระดับการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนอย่างมีความรับผิดชอบแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้เสริม ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดยะลา โครงการรองรับผู้ใช้งาน ได้แก่ คนในชุมชน ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ และนกอปรอดหัวโขนซึ่งเป็นผู้ใช้งานหลัก พื้นที่ใช้งานประกอบด้วยส่วนการเรียนรู้และนิทรรศการ พื้นที่อนุรักษ์และฟื้นฟู พื้นที่กิจกรรมชุมชน พื้นที่ธรรมชาติ และส่วนบริการต่าง ๆ ซึ่งถูกออกแบบให้เกิดความสมดุลระหว่างกิจกรรมของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แนวคิด “การอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติและโดยใช้สถาปัตยกรรมเป็นสื่อกลาง ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านพื้นที่จริงส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า ลดขอบเขตระหว่างพื้นที่มนุษย์และธรรมชาติ และสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจชุมชน

โครงการศูนย์การเรียนรู้นกอปรอดหัวโขนจึงทำหน้าที่เป็นทั้งศูนย์อนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้ พื้นที่วัฒนธรรม และพื้นที่สาธารณะเชิงนิเวศ ที่มุ่งสร้างความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า

Thesis title	CRESTED BULBUL LEARNING CENTER
Writer	Nifurakorn Kapaeh
Branch	Architecture
Year	2025

ABSTRACT

The Red-whiskered Bulbul Learning Center Project is located in Thasap Subdistrict, Mueang Yala District, Yala Province, Thailand. The primary objective of the project is to conserve the red-whiskered bulbul, a protected wildlife species that holds cultural significance and is closely connected to local lifestyles and traditional bulbul singing competitions. The project aims to provide knowledge and public understanding of legal and responsible bird keeping, while promoting sustainable breeding practices to reduce hunting and illegal trade from natural habitats, which are major causes of declining bird populations in ecosystems.

The project emphasizes animal welfare and safety through collaboration between government agencies and local communities. In addition to encouraging responsible bird keeping, the center aims to generate supplementary income, strengthen the local economy, and promote cultural and nature-based tourism in Yala Province. The project serves various user groups, including local residents, bird owners, tourists, staff members, and the red-whiskered bulbuls themselves, which are considered the primary users of the space. The program includes learning and exhibition areas, conservation and rehabilitation zones, community activity spaces, natural landscape areas, and supporting service facilities. All spaces are designed to create a balance between human activities and the natural environment.

The main concept of the project is “Human–Bird–Nature Coexistence,” using architecture as a medium to create experiential learning environments that connect local culture with wildlife conservation.

The center functions as a conservation hub, educational facility, cultural space, and ecological public area aimed at raising awareness of wildlife conservation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องศูนย์การเรียนรู้ฐานปรอดหัวโขน เสร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และคำแนะนำช่วยเหลือจากบุคคล หน่วยงานและศูนย์ข้อมูลต่างๆ ขอขอบคุณ

อาจารย์คัมภีร์ คล้ามณฤมล สำหรับคำแนะนำช่วงการทำเตรียมวิทยานิพนธ์ที่ผ่านมาทั้งหมด
ขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับคำติชม ชี้แนะแนวทางและแก้ไขในผลงานวิทยานิพนธ์ทั้งหมด
คณะอาจารย์และบุคลากรคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้สั่งสอน
การอบรม รวมถึงดูแลเอาใจใส่มาตลอดระยะเวลา 5 ปี จนตัวผมได้สำเร็จการศึกษาในปี 2568
ขอบคุณเพื่อนในกลุ่มตรวจแบบที่ช่วยกันและกัน ผ่านมาจนถึงปีนี้ เพื่อนสถาปัตยกรรม มอ.ตรัง
รุ่น 9 ที่เติบโต และผ่านเรื่องราวต่างๆมาด้วยกัน สายรหัส 016 ที่คอยให้ความช่วยเหลือต่อกัน
เสมอมา สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณพ่อและแม่ ที่อดทนส่งลูกคนนี้จนเรียนจบ ขอขอบคุณสำหรับกำ-
ลังใจที่มีให้กันทุกครั้งที่ผมเหนื่อยท้อแท้

ด้วยความเคารพอย่างสูงและขอบคุณยิ่ง
นิฟูรกรณ์ กาแป๊ะ

สารบัญ

	หน้า
หน้าปกใน	(1)
หน้าอนุมัติ	(2)
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญภาพ	(13)
สารบัญตาราง	(18)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ	2
1.4 กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
2.1.1 ศูนย์การเรียนรู้นกกปรอดหัวโขน	4
2.1.2 อัตลักษณ์แห่งวิถีชาวแดนใต้	4
2.1.3 วงศ์ตระกูลนกกปรอด	5
2.1.4 พฤติกรรมของนกกปรอดหัวจุก	7
2.1.5 อาหารของนกกปรอดหัวจุก	8
2.1.6 วิธีการดูแลนกกปรอดหัวจุก	10
2.1.7 การดูแลสุขภาพนกก	10
2.1.8 กรงเพาะพันธุ์นกกปรอดหัวจุก	12
2.1.9 วิธีการขยายพันธุ์นกกปรอดหัวจุก	13
2.1.10 การแข่งขันนกกปรอดหัวจุก	14
2.1.11 รูปแบบกรงนกกหัวจุก	17
2.1.12 ขั้นตอนการทำกรงนกกหัวจุก	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.2.1 การเปรียบเทียบระยะเวลาในการผลิตขน	20
2.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสียงรบกวนนก	21
2.3 กรณีศึกษางานออกแบบที่เกี่ยวข้อง	
2.3.1 Gardens by the bay	23
บทที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ	
3.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	26
3.1.1 ศักยภาพในการอนุรักษ์	26
3.1.2 การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น	26
3.1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน	26
3.1.4 หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว	27
3.1.5 เจ้าของโครงการ	27
3.1.6 ข้อกำหนดโครงการ	28
3.2 การวิเคราะห์ที่ตั้ง	30
3.2.1 การเลือกที่ตั้งโครงการ	30
3.2.2 วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของเมือง	31
3.2.3 เกณฑ์ในการเลือกไซต์	37
3.2.4 วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	38
3.3 การวิเคราะห์ผู้ใช้สอยอาคาร	39
3.3.1 ข้อมูลผู้ใช้งานโครงการเชิงสถิติ	39
3.3.2 พฤติกรรมและกิจกรรม	41
3.3.3 กำหนดกลุ่มผู้ใช้งาน	42
3.4 วิเคราะห์โครงการ	43
3.4.1 กำหนดองค์ประกอบโครงการ	43
3.4.2 แผนภาพพื้นที่ใช้สอย	44
3.4.3 สรุปขนาดโครงการ	45
3.5 ภาพลักษณ์ของโครงการ	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 แนวความคิดในการออกแบบ	
4.1 กระบวนการทางความคิดในการออกแบบ	49
4.2 แนวความคิดในการออกแบบ	
4.2.1 การสร้างแนวทางเพื่อการออกแบบ	51
4.2.2 การออกแบบเพื่อตอบสนอง	51
4.2.3 การพัฒนาของการออกแบบ	52
บทที่ 5 ผลงานการออกแบบ	
5.1 ผังบริเวณ	54
5.2 ผังพื้นที่	55
5.3 แบบขยายอาคาร	56
5.3.1 แบบขยายอาคาร 1	56
5.3.1.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 1	57
5.3.1.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 1	58
5.3.2 แบบขยายอาคาร 2	59
5.3.2.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 2	60
5.3.2.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 2	61
5.3.3 แบบขยายอาคาร 3	62
5.3.3.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 3	63
5.3.3.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 3	64
5.3.4 แบบขยายอาคาร 4	65
5.3.4.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 4	66
5.3.4.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 4	67
5.3.5 แบบขยายอาคาร 5	68
5.3.5.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 5	69
5.3.5.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 5	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3.6 แบบขยายอาคาร 6	71
5.3.6.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 6	72
5.3.6.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 6	73
5.3.7 แบบขยายอาคาร 7	74
5.3.7.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 7	75
5.3.7.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 7	76
5.3.8 แบบขยายอาคาร 8	77
5.3.8.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 8	78
5.3.8.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 8	79
5.3.9 แบบขยายอาคาร 9	80
5.3.9.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 9	81
5.3.9.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 9	82
5.3.10 แบบขยายอาคาร 10	83
5.3.10.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 10	84
5.3.10.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 10	85
5.3.11 แบบขยายอาคาร 11	86
5.3.11.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 11	87
5.3.11.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 11	88
5.3.12 แบบขยายอาคาร 12	89
5.3.12.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 12	90
5.3.12.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 12	91
5.3.13 แบบขยายอาคาร 13	92
5.3.13.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 13	93
5.3.13.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 13	94
5.3.14 แบบขยายอาคาร 14	95
5.3.14.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 14	96
5.3.14.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 14	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3.15 แบบขยายอาคาร 15	98
5.3.15.1 แบบขยายรูปตัดอาคาร 15	99
5.3.15.2 แบบขยายรูปด้านอาคาร 15	100
5.3.16 แบบขยายอาคาร 16	101
5.6 ทักษะภาพ	
5.6.1 ภาพทักษะภาพภายใน	102
5.6.2 ภาพทักษะภาพภายนอก	105
บทที่ 6 บทสรุปและเสนอแนะ	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	110
ภาพรวม ศูนย์การเรียนรู้รุ่นกปรอดหัวโชน	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	115
ประวัติผู้เขียน	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงชนิดของนกปรอดทั้งหมด	5
2.2 แสดงชนิดของนกปรอดทั้งหมด	6
2.3 อาหารหลักสำหรับนก	8
2.4 อาหารเสริมสำหรับนก	8
2.5 ผลไม้สำหรับนกกรงหัวจุก	9
2.6 ผลไม้สำหรับนกกรงหัวจุก	9
2.7 สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย	10
2.8 พื้นที่เพาะพันธ์นกกรงหัวจุก	12
2.9 การเติบโตของนกกรงหัวจุก	13
2.10 นกกรงหัวจุก	14
2.11 สนามแข่งนกกรงหัวจุก	15
2.12 การดูแลนกในแต่ละวัน	16
2.13 งานฝีมือกรงนกหัวจุก	17
2.14 งานฝีมือกรงนกหัวจุก	18
2.15 งานฝีมือกรงนกหัวจุก	19
2.16 Gardens by the bay	23
2.17 ชูเปอร์ทรี	23
2.18 สวนพืชสวนครัว	24
2.19 ผังโครงการ	25
3.1 Site Location จังหวัดยะลา	30
3.2 Site Location จังหวัดยะลา	31
3.3 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา	31
3.4 แสดงผังสีของเมือง	32
3.5 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ	32
3.6 Site Location จังหวัดยะลา	33
3.7 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา	33
3.8 แสดงผังสีของเมือง	34
3.9 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ	34

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.10 Site Location จังหวัดยะลา	35
3.11 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา	35
3.12 แสดงผังสีของเมือง	36
3.13 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ	36
3.14 Site Location อำเภอเมืองยะลา ยะลา	38
3.15 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ	38
3.16 รายงานเบื้องต้นเดือนกรกฎาคม ปี 2567	40
3.17 แสดงพฤติกรรมและกิจกรรม	41
3.18 แสดงกลุ่มเป้าหมายหลัก	42
3.19 แสดงฟังก์ชันหลักของโครงการ	43
3.20 แสดงการเชื่อมโยงของฟังก์ชัน	44
3.21 แสดงภาพลักษณะของโครงการ	48
4.1 แสดงความเป็นอยู่อาศัยของนก	50
4.2 แสดงมุมมองของคนและนก	51
4.3 แสดงความเชื่อมโยงของคนและนก	51
4.4 แสดงความพัฒนาแบบ	52
4.5 แสดงแบบทั้งโครงการ	52
4.6 แสดงแบบจากป่าสู่ปัจจุบัน	53
5.1 แสดงผังบริเวณ	54
5.2 แสดงผังพื้นที่ 1	55
5.3 แสดงแบบขยายอาคาร 1	56
5.4 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 1	57
5.5 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 1	58
5.6 แสดงแบบขยายอาคาร 2	59
5.7 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 2	60
5.8 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 2	61
5.9 แสดงแบบขยายอาคาร 3	62
5.10 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 3	63
5.11 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 3	64

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.12 แสดงแบบขยายอาคาร 4	65
5.13 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 4	66
5.14 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 4	67
5.15 แสดงแบบขยายอาคาร 5	68
5.16 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 5	69
5.17 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 5	70
5.18 แสดงแบบขยายอาคาร 6	71
5.19 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 6	72
5.20 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 6	73
5.21 แสดงแบบขยายอาคาร 7	74
5.22 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 7	75
5.23 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 7	76
5.24 แสดงแบบขยายอาคาร 8	77
5.25 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 8	78
5.26 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 8	79
5.27 แสดงแบบขยายอาคาร 9	80
5.28 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 9	81
5.29 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 9	82
5.30 แสดงแบบขยายอาคาร 10	83
5.31 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 10	84
5.32 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 10	85
5.33 แสดงแบบขยายอาคาร 11	86
5.34 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 11	87
5.35 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 11	88
5.36 แสดงแบบขยายอาคาร 12	89
5.37 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 12	90
5.38 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 12	91

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.39 แสดงแบบขยายอาคาร 13	92
5.40 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 13	93
5.41 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 13	94
5.42 แสดงแบบขยายอาคาร 14	95
5.43 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 14	96
5.44 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 14	97
5.45 แสดงแบบขยายอาคาร 15	98
5.46 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคาร 15	99
5.47 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคาร 15	100
5.48 แสดงแบบขยายอาคาร 16	101
5.49 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนโซนต้อนรับ	102
5.50 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนพื้นที่พัก	102
5.51 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดง	103
5.52 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดง	103
5.53 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนห้องฟังเสียงนก	104
5.54 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนห้องจัดแสดงชั่วคราว	104
5.55 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมโครงการ	105
5.56 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมโครงการ	105
5.57 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกทางเข้าโครงการ	106
5.58 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโซนลานกิจกรรม	106
5.59 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโซนลานกิจกรรม	107
5.60 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกทางเดินระหว่างอาคาร	107
5.61 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกอาคารจัดแสดง	108
5.62 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกอาคารทางเข้าโดม	108

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.63 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกด้านในโดม	109
5.64 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมอาคาร	109
6.1 แสดงภาพรวมโครงการ (แนวตั้ง)	112
6.2 แสดงภาพรวมโครงการ (แนวนอน)	113
6.3 แสดงภาพบรรยากาศการนำเสนอโครงการ	113
6.4 แสดงภาพหุ่นโมเดล	116
6.5 แสดงภาพบรรยากาศนิทรรศการ	116

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 ตารางแผนพัฒนา	27
3.2 แสดงเกณฑ์ในการเลือก Site	37
3.3 สถานพักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากการท่องเที่ยว	39
3.4 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา พ.ศ. 2559 – 2561	39
3.5 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา พ.ศ. 2559 - 2561 (ต่อ)	40
3.6 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ	45
3.7 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ (ต่อ)	46
3.8 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการส่วนงานระบบ	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

นกปรอดหัวโขน หรือมีชื่ออื่นๆ ได้แก่ นกปรอดหัวโขนเคราแดง นกกรงหัวจุก นกพิชทลิว หรือนกปิดจะลิ่ว เป็นนกประจำถิ่นที่เคยพบเห็นชุกชุมทั่วทุกภาคของประเทศไทย อาศัยอยู่เกือบทุกสภาพพื้นที่ ทั้งในที่สูงระดับ 1,800 เมตรและในที่ราบ ป่าอุดมสมบูรณ์ ที่ทำการเกษตร และชุมชนใกล้บ้านเรือน แต่เนื่องจากลักษณะที่ปราดเปรียว รูปทรงสวยงาม สีขนสะดุดตา มีลักษณะเด่น คือ ขนสีดำบนกระหม่อม (crest) จะตั้งสูง เป็นที่มาของชื่อ “นกปรอดหัวโขน” รวมทั้งเสียงร้องที่ไพเราะ มีทำนองสูงต่ำ สั้นยาว คล้ายทำนองเพลง ทำให้นกชนิดนี้เป็นที่นิยมของผู้เลี้ยงโดยเฉพาะในภาคใต้อาจถือได้ว่าการเลี้ยง นกปรอดหัวโขนเพื่อฟังเสียงและดูลีลา เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดมานานกว่าร้อยปีแต่เมื่อประมาณ ปีพ.ศ. 2504 ได้มีผู้เริ่มนำนกปรอดหัวโขนมาสู่ (ตี) กัน แบบเดียวกับการชนไก่ โดยปล่อยนกไปในกรง ขนาดใหญ่ เริ่มที่จังหวัดสตูลแล้วแพร่กระจายไปยังสงขลา นครศรีธรรมราช กระบี่ และนราธิวาส แต่ไม่เป็นที่ นิยมมากนักจนลดหายไปมากที่สุด และประมาณปีพ.ศ. 2515 ได้มีการนำนกชนิดนี้มาประกวดแข่งขันลีลาและ น้ำเสียงเพื่อชิงรางวัลต่างๆ เริ่มจากจังหวัดสงขลาขยายไปทั่วประเทศ มีการจัดตั้งชมรม สมาคม จัดให้มี การแข่งขันตามภาคต่างๆ

เนื่องจากนกปรอดหัวโขนเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ประชาชนไม่สามารถล่า ครอบครอง ค้าขนชนิดนี้โดยมิได้รับอนุญาต ดังนั้นเมื่อนกปรอดหัวโขน เป็นที่ต้องการของตลาด มีการล่า การค้า การครอบครองอย่างผิดกฎหมาย ในแต่ละปีจึงก่อให้เกิดคดีกระทำ ความผิดจำนวนหลายพันคดีมีนกปรอดหัวโขนของกลางหลายหมื่นตัว และประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน จากการถูกจับกุม ได้ร้องเรียนขอให้ทางราชการพิจารณาถอดถอนนกปรอดหัวโขนออกจากบัญชีสัตว์ป่า คุ้มครอง

อย่างไรก็ตาม นกปรอดหัวโขนต้องเผชิญกับปัญหาจากการถูกจับจากธรรมชาติมากเกินไป ทำให้จำนวนในธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว การจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์จึงมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์นกชนิดนี้รวมถึงให้ความรู้แก่ผู้เลี้ยงนกเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอย่างถูกต้องและยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 อนุรักษ์พันธุ์นกปรอดหัวโขนเพื่อป้องกันการลดลงของจำนวนประชากรนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติโดยการเพาะพันธุ์นกในกรงและส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ผ่านการเลี้ยงนกอย่างยั่งยืน

1.2.2 ส่งเสริมการเลี้ยงนกอย่างถูกต้อง ให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้เลี้ยงนกเกี่ยวกับการดูแลนกปรอดหัวโขนอย่างถูกต้อง ทั้งด้านอาหาร การดูแลสุขภาพ และการเพาะพันธุ์ เพื่อให้การเลี้ยงนกไม่เป็นอันตรายต่อนกหรือสิ่งแวดล้อม

1.2.3 จัดการแข่งขันเลี้ยงนกอย่างมีมาตรฐาน ส่งเสริมการจัดการแข่งขันเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในรูปแบบที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยมีมาตรฐานในการตัดสินและการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับนก เพื่อให้การแข่งขันเป็นไปอย่างยุติธรรมและปลอดภัย

1.2.4 ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ผ่านการเลี้ยงนก การจัดการแข่งขัน และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การขายอุปกรณ์เลี้ยงนกและการค้าขายนกที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1.3.1. การศึกษาวิธีการอนุรักษ์และการเลี้ยงนกหัวจุกในพื้นที่ภาคใต้

1.3.2. ศึกษาหาจุดเด่นจุดด้อยของทำเลที่จะตั้งโครงการ

1.3.3. ประชากรเป้าหมายคือนักเลี้ยงนกหัวจุกในพื้นที่ภาคใต้

1.3.4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

1.4 กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการ

- 1.4.1 เสนอหัวข้อโครงการค้นคว้าข้อมูล หาพื้นที่สำหรับโครงการ นำเสนอหัวข้อ
- 1.4.2 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมธรรมชาติของนกชนิดนี้
- 1.4.3 การเก็บรวบรวมบทสัมภาษณ์หรือสอบถามผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนกกรงหัวจุก
- 1.4.4 ศึกษาเรื่องรูปแบบของศูนย์อนุรักษ์ และข้อแตกต่างของแต่ละที่
- 1.4.5 ศึกษาที่ตั้งโครงการ พื้นที่จริง บริบทโดยรอบโครงการ
- 1.4.6 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีผลในการออกแบบโครงการ
- 1.4.7 สรุปผลดำเนินงาน

1.5 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 การอนุรักษ์พันธุ์นกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ เพื่อลดการจับนกจากธรรมชาติ และการเพาะเลี้ยงนกในกรงที่ศูนย์จะช่วยเสริมสร้างประชากรนกในเชิงอนุรักษ์
- 1.5.2 การเลี้ยงนกอย่างถูกต้องและยั่งยืนผู้เลี้ยงนกจะได้รับความรู้และเทคนิคที่ถูกต้องในการดูแลนก ช่วยเพิ่มโอกาสในการเลี้ยงนกให้มีสุขภาพดี
- 1.5.3 ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น การเพาะพันธุ์นก การจัดการแข่งขัน และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การค้าขายนก การผลิตอุปกรณ์เลี้ยงนก
- 1.5.4 มาตรฐานการแข่งขันนกปรอดหัวโขนที่เป็นธรรม การจัดการแข่งขันจะเป็นไปตามมาตรฐานที่ชัดเจนและยุติธรรม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ศูนย์การเรียนรู้นกอปรอดหัวโขน

สถานที่หรือองค์กรที่มีวัตถุประสงค์หลักในการอนุรักษ์พันธุ์นกอปรอดหัวโขน ซึ่งเป็นนกที่มีลักษณะเด่นในด้านเสียงร้องและความงาม ศูนย์นี้มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน การจับนกจากธรรมชาติ และเพาะพันธุ์นกในกรงเพื่อรักษาจำนวนประชากรนกให้ยั่งยืน นอกจากนี้ยังจัดการแข่งขันเสียงนกอปรอดหัวโขน ซึ่งเป็นกิจกรรมวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยม โดยจัดให้มีมาตรฐานและรูปแบบการแข่งขันที่ยุติธรรมและปลอดภัยต่อนก

ศูนย์ยังมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนอย่างเป็นแหล่งพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจชุมชนผ่านการสร้างรายได้การเลี้ยงนก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 อัตลักษณ์แห่งวิถีชาวแดนใต้

นกรงหัวจุก เป็นนกชนิดหนึ่งที่มีเสียงร้องอันไพเราะ ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นนกที่นิยมของคนภาคใต้มา อย่างยาวนาน โดยเฉพาะชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ ที่มีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายจนกลายเป็นวิถีและ วัฒนธรรมที่จะพบเห็นกรงนกรงหัวจุกแขวนอยู่แทบทุกหลังคาเรือน

การเลี้ยงนกรงหัวจุกก็ได้เป็นเพียงวิถีของชาวมุสลิมเท่านั้น แต่กรงนกที่เสมือนเป็นบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของนกก็มีความจำเป็นที่เจ้าของผู้เลี้ยงนกจะต้องพิถีพิถันและให้ความสำคัญในกา เลือกกรงนกเพื่อจะได้ คู่ควรกับนกตัวโปรด หรืออาจแสดงถึงฐานะและรสนิยมของผู้เป็นเจ้าของนกด้วย กรงนก จึงถือเป็นงาน ศิลปะหัตถกรรมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อสะท้อนถึงศิลปะ วัฒนธรรมพื้นเมือง และความ นิยมของชาวไทยมุสลิมทางตอนใต้

2.1.3 วงศ์ตระกูลนกปรอด

นกปรอดสีซีงั่ว
Cinereous Bulbul

นกปรอดเล็กตะนาวศรี
Baker's Bulbul

นกปรอดอิระวดี
(Ayeyarwady Bulbul)

นกปรอดหัวตาขาว
Flavescent Bulbul

นกปรอดแถบปีกเหลือง
Ashy Bulbul
นกปรอดสีซีงั่ว

นกปรอดสีน้ำตาลแดง
Chestnut Bulbul

นกปรอดดอกลายเกล็ด
Scaly-breasted Bulbul

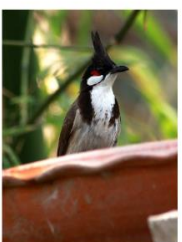
นกปรอดหัวสีเขม่า
Sooty-headed Bulbul

นกปรอดหัวโขนกันเหลือง
Brown-breasted Bulbul

นกปรอดก้นแดง
Red-vented Bulbul

นกปรอดหัวโขน
Red-whiskered Bulbul

นกปรอดหลังฟู
Hairy-backed Bulbul

นกปรอดหลังเขียวอกลาย
Streaked Bulbul

นกปรอดหน้าขาว
Yellow-vented Bulbul

นกปรอดหงอนหลังลาย
Puff-backed Bulbul

นกปรอดหงอนปากหนา
Crested Finchbill

นกปรอดหงอนตาขาว
Buff-vented Bulbul

นกปรอดสีน้ำตาลตาขาว
Cream-vented Bulbul

นกปรอดสีน้ำตาลตาแดง
Red-eyed Bulbul

นกปรอดสีคล้ำใต้คอ
เหลือง Finsch's Bulbul

ภาพที่ 2.1 แสดงชนิดของนกปรอดทั้งหมด

ที่มา : <https://dktnfe.com/web59/?cat=45>

นกปรอดสีไพลใหญ่
Olive-winged Bulbul

นกปรอดสวน
Streak-eared Bulbul

นกปรอดลาย
Striated Bulbul

นกปรอดภูเขา
Mountain Bulbul

นกปรอดท้องสีเทา
Grey-bellied Bulbul

นกปรอดทอง
Black-headed Bulbul

นกปรอดดำปีกขาว
Black-and-white Bulbul

นกปรอดดำ
Black Bulbul

นกปรอดจีน
Light-vented Bulbul

นกปรอดคอกลาย
Stripe-throated Bulbul

นกปรอดโองหน้าผากเทา
White-throated Bulbul

นกปรอดโองท้องสีน้ำตาล
Ochraceous Bulbul

นกปรอดโองไร้หงอน
Yellow-bellied Bulbul

นกปรอดโองแก้มเทา
Grey-cheeked Bulbul

นกปรอดโองเมืองเหนือ
Puff-throated Bulbul

นกปรอดแม่ทะ
Straw-headed Bulbul

นกปรอดเหลืองหัวจุก
Black-crested Bulbul

นกปรอดเล็กสีไพล
ตาแดง Olive Bulbul

นกปรอดเล็กท้องเทา
Spectacled Bulbul

นกปรอดเล็กตาขาว
Grey-eyed Bulbul

ภาพที่ 2.2 แสดงชนิดของนกปรอดทั้งหมด

ที่มา : <https://dktnfe.com/web59/?cat=45>

2.1.4 พฤติกรรมของนกรงหัวจุก

นกรงหัวจุก หรือ นกรอดหัวโขน เป็นนกที่มีพฤติกรรมที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้เป็นที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย โดยเฉพาะภาคใต้และจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย พฤติกรรมของนกรงหัวจุก

พฤติกรรมการร้อง: นกรงหัวจุกมีเสียงร้องที่ไพเราะและหลากหลาย จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เป็นที่นิยมเลี้ยงเพื่อแข่งขัน โดยนกที่ผ่านการฝึกจะร้องเสียงที่ดัง ชัดเจน และมีจังหวะการร้องสม่ำเสมอ ช่วงเวลาที่ร้องมากที่สุดคือตอนเช้าและตอนเย็น นอกจากนี้ การฝึกจะช่วยเสริมให้นักกรงได้ดียิ่งขึ้น และมีลูกเล่นในการขับร้องเสียงที่หลากหลาย

พฤติกรรมการแสดงความเป็นเจ้าของ: นกรงหัวจุกมีพฤติกรรมแสดงอาณาเขตสูง และมักจะร้องเสียงดังเมื่อมีนกตัวอื่นหรือสิ่งแปลกปลอมเข้าใกล้กรงของมัน เป็นวิธีที่ใช้แสดงความเป็นเจ้าของ และปกป้องพื้นที่ของตน

พฤติกรรมการสื่อสาร: นกรงหัวจุกสามารถสื่อสารกับนกตัวอื่น ๆ ผ่านการร้องและท่าทาง เช่น การกระพือปีก การเชิดหัว และการแสดงท่าทางต่าง ๆ เพื่อบ่งบอกถึงความรู้สึกหรือแสดงการครอบครองพื้นที่ของตน

พฤติกรรมการบินและสำรวจ: ในธรรมชาติ นกรงหัวจุกชอบบินไปมาเพื่อสำรวจหาอาหาร และสร้างรัง โดยมีพฤติกรรมกระโดดหรือบินสั้น ๆ ไปมาบนต้นไม้ ในกรงนกที่เลี้ยง นกจะมีพฤติกรรมกระโดดจากกิ่งหนึ่งไปอีกกิ่งหนึ่งเพื่อออกกำลังกายและสำรวจสภาพแวดล้อมของมัน

การอาบน้ำและทำความสะอาดตัวเอง: นกรงหัวจุกชอบการอาบน้ำ ซึ่งเป็นการผ่อนคลาย และรักษาความสะอาดให้กับตัวเอง โดยผู้เลี้ยงมักจะให้ถาดน้ำสำหรับอาบ หรือสเปรย์น้ำเพื่อให้นักกรงทำความสะอาดตัวเอง

พฤติกรรมการเลือกคู่และการสร้างรัง: ในธรรมชาติ นกรงหัวจุกจะมีการเลือกคู่ในช่วงฤดูผสมพันธุ์ และจะสร้างรังบนต้นไม้เพื่อวางไข่และเลี้ยงลูก โดยทั้งพ่อแม่จะช่วยกันดูแลและให้อาหาร ลูกนกจนกว่าลูกนกจะบินออกจากรังได้เอง

พฤติกรรมการเข้าสังคม: นกรงหัวจุกมักอยู่เป็นฝูงเล็ก ๆ ในธรรมชาติ แต่เมื่อนำมาเลี้ยงในกรงเดียวกัน หากเป็นตัวผู้ที่มีอาณาเขตชัดเจน อาจแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อกัน โดยเฉพาะในช่วงฤดูผสมพันธุ์ การเลี้ยงตัวเดียวจึงมักจะเหมาะสมกว่า

พฤติกรรมการกิน: นกรงหัวจุกกินผลไม้เป็นหลัก เช่น กัลยัม ส้ม และผลไม้อื่น ๆ ที่มีเนื้ออ่อน นอกจากนี้ยังอาจกินแมลงขนาดเล็กเพื่อเสริมโปรตีน เช่น จิ้งหรีด และหนอนบางชนิด เมื่อนกรงหัวจุกได้รับอาหารที่ดีจะส่งผลต่อสุขภาพ เสียงร้อง และพฤติกรรมที่กระตือรือร้น

2.1.5 อาหารของนกกรงหัวจุก

อาหารสำเร็จรูป 1. นูทรีเบิร์ด บี14 หรือ บี18 (Nutri bird B14,B18)

1.1 B14 ใช้กับการเลี้ยงนกปกติทั่วไป

1.2 B18 ใช้กับนกที่ต้องการบำรุง นกใหม่ นกเด็กช่วงปีแรก

ภาพที่ 2.3 อาหารหลักสำหรับนก

อาหารบำรุงเพิ่ม 1. แคลเซียม วิตามินดี3 เสริมไปนิดหน่อยจะได้ไม่ไปดึง

จากกระดูกมาใช้ในช่วงถ่ายขน

2. น้ำมันเมล็ดฮวยมั่วสกัดเย็นมี วิตามินสารอาหารในกลุ่มน้ำมัน

ก็ช่วยบำรุงในด้านการเจริญพันธุ์ รวมทั้งการถ่ายขนด้วย

ภาพที่ 2.4 อาหารเสริมสำหรับนก

ผลไม้ที่นกสามารถรับประทานได้

1. กล้วยน้ำว่าสุก มีวิตามินสูง แก่ท้องผูก เสริมภูมิคุ้มกัน ข้อควรระวัง อย่าให้กินนานๆ เสียงร้องจะเพี้ยน เพราะเนื้อกล้วยจะเหนียวติดปากนก จะอ้าปากร้องได้ไม่เต็มที่
2. มะละกอสุก ช่วยระบาย บำรุงสายตา ขับพยาธิเส้นด้าย
3. ส้มเขียวหวาน มีวิตามินซี แก่เจ็บคอ ขับเสมหะ อาเจียน
4. ฝรั่งสุก แก่ท้องร่วง บำรุงหัวใจ

5. มะม่วงสุก แก่ท้องอืด บำรุงกระเพาะอาหาร
6. มะเขือเทศ แก่นกบืออาหาร บำรุงเลือด กระตุ้นกล้ามเนื้อ
7. แตงกวา แก่ร้อนใน บำรุงปอด ช่วยย่อยอาหาร ก่อนให้นกกินเพื่อให้แน่ใจว่าปราศจากสารพิษตกค้าง นำไปแช่น้ำทิ้งไว้ 1 คืน

ภาพที่ 2.5 ผลไม้สำหรับนกกรงหัวจุก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

8. พริกชี้หูแดง หรือพริกสดแช่น้ำผึ้ง ช่วยให้เลือดไหลเวียนได้ดี
9. บวบ เป็นยาระบายท้อง แก้ไข้ แก่ร้อนใน
10. หนอนนก ไช้มัดแดง ปลวก จิ้งหรีด ตั๊กแตน แมลงเม่า อาหารพวกนี้โปรตีนสูง ทำให้เจริญเติบโตได้เร็ว
11. น้ำมันตับปลา ช่วยสร้างขนนกให้แข็งแรง

ภาพที่ 2.6 ผลไม้สำหรับนกกรงหัวจุก

ที่มา : https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_87419

2.1.6 วิธีการดูแลนกกรงหัวจุก

หลังจากปิดผ้าคลุมกรงนกมาทั้งคืน ถึงตอนเช้าให้เปิดผ้าออก นำอาหารใหม่ให้นกกิน อาทิ กล้วยน้ำว่าสุก มะละกอสุก มะเขือเทศสุก แตงกวา บวบ เพื่อป้องกันไม่ให้นกเบื่ออาหาร ควรสลับกันไป ถึงตรงนี้สามารถสังเกตโรคของนกได้จากมูล หากเป็นเม็ด แสดงว่าปกติ หากถ่ายเหลว นั่นคือสัญญาณบ่งบอกว่านกเป็นโรค ควรรีบรักษาทันที

ข้อควรระวัง เวลาแขวนนกที่ราว ไม่ควรแขวนกรงนกที่อายุน้อยใกล้กับนกที่อายุมาก เพราะนกที่อายุมากจะข่มนกที่เด็กกว่า บางตัวถึงขั้นไม่กล้าส่งเสียงร้อง และเพื่อให้นกร้องได้นาน ค่อยๆ เพิ่มเวลาแขวนตากแดดมากขึ้น จากวันละ 1 ชั่วโมง เป็นวันละ 2 ชั่วโมง จะให้ตีนานกตากแดดช่วงเวลาแดดอ่อนๆ จะช่วยให้นกได้รับวิตามินดี กระดูกจะแข็งแรง ทำเช่นนั้นจนกระทั่งนกเคยชิน เพราะเวลาที่ประกวดนกกรงหัวจุกจะใช้เวลา 5-6 ชั่วโมง

2.1.7 การดูแลสุขภาพนก

ช่วงเวลาอาบน้ำให้นก ควรเป็นช่วงบ่ายหรือเย็น ก่อนจะนำกรงไปเก็บ ควรตากจนกระทั่งขนนกแห้งสนิท อีกทั้งนกชนิดนี้รักความสะอาด ฉะนั้นเจ้าของควรเปลี่ยนน้ำกิน ล้างกรง และอาบน้ำให้สม่ำเสมอ เพราะหากนกไม่สดชื่น มันจะสลัดขนอ่อนบนลำตัวออก และมีอาการซึม

ภาพที่ 2.7 สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

โรคพยาธิ

อาการ นกร้องเล่นๆหยุดๆไม่กระโดดไปมา

สาเหตุเกิดจาก กินอาหารสูตรแข่งต่างๆที่มีสารเร่งทำให้นกคึกๆกินมานานเลยทำให้มีการสะสม

วิธีรักษา หาซื้อยาถ่ายพยาธิตามร้านขายยาหรืออุปกรณ์มาถ่ายให้ก้นนก

โรคไข้หวัด

อาการ นกจะนั่งพองขนนั่งซึ่มๆไม่ค่อยร้อง

สาเหตุเกิดจาก จะเป็นในช่วงหน้าฝนกันหน้าหนาว โดนละอองฝน โดนลมหนาว

การรักษา ผสมยาแอมทเทคละลายน้ำให้กินวันต่อวันติดต่อกัน3วัน

โรคปอดบวม

อาการ นกจะไม่ร้องเลย นั่งซึ่มๆขนพองไม่สดชื่น

สาเหตุเกิดจาก น่านกอาบน้ำแล้วเปียกเร็วเกินไปทำให้ขนนกยังไม่แห้ง

การรักษา ผสมยา B12 ใส่มาให้กินและน่านกออกตากแดดให้ขนแห้งสนิท

โรคหลอดลมอักเสบ

อาการ นกจะจาม อ้าปาก หายใจลำบาก มีน้ำมูกไหล

สาเหตุเกิดจาก เลี้ยงนกรวมกันมากๆหลายตัวแล้วไม่มีเวลาให้กับนกไม่ยอมทำความสะอาดกรง

การรักษา หมั่นทำความสะอาดล้างถาดรองขี้นก 2 วันครั้งอาหารน้ำเปลี่ยนใหม่วันต่อวัน

โรคท้องเสีย

อาการ ขี้เป็นน้ำเหลวๆไม่เป็นก้อน

สาเหตุเกิดจาก ให้กินผลไม้หรืออาหารเก่าติดต่อกันหลายวัน

การรักษา ให้ผลไม้หรืออาหารวันต่อวัน ผสมยาแอมทเทคให้กิน

โรคตาเจ็บ

อาการ ดวงตาจะไม่สดใส ตาแฉะ มีขี้ตาดูดมาก

สาเหตุเกิดจาก โดนมดกัดหรือผึ้งต่อย

การรักษา ใช้ยาหยอดตา หยอด เช้า กลางวัน เย็น ติดต่อกันจนกว่าจะหายดวงตาสดใส

2.1.8 กรงเพาะพันธุ์นกกรงหัวจุก

ภาพที่ 2.8 พื้นที่เพาะพันธุ์นกกรงหัวจุก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

2.5*5 *2 เมตร ห้าห้องมีเชฟตี กว้าง 1 เมตร ต่อห้อง ลีค 1.8 เมตร ทางเดิน 70 เซน สูง 2 เมตร

2.1.9 วิธีการขยายพันธุ์นกกรงหัวจุก

การผสมพันธุ์ จะมีการผสมพันธุ์กันปีละ 6-8 ครั้ง ในแต่ละครั้งจะออกไข่ 2-3 ฟอง มีลูกครั้งละ 2-3 ตัว ในปีหนึ่งๆ นกกรงหัวจุกจะมีลูกประมาณ 12-24 ตัว

การผสมพันธุ์แบบธรรมชาติ เดือนพฤศจิกายน - มกราคม นกกรงหัวจุกจะร้องเรียกคู่เมื่อนกกรงหัวจุกได้พบตัวเมีย ก็จะแสดงท่าทางโดยการโน้มตัวไปข้างหน้า ตกไข่ 2-3 ฟอง ใช้เวลาฟักประมาณ 10-13 วัน

การผสมพันธุ์โดยผู้เลี้ยง

1. หากต้นไม้ชนิดเป็นพุ่มทึบ ขนาดไม่สูงมากนัก
2. ทำกรงครอบต้นไม้ ไม้ไผ่ ไม้จริง เหล็ก ทำเป็นเสา 4 เสาและคาน
3. การทำรังนก ให้ใช้เปลือกมะพร้าวที่แกะกะลาออกแล้ว ไปผูกไว้ตามกิ่งหลายๆ จุด นำเศษหญ้าแห้ง ฟางข้าวแห้ง ไปวางไว้ที่พื้นกรง
4. หลังการกรงนก ควรจะใช้ตับจาก หญ้าคา หญ้าแฝก เป็นหลังคา จะเป็นธรรมชาติ โดยจะปิดหลังคาไว้ครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งเปิดไว้ให้
5. ที่แขวนอาหาร ใช้ลวดแข็งทำเป็นตะขอเกี่ยวไว้ข้างกรง
6. หากแก้วหรือที่ใส่น้ำไปวางให้นกกิน
7. หาชั้นพลาสติก หรืออ่างกระเบื้องดินเผา

ภาพที่ 2.9 การเติบโตของนกกรงหัวจุก

ที่มา : <https://www.thairath.co.th/news/local/central/1425263>

วิธีการคัดเลือกพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์

1. คัดเลือกพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์แข็งแรงและอายุ 7 เดือน
2. ถ้าให้ตีควรเลือกตัวที่มีเลือดนักรู้เต็มร้อย ยิ่งถ้าเป็นนกที่เคยชนะการแข่งขันมาแล้วยิ่งดีมาก

2.1.10 การแข่งขันนกกรงหัวจุก

ภาพที่ 2.10 นกกรงหัวจุก

ที่มา : https://library.wu.ac.th/NST_localinfo/pycnonotidae/

ในปัจจุบันทุกอำเภอจะนิยมนำนกที่เลี้ยงมาแข่งขันกันทุกสัปดาห์ เพื่อมานับดอกหรือประชันน้ำเสียงกัน เพื่อทดสอบนกที่ตนเองเลี้ยงและฝึกฝนมากับมือไปทดสอบที่ราวแข่งขัน ถ้าหากนกตัวเองติดรางวัลก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการเลี้ยงนก หรือถ้าติดรางวัลหัวอันดับที่ 1-3 รายการใหญ่ ๆ ก็จะทำให้หนักและเจ้าของมีชื่อเสียงไปด้วย

การแข่งขันนกกรงหัวจุก กติกา

ปัจจุบันการแข่งขันนกกรงหัวจุกมีหลายประเภท เช่น 4 ยก 8 ดอก, 4 ยก 12 ดอก, สากล, เสียงทอง, 4G, 3G เป็นต้น แต่ที่ได้รับความนิยมจะมี 3 ประเภทได้แก่

1. การแข่งขันประเภทนับดอก (4 ยก 8 ดอก)

การแข่งขันประเภทนี้นักจะต้องร้องเพลงให้ได้ติดต่อกัน 3 พยางค์

จำนวนสั้น (เพลงสั้น) เพราะเป็นเพลงสั้น 3 – 4 พยางค์

จำนวนกลาง (เพลงกลาง) เป็นเพลง 5 – 6 พยางค์

จำนวนยาว (เพลงยาว) เป็นไพเราะมาก เพราะร้องได้ถึง 7-9 พยางค์

การแข่งขันแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ยกคัตนก และ รอบชิงชนะเลิศ นกร้อง 3 พยางค์ชัดเจน หรือมากกว่านั้นนับ 1 คะแนน

2. การแข่งขันแบบสากล

เป็นการแข่งเพื่อคัดเลือกนก โดยจะตัดสินจากการต่อสู้ของนก คือสามารถต่อสู้หรือตอบโต้กับตัวอื่นได้หรือไม่ โดยการแข่งประเภทนี้จะแข่งทั้งหมด 3 ยก ยกที่ 1-2 กรรมการจะดูว่านกมีการต่อสู้กับนกตัวอื่นมากน้อยแค่ไหน ส่วนยกที่ 3 จะนับจากเสียงร้องและพยางค์ที่จะต้องมากกว่า 3 พยางค์ขึ้นไปถึงจะผ่านเข้าสู่รอบต่อไป

การให้คะแนนนกที่มีการอาการสู้และร้องอืดเป็นหลัก โดยยกที่ 1-2 กรรมการเข้าชั้นแล้วจะดูว่านกร้องต่อสู้กับตัวอื่น ถือว่าเข้ารอบต่อไป คือรอบที่ 2 หากนกมีใจสู้และร้องก็เข้ารอบที่ 3 เพื่อชิงชนะเลิศได้ ยกที่ 3 กรรมการจะเข้ามาตัดสิน 2 คน

เพื่อลงความเห็นในการให้คะแนนและเพื่อความสบายใจของเจ้าของนก

3. การแข่งขันประเภทนกเสียงทอง

การแข่งขันประเภทนี้กรรมการจะตัดสินจากน้ำเสียงของนก การเปิดเพลงร้องแบบสั้น-ยาว และความไพเราะจากเพลงนกที่เปิดเสียงร้องของแต่ละตัว ซึ่งนกที่เข้าร่วมการแข่งขันประเภทนี้นับว่าเป็นนกที่ค่าตัวค่อนข้างสูงมากเพราะมีน้ำเสียงที่ใหญ่

การให้คะแนนในการแข่งเสียงทอง คะแนนเต็ม 50

- น้ำเสียง 30 คะแนน

- การวางคำสำนวน 20 คะแนน

ภาพที่ 2.11 สนามแข่งนกกรงหัวจุก

ที่มา : <https://www.thairath.co.th/news/local/central/1425263>

สนามแข่งขันนกกรงหัวจุก ควรเป็นอย่างไร

- เป็นสนามหญ้าที่เป็นลานกว้างๆ
- สถานที่เขavnนก ไม่ควรอยู่ใกล้ต้นไม้ใหญ่
- ควรเป็นสนามหญ้า
- ระยะห่างระหว่างกรงนก แต่ละตัวประมาณ 0.5 - 1 เมตร
- โดยสนามมาตรฐานจะมีขนาดประมาณ 20 x 20 เมตร ไปจนถึง 50 x 50 เมตร หรือมากกว่า
- เสาเขavnกรงนกควรมีความสูงอยู่ที่ประมาณ 3 - 5 เมตร เพื่อให้กรงอยู่ในระดับที่เสียงนกสามารถกระจายได้อย่างชัดเจน

การฝึกนกกรงหัวจุกเพื่อเข้าแข่งขัน

จากที่เลี้ยงและพุ่มพิกดูแลรักขานมาเป็นอย่างดีแล้วควรเริ่มซ้อม แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่ก้าวกระโดด เมื่อเขavnนกแล้วลองสังเกตว่านกเริ่มสู้แล้วหรือยัง ถ้ายังไม่สู้ให้ยกนกออกไปจากราวไปเขavnไว้ที่อื่นห่างออกไปเขavnไว้ที่อื่น ห่างออกไปก่อน เพราะหากยังเขavnไว้จะทำให้นกแพ้และไม่สู้ นกตัวอื่นอีกเลย ต้องขยันหิวหนักไปเที่ยวและต้องซ้อมบ่อยๆโดยซ้อมสัปดาห์ละ1-2 วัน ช่วงเวลาการซ้อมเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความเคยชินกับสนามแล้วจึงแยกออกไปเขavnห่างๆ เพื่อให้นกเกิดความคึกคะนองก่อนจะนำนกไปเที่ยวหรือไปสนามซ้อม ต้องใช้ผ้าคลุมกรงนกทุกครั้ง เพื่อให้นกตื่นตกใจน้อยที่สุด

นกอาบน้ำในเวลาบ่ายหรือยามเย็นประมาณ 15.00-17.00 น แต่งตัวและตากขนให้แห้งสนิท ก่อนจะเก็บไว้ทุกวัน เพื่อเพิ่มความสวยงามและปลอดภัยโปรดปรองสบายให้แก่

ภาพที่ 2.12 การดูแลนกในแต่ละวัน

ที่มา : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332372>

2.1.11 รูปแบบกรงนกหัวจุก

ภาพที่ 2.13 งานฝีมือกรงนกหัวจุก

ที่มา : www.sacit.or.th

การทำกรงนกกรงหัวจุก ถือเป็นงานศิลปะที่ไม่ใช่ใครจะทำก็ได้แต่จะต้องทำโดยช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการประกอบกรงนก ต้องมีความใส่ใจ การสร้างสรรค์ลวดลายลงบนเนื้อไม้แต่ลวดลายนั้นต้องทำ ด้วยทักษะฝีมืออันเชี่ยวชาญ และต้องใช้เวลา ในการประกอบเป็นกรงนกได้หนึ่งชิ้นต้องเป็นไปด้วยความ ละเอียดประณีตในทุกขั้นตอน กรงนกสำหรับเลี้ยงนกกรงหัวจุกนั้นมีเอกลักษณ์และความงามเฉพาะตัว มีหลาย แบบหลากหลายลวดลายแตกต่างกันออกไปตามความชื่นชอบและสถานะของเจ้าของนก ขึ้นอยู่กับความ ประณีต และการออกแบบของช่างฝีมือแต่ละคน

รูปทรงกรงที่นิยมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีกนิยมใน 3 รูปแบบ

ได้แก่ ทรงจีนมีลักษณะทรงหกเหลี่ยม ทรงกลมมีลักษณะเหมือนกรงนกเขา และทรงสี่เหลี่ยมซึ่งเป็นทรงกรงนกกรงหัวจุกที่นิยมทำมากที่สุด เพราะสามารถเน้นดอกลายได้ง่ายกว่าแบบอื่นๆ ราคากรงแต่ละใบก็มี ราคาตั้งแต่หลักร้อยบาท หลักพัน ไปจนถึงหลักแสนบาทเลยทีเดียว ขึ้นอยู่กับไม้ที่นำมาทำกรง วัสดุที่นำมาทำ ลวดลายประดับตกแต่ง ความยากง่ายของลวดลายที่อาจมีทั้งการฉลุลาย และการแกะสลักลาย และยังขึ้นอยู่กับฝีมือของช่างทำกรงนกแต่ละคนด้วย หากเป็นฝีมือจากช่างที่มีฝีมือดีมีชื่อเสียงราคากรงนกก็จะยังมีราคา แพงเพิ่มขึ้น ลวดลายที่ปรากฏเป็นองค์ประกอบอันวิจิตรของกรงนกกรงหัวจุกส่วนใหญ่มีทั้งลายแบบมลายู แบบชวา และแบบจีน หรือแบบลายที่มีการผสมผสานทั้ง

สามแบบเข้าด้วยกัน โดยลวดลายที่เป็นที่นิยม เช่น ลวดลายพันธุ์พฤกษา ลวดลายเรขาคณิต ลวดลายสัตว์ในตำนานหรือความเชื่อ หรือลวดลายประดิษฐ์ตาม จินตนาการสร้างสรรค์ของช่าง กระจกที่มีการแกะสลักสร้างสรรค์ลวดลายที่วิจิตรบรรจง หรือการใช้วัสดุที่มี ราคาประดับตกแต่ง เช่น กระจกประดับหรือฝังมุก ก็ยิ่งทำให้ราคากระจกสูงถึงหลักแสนและหลายแสนบาทเลยทีเดียว

กระจกกรงหัวจุก จึงเป็นงานศิลปะหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในคุณค่า ความงดงาม ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ควบคู่ไปกับความศรัทธาของวิถีชีวิตของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนมุสลิมชายแดนใต้ที่ผูกพันอยู่กับการเลี้ยงนกรงหัวจุกมาอย่างยาวนาน และยังคงสืบทอดศิลปะ และหัตถกรรมการทำกรงหัวจุก ที่คงเอกลักษณ์และความสวยงามอยู่จวบจนปัจจุบันนี้

ภาพที่ 2.14 งานฝีมือกรงนกรงหัวจุก

ที่มา : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332372>

สำหรับกรงนกรงหัวจุกที่นิยมทรงสี่เหลี่ยมคางหมู สูงประมาณ ๓๐ นิ้ว ด้านล่างกว้างประมาณ ๑๔ นิ้ว นอกจากนี้ยังมีอีกหลายแบบเช่น แบบปัตตานี แบบนราธิวาส แบบนครศรีธรรมราช แบบสิงคโปร์ ทรงกลมแบบถังเบียร์ แบบสมไก่ แบบหกเหลี่ยม แบบสี่เหลี่ยมและแบบโดมมัสยิด ไม้ที่นำมาทำเป็นกรงได้แก่ ไม้สาวดำ ไม้มะม่วงป่า ไม้ประตู่ ไม้ชิงชัน ไม้มะเกลือ ไม้หลุมพลอ ไม้ตะเคียน ไม้สัก สวนไม้ที่นำมาทำซี่ลูกกรง ได้แก่ ไม้ไผ่สีสุก ไม้ไผ่ลำละลอก ไม้ไผ่แดงและไม้ไผ่อื่น ๆ ซึ่งดีที่สุดคือ ไม้ไผ่สีสุกและไม้ไผ่ลำละลอก

ไม้ไผ่ที่จะนำมาทำกรงถ้าหากจะให้แข็งแรงทนทานและใช้ได้นาน ให้ใช้ไม้ไผ่ที่แก่จัด ซึ่งก่อนที่จะนำมาเหลาต้องเอาไปแช่น้ำทะเลนานประมาณ ๒-๓ เดือน แล้วนำมาเก็บในที่ร่มประมาณ ๒-๓ เดือน จะทำให้เนื้อไม้เหนียว มอดไม่กิน เวลาเหลาไม้ไผ่เนื้อจะสลายสดคงที่

2.1.12 ขั้นตอนการทำกรงนกหัวจุก

ภาพที่ 2.15 งานฝีมือกรงนกหัวจุก

ที่มา : <https://mgronline.com/local/detail/9610000078850>

กรงนกที่มีความปราณีตสวยงาม มีลวดลาย รูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองมีความหมายให้แก่ผู้ใช้นั้นต้องเป็นภูมิปัญญาด้านการช่างไม้แกะสลักถึงจะทำออกมาสวยงาม สำหรับราคากรงนก นั้นจะมีราคาตั้งแต่ ๑,๕๐๐ บาท ไปจนถึง ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งกรงที่มีราคาสูงจะต้องใช้เวลานาน บางกรงก็ทำเป็นเดือน

กระบวนการ/วิธีการ

๑. เตรียมไม้ ใช้เลื่อยวงเดือนหรือเครื่องผ่าวงเดือนผ่าให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ
๒. ใช้กบไฟฟ้าไสไม้เพื่อให้ผิวไม้เรียบและได้ขนาด
๓. นำกระดาษเอ ๔ มาเขียนลายและออกแบบลวดลาย ทากาวและวางทาบบนไม้
๔. ใช้สว่านเจาะเพื่อเจาะรูในส่วนที่ต้องการจะฉลุลายออก
๕. ใช้เลื่อยฉลุหรือจักรฉลุเพื่อฉลุลาย
๖. ใช้มีดหรือคัตเตอร์แกะหรือแต่งลวดลายที่ฉลุไว้ให้สวยงาม
๗. เตรียมก้าน
๘. ใช้สว่านเจาะรูไม้ที่ฉลุแล้วเพื่อใส่ก้าน
๙. ประกอบกับเสา ๔ ต้น ให้ได้รูปทรงหรือรูปแบบที่ต้องการ
๑๐. นำไปต่อเข้ากับหัวกรง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบระยะเวลาในการผลัดขนของนกกกรงหัวจุก

ชื่อผู้วิจัย นายสารำญ ช่างसान และ นางนงคราญ ช่างसान

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบระยะเวลาในการผลัดขนของนกกกรงหัวจุก ดำเนินการโดย นายสารำญ ช่างसान และ นางนงคราญ ช่างसान มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลของการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกโดยใช้ EM และไม่ใช่ EM ต่อระยะเวลาการผลัดขน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพและลักษณะทางกายภาพของนกประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นกกกรงหัวจุกในฟาร์มที่จดทะเบียนของนายสารำญ ช่างสาม จำนวน 90 ตัว โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากนกอายุ 2 ปี จำนวน 20 ตัว แบ่งเป็นเพศผู้ 10 ตัว และเพศเมีย 10 ตัว จากนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มทดลอง ได้แก่

1. กลุ่มเลี้ยงโดยใช้ EM จำนวน 10 ตัว (เพศผู้ 5 ตัว เพศเมีย 5 ตัว)
2. กลุ่มเลี้ยงแบบไม่ใช่ EM จำนวน 10 ตัว (เพศผู้ 5 ตัว เพศเมีย 5 ตัว)

การวิจัยใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกระยะเวลาการผลัดขนและแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของนกเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านระยะเวลาการผลัดขน

นกกกรงหัวจุกที่เลี้ยงโดยใช้ EM ใช้ระยะเวลาในการผลัดขนประมาณ 6–7 สัปดาห์ และใช้เวลาในการขึ้นขนใหม่ 4 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมดประมาณ 11 สัปดาห์ ในขณะที่นกที่เลี้ยงแบบไม่ใช่ EM ใช้เวลาผลัดขนนานถึง 11 สัปดาห์ และใช้เวลาในการขึ้นขนใหม่ 4 สัปดาห์ รวม 15 สัปดาห์ อีกทั้งพบว่านกจำนวน 3 ตัวเกิดภาวะหยุดถ่ายขน ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและความแข็งแรงของร่างกาย

2. ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสุขภาพ

นกที่เลี้ยงโดยใช้ EM มีมูลไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่เกิดเชื้อราเมื่อทิ้งไว้ ขนนกเงางาม สุขภาพแข็งแรง และขนกมีสีเข้มเปลือกหนาและแข็งแรงส่วนนกที่เลี้ยงแบบไม่ใช่ EM พบว่ามูลมีกลิ่นเหม็นและขึ้นราได้ง่าย ขนนกไม่เงางาม สุขภาพแข็งแรงไม่สม่ำเสมอ และขนกมีสีอ่อน เปลือกบาง แดงง่าย

สรุปโดยรวม

การเลี้ยงนกกกรงหัวจุกโดยใช้ EM ส่งผลให้นกมีระยะเวลาผลัดขนสั้นกว่า สุขภาพโดยรวมดีขึ้น คุณภาพขนและไข่ดีกว่าการเลี้ยงแบบไม่ใช่ EM อย่างชัดเจน

2.2.2 การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสียงร้องของนกกรงหัวจุก

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสียงร้องของนกกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัลในจังหวัดยะลา

The Factors that Affect the Awarded Red-Whiskered Bulbuls in Yala Province

ผู้วิจัย: มุตัสซีร์ มาแจ๊ะ*, มุฮัมหมัดอาหมีน บาเฮะ, อาดีลัน ฮะยีลาตะ, อิมรอฮุม พร, ฮัมดีลละห์ เจะมุซอ, มุสลิม กาซอ, ทศนา เกื้อเอ้ย, และรุ่งลาวัลย์ จันทรตานา

หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสียงร้องของนกกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัลในจังหวัดยะลา (The Factors that Affect the Awarded Red-Whiskered Bulbuls in Yala Province) ดำเนินการโดย คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา นำโดย มุตัสซีร์ มาแจ๊ะ และคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพเสียงร้องของนกกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัล ศึกษาวิธีการฟังเสียงนก และศึกษารูปแบบการเลี้ยงรวมถึงการแข่งขันนกกรงหัวจุกในจังหวัดยะลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รู้และผู้มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงและแข่งขันนกกรงหัวจุก จำนวน 11 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็น เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสียงร้องของนกกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัลสามารถจำแนกได้ 11 ด้านหลัก ได้แก่

1. สายพันธุ์นก
2. อายุของนก
3. สุขภาพของนก
4. อาหารและโภชนาการ
5. วิธีการเลี้ยงดู
6. การขนส่ง
7. ลักษณะและขนาดของกรง
8. สิ่งแวดล้อมในการเลี้ยง
9. วิธีการฟังเสียงและความชำนาญของผู้ฝึก
10. ระยะเวลาการฝึกฝน
11. การคัดเลือกนกเข้าสนามแข่งขัน

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นกที่มีสายพันธุ์ดี สุขภาพแข็งแรง ได้รับอาหารที่เหมาะสม และได้รับการ

ฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะมีแนวโน้มพัฒนาเสียงร้องที่มีคุณภาพสูงและ

มีโอกาสประสบความสำเร็จในการแข่งขันมากกว่า นอกจากนี้ ความรู้และประสบการณ์ของผู้เลี้ยงยัง
เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนก

สรุปโดยรวม

เสียงร้องของนกกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัลไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิด
จากการผสมผสานระหว่างพันธุกรรม การดูแลเลี้ยงดู การฝึกฝน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่ง
ทั้งหมดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพเสียงและความสำเร็จในการแข่งขันนกกรงหัวจุก

2.3 กรณีศึกษางานออกแบบที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 Gardens by the bay

ภาพที่ 2.16 Gardens by the bay

ที่มา : <https://www.archdaily.com/254471/gardens-by-the-bay-grant-associates>

Gardens by the Bay เป็นโครงการสวนที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในโลก โดยพื้นที่ทั้งหมดรวม 101 เฮกตาร์ ประกอบด้วยสวน 3 แห่งที่แตกต่างกัน คือ Bay South, Bay East และ Bay Central โดยตั้งอยู่บนพื้นที่ถมใหม่ในใจกลางเมืองสิงคโปร์ที่ Marina Bay ซึ่งจะเป็นจุดหมายปลายทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจที่ไม่เหมือนใครสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวสิงคโปร์และชาวต่างชาติ

โครงการนี้ถือเป็นส่วนสำคัญของวิสัยทัศน์ “เมืองในสวน” ของสิงคโปร์ ซึ่งออกแบบมาเพื่อยกระดับโปรไฟล์ของเมืองไปทั่วโลก พร้อมทั้งจัดแสดงผลงานด้านพืชสวนและศิลปะการจัดสวนที่ดีที่สุด

ภาพที่ 2.17 ซูเปอร์ทรี

ที่มา : <https://www.archdaily.com/254471/gardens-by-the-bay-grant-associates>

จุดเด่นของ Gardens by the Bay

ซูเปอร์ทรี 18 ต้นซึ่งออกแบบโดย Grant Associates มีความสูงระหว่าง 25 ถึง 50 เมตร เป็นสวนแนวตั้งที่โดดเด่น โดยเน้นที่การสร้างปัจจัย "ว้าว" ผ่านการจัดแสดงไม้เลื้อย พืชอิงอาศัย และเฟิร์นที่มีดอกไม้เขตร้อนในแนวตั้ง ในตอนกลางคืน เรือนยอดเหล่านี้จะคูมีชีวิตชีวาด้วยแสงและสื่อฉายภาพทางเดินลอยฟ้าที่แขวนจากซูเปอร์ทรีช่วยให้ผู้เยี่ยมชมได้มองเห็นสวนในมุมมองที่ไม่เหมือนใคร ซูเปอร์ทรีฝังเทคโนโลยีพลังงานและน้ำที่ยั่งยืนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำความเย็นเรือนกระจก

สวนพืชสวนครัว

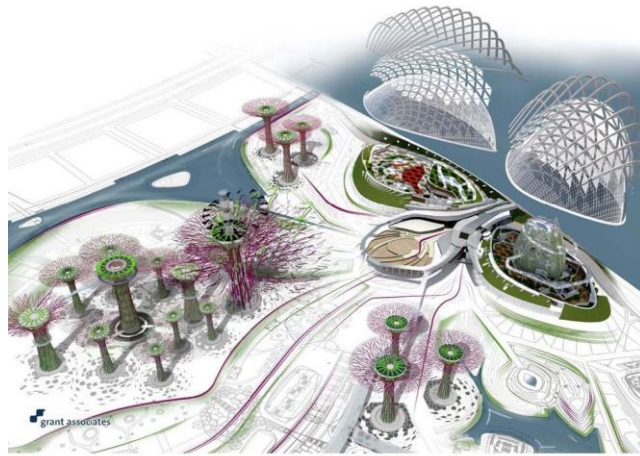
คอลเลกชันสองชุด ได้แก่ The Heritage Gardens และ The World of Plants เน้นที่ 'Plants and People' และ 'Plants and Planet' คอลเลกชันเหล่านี้มีทั้งดอกไม้บ้านสะพรั่งและใบไม้หลากสีสัน ทำให้เกิดภาพที่สวยงามของสีสัน พื้นผิว และกลิ่นหอมภายในสวน สร้างประสบการณ์ที่น่าหลงใหลให้กับผู้มาเยือน

ภาพที่ 2.18 สวนพืชสวนครัว

ที่มา : <https://www.archdaily.com/254471/gardens-by-the-bay-grant-associates>

ผังโครงการโดยรวม

ภาพที่ 2.19 ผังโครงการ

ที่มา : <https://www.archdaily.com/254471/gardens-by-the-bay-grant-associates>

บทที่ 3

การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ

3.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

3.1.1 ศักยภาพในการอนุรักษ์และการตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

จังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่การเลี้ยงและแข่งขันนกอพยพได้รับความนิยมน้อยกว่า กว้างขวาง ซึ่งสะท้อนถึงความผูกพันของชุมชนท้องถิ่นกับนกชนิดนี้ โครงการนี้มีศักยภาพในการอนุรักษ์พันธุ์นกอพยพในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี โดยจะเป็นศูนย์กลางในการศึกษาข้อมูลพันธุกรรม การเลี้ยงดูอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการปล่อยนกคืนสู่ธรรมชาติ การให้ความรู้และแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลี้ยงนกจะช่วยลดการล่าจากป่า ช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในจังหวัดยะลา

3.1. การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การแข่งขันนกอพยพในจังหวัดยะลาได้รับความนิยมในระดับท้องถิ่นและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โครงการนี้จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่โดยตรง ทั้งจากการจัดจำหน่ายอุปกรณ์การเลี้ยงนก อาหารนก และสินค้าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้อง การจัดการแข่งขันอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอจะช่วยให้เศรษฐกิจท้องถิ่นเกิดความมั่นคงและสร้างงานให้กับชุมชน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจังหวัดยะลา

3.1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความตระหนักรู้ในวงกว้าง

โครงการนี้สามารถเป็นศูนย์กลางในการเสริมสร้างความรู้เรื่องการอนุรักษ์และการดูแลสัตว์ป่าในชุมชนท้องถิ่นของยะลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดกิจกรรมและฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลนกอย่างถูกวิธีและมีความรับผิดชอบ จะช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในชุมชนต่อการอนุรักษ์นกอพยพ นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้โครงการนี้มีความยั่งยืนและเกิดประโยชน์ระยะยาวต่อคนและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

3.1.4 หมายความว่า 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
เป้าหมายที่ 3 การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ รหัสเป้าหมาย
0203 คำอธิบายเป้าหมาย

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงผู้ให้บริการ
การท่องเที่ยวและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาบนหลักการ ของความยั่งยืน ซึ่งหมาย-
ความรวมถึง การคำนึงถึงผล

กระทบที่จะเกิดขึ้นกับธรรมชาติและระบบนิเวศ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน การ
กระจาย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมให้กับท้องถิ่นการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
ดั้งเดิมของท้องถิ่น และการมอบประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับ นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.1 ตารางแผนพัฒนา

3.2	020302	ชุมชนท่องเที่ยวได้รับ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าปี ละ 50 ชุมชน	ชุมชนท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชน ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีการกำหนดนิยามไว้โดย กรมการท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้ ชุมชน มีความเข้มแข็ง สามารถ พึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิต ที่ดี โดยผ่านกระบวนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ยกระดับ คุณภาพชีวิต และการ กระจายรายได้ในท้องถิ่น	นับจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับ มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนในแต่ละปี โดยตัวชี้วัดจะบรรลุค่าเป้าหมายเมื่อ จำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานฯ ในช่วงปี 2566-2570 มีจำนวนไม่น้อย กว่า 50 ชุมชน ในแต่ละปี	ในปี 2565 ชุมชน ท่องเที่ยวที่ได้รับ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน มีจำนวน 50 ชุมชน	กรมการท่องเที่ยว
-----	--------	--	---	--	--	------------------

ที่มา : เอกสารประกอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

3.1.5 เจ้าของโครงการ

ศูนย์อนุรักษ์และการแข่งขันนกปรอดหัวโขน โดยหลักแล้วจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่สังกัด
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า
และสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

- หน่วยงานนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลสัตว์ป่า รวมถึงการอนุรักษ์และการป้องกันการ
ลักลอบจับสัตว์ป่าผิดกฎหมาย เช่น นกปรอดหัวโขน
- มีบทบาทในการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และส่งเสริมการอนุรักษ์นกในธรรมชาติ

3.1.6 ข้อกำหนดโครงการ

1 ด้านการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม

การเพาะเลี้ยงนกออย่างถูกกฎหมาย: นกปรอดหัวโขนที่ใช้ในการแข่งขันต้องมาจากการเพาะเลี้ยงอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ห้ามมีการลักลอบจับจากป่าเพื่อป้องกันการลดจำนวนประชากรในธรรมชาติ

ห้ามทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของนกในธรรมชาติ: การสร้างศูนย์อนุรักษ์ต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของนกในธรรมชาติ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

การปลูกฝังความรู้เรื่องการอนุรักษ์: มีการจัดอบรมหรือกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่ชุมชนและผู้เข้าร่วมการแข่งขันเกี่ยวกับการอนุรักษ์นกปรอดหัวโขน รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสัตว์ป่า

2 ด้านกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย

ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535: นกปรอดหัวโขนจัดอยู่ในสัตว์ป่าคุ้มครอง ดังนั้นการเพาะเลี้ยง การซื้อขาย และการเคลื่อนย้ายนกต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

การควบคุมการค้าและการเคลื่อนย้ายนก: ผู้เพาะเลี้ยงและผู้จัดการแข่งขันต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในการขออนุญาตการเคลื่อนย้ายนก รวมถึงการออกเอกสารรับรองนกที่ถูกต้องตามกฎหมาย

การป้องกันการลักลอบจับนกจากธรรมชาติ: มีมาตรการตรวจสอบและเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการลักลอบจับนกจากธรรมชาติ และการจำหน่ายนกที่ไม่ได้รับอนุญาต

3 ด้านการแข่งขัน

การจัดการแข่งขันตามหลักเกณฑ์ที่ยุติธรรม: มีการกำหนดกฎกติกาการแข่งขันอย่างชัดเจน เพื่อให้การแข่งขันนกอปรอดหัวโขนเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม

มาตรฐานของการดูแลนกในการแข่งขัน: ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพนกและสภาพการดูแลนกอย่างเคร่งครัด เช่น การตรวจสอบสุขภาพก่อนการแข่งขัน การดูแลเรื่องอาหารและน้ำ รวมถึงการให้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในช่วงการแข่งขัน

ระเบียบการสมัครและการเข้าร่วมการแข่งขัน: มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการสมัครเข้าร่วม เช่น การระบุแหล่งที่มาของนก การแสดงเอกสารรับรองการเพาะเลี้ยง หรือการอนุญาตการเคลื่อนย้ายนกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4 ด้านการบริหารจัดการและชุมชน

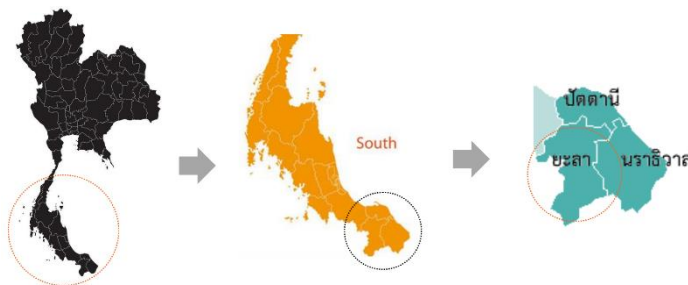
การมีส่วนร่วมของชุมชน: โครงการต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการจัดการ เช่น การเสนอความคิดเห็นในเรื่องการจัดการแข่งขัน หรือการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์

การบริหารโครงการแบบยั่งยืน: ต้องมีแผนการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้ในระยะยาว และสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: โครงการสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะที่ไม่ทำลายธรรมชาติ โดยเน้นการอนุรักษ์นกอปรอดหัวโขนและธรรมชาติรอบ ๆ ศูนย์อนุรักษ์

3.2 วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

3.2.1 การเลือกที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 3.1 Site Location จังหวัดยะลา

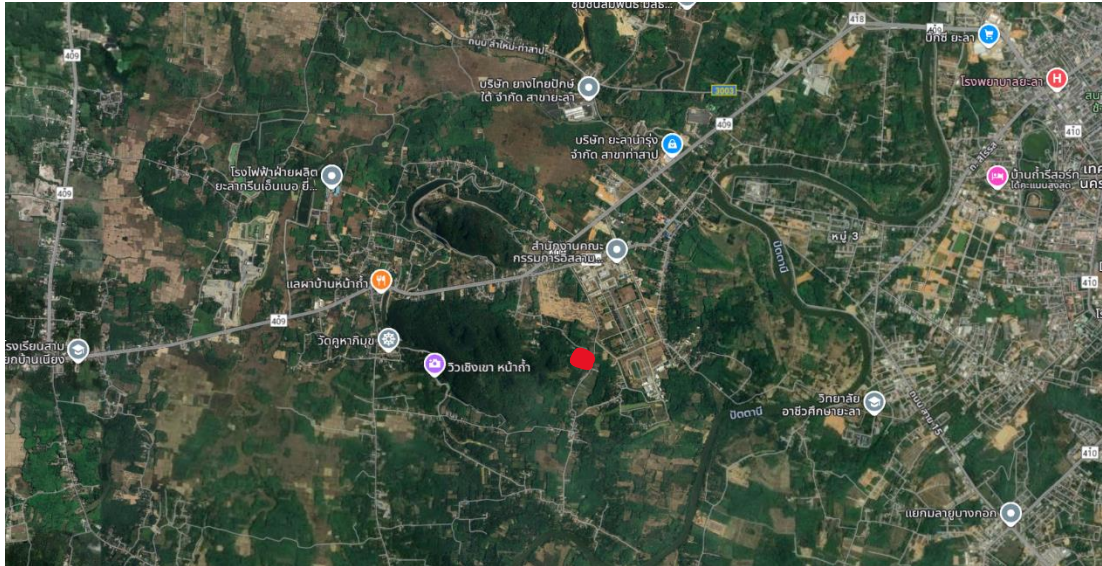
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

พื้นที่ใกล้แหล่งที่อยู่อาศัยของนกปรอดหัวโขนตามธรรมชาติ

- 1 ทำเลที่ตั้งควรอยู่ในพื้นที่ที่มีนกปรอดหัวโขนอาศัยอยู่ตามธรรมชาติพื้นที่ชานเมืองหรือชนบท
- 2 ทำเลในเขตชานเมืองหรือชนบทมักมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติมากกว่าพื้นที่ในเมืองใหญ่
- 3 พื้นที่เหล่านี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการพัฒนาต่ำกว่าพื้นที่ในเมืองพื้นที่ที่เข้าถึงได้ง่าย
- 4 ศูนย์อนุรักษ์ควรตั้งอยู่ในทำเลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายจากชุมชนและนักท่องเที่ยวความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ
- 5 ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำและพื้นที่สีเขียว
- 6 ทำเลที่ตั้งที่มีพื้นที่ป่าไม้หรือสวนสาธารณะใกล้เคียงจะช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมการสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่น
- 7 ทำเลที่ตั้งควรอยู่ในพื้นที่ที่ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจและพร้อมสนับสนุนโครงการ
- 8 การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนจะช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จและยั่งยืนมากขึ้นพื้นที่ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 9 ทำเลที่ตั้งที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ที่มีความปลอดภัยต่อสัตว์ป่า
- 10 ทำเลควรมีมาตรการป้องกันอันตรายต่อสัตว์ป่า

3.2.2 วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของเมือง

SITE A

ภาพที่ 3.2 Site Location จังหวัดยะลา

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

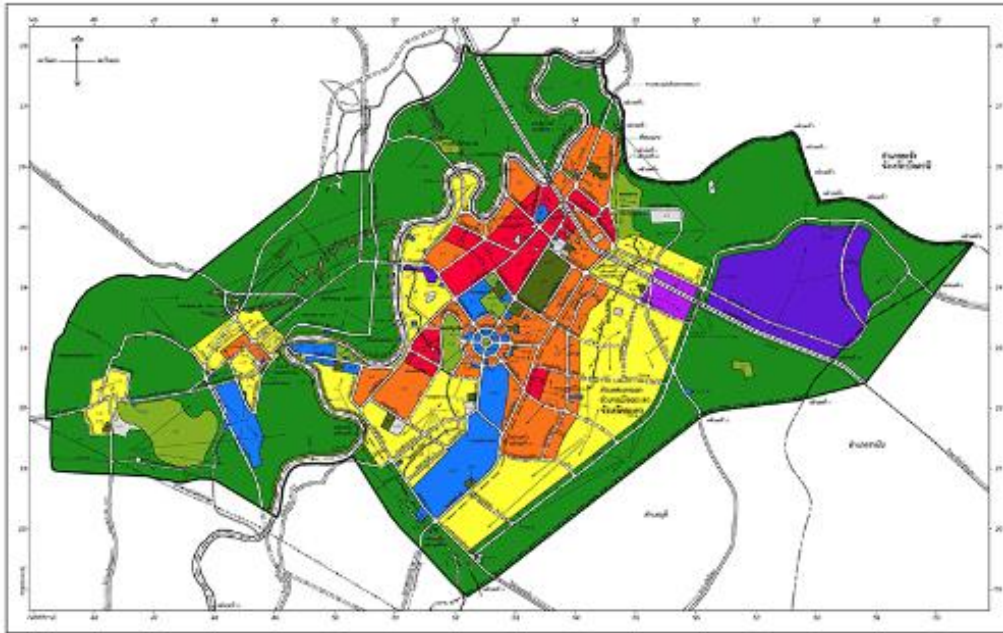
ภาพที่ 3.3 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

SITE A

-ตำแหน่งที่ตั้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา

-ขนาดของพื้นที่โครงการ 22 ไร่ 10 ตารางวา ประมาณ 35,240 ตารางเมตร

ภาพที่ 3.4 แสดงผังสีของเมือง

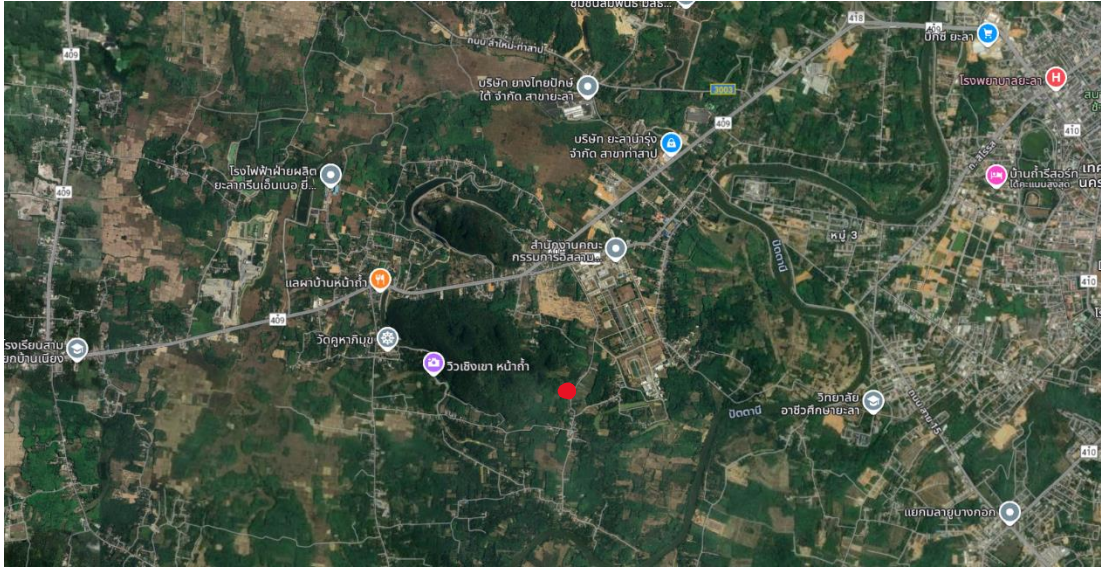
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 3.5 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

SITE B

ภาพที่ 3.6 Site Location จังหวัดยะลา
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

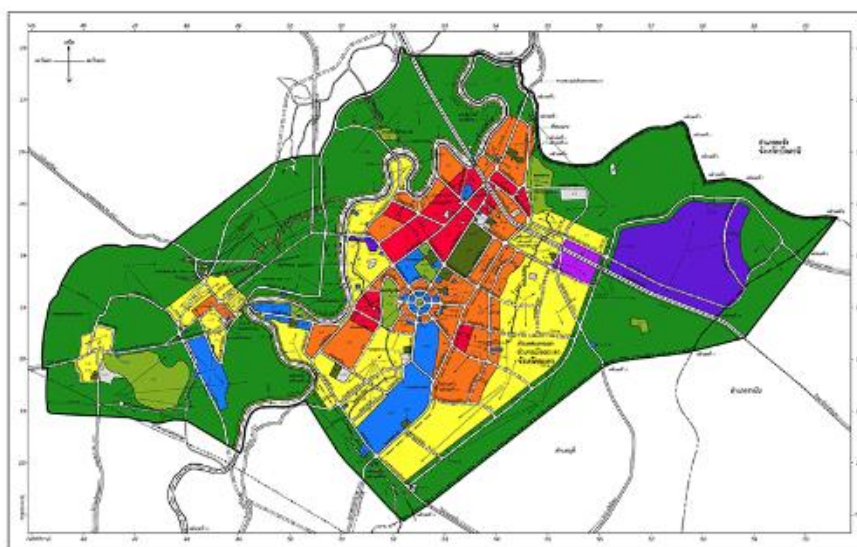

ภาพที่ 3.7 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

SITE B

-ตำแหน่งที่ตั้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา

-ขนาดของพื้นที่โครงการ 6 ไร่ 1 งาน ประมาณ 10000 ตารางเมตร

ภาพที่ 3.8 แสดงผังสีของเมือง

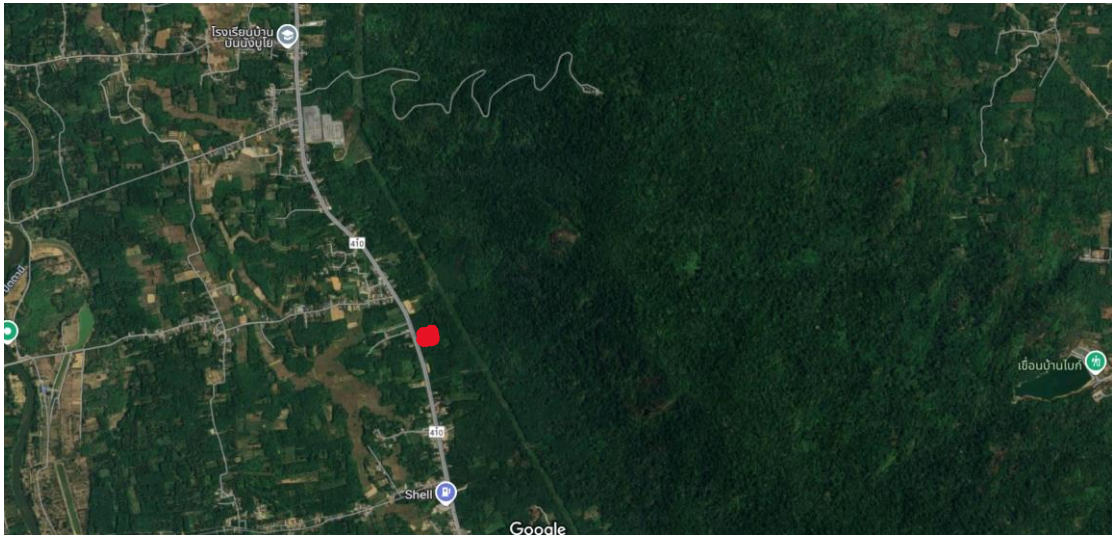
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

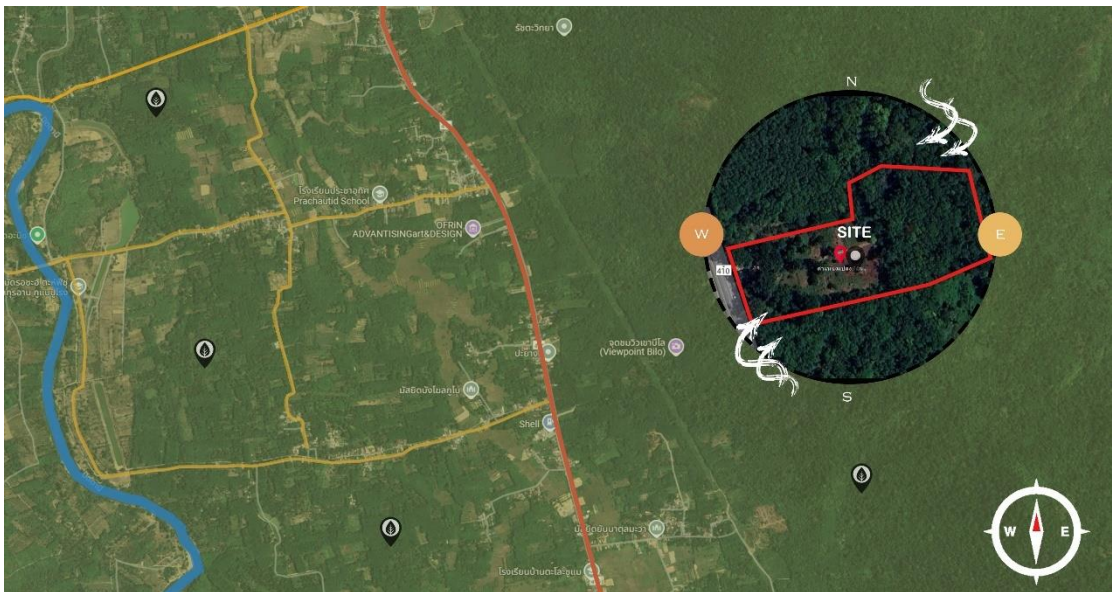
ภาพที่ 3.9 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

SITE C

ภาพที่ 3.10 Site Location จังหวัดยะลา
 ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

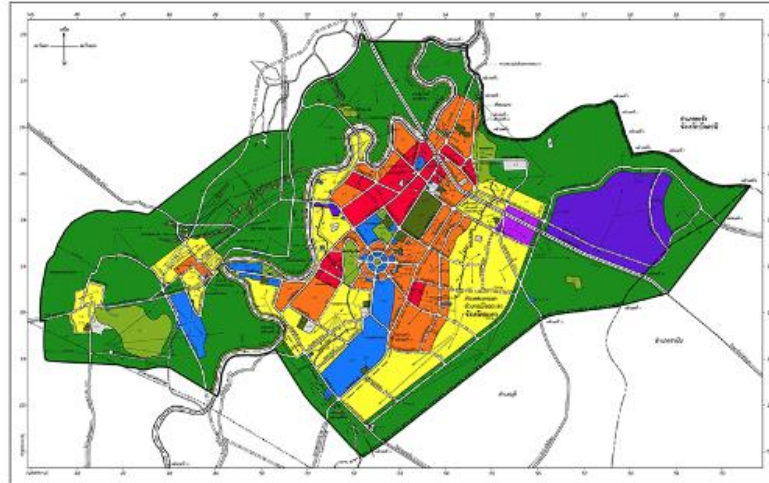

ภาพที่ 3.11 แสดงขนาดของ Site จังหวัดยะลา
 ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

SITE C

-ตำแหน่งที่ตั้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา

-ขนาดของพื้นที่โครงการ 6 ไร่ 1 งาน ประมาณ 10,000 ตารางเมตร

ภาพที่ 3.12 แสดงผังสีของเมือง

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 3.13 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.2.3 เกณฑ์ในการเลือก SITE

ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์ในการเลือก Site

ปัจจัย	ค่าน้ำหนักการจัดลำดับ 1-5				หมายเหตุ
	ระดับคุณภาพของ ค่าตาม	Site A	Site B	Site C	
สถานที่ ให้ 1 - 10					
• ความสำคัญของอาคารบริเวณโดยรอบในระยะรัศมี 5 กม.		8	7	7	
• โกลีโรงพยาบาล		7	6	6	
• พื้นที่ชานเมืองหรือชนบท		7	8	6.5	
• ความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ		8	8	7	
การสัญจร					
• มีทางเข้า-ออกของยานพาหนะที่สามารถเข้าถึงตัวโครงการ		9	8.5	8.5	
• ความสามารถในการเชื่อมต่อของบริบทโดยรอบ		7	7	7	
ขนาดและการแบ่งเขต ให้ 1 - 5					
• รูปร่างของsite		4	4	4	
• การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ผลกระทบด้านเสียต่อการออกแบบในอนาคต (1)		3	2.5	3	
รวม		53	51	49	

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

จากเกณฑ์มันการประเมินสรุปคะแนนได้ว่า

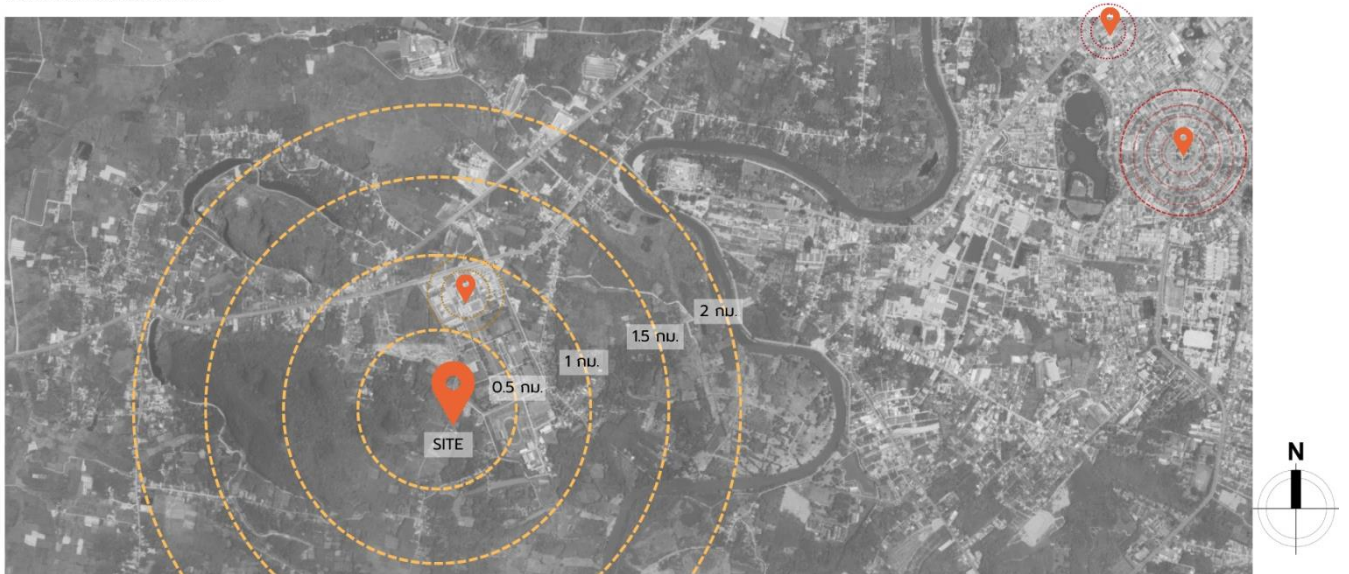
ไซต์ A 53 คะแนน

ไซต์ B 51 คะแนน

ไซต์ C 49 คะแนน

3.2.4 วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

การค้นคว้าบริบทเพื่อการออกแบบ

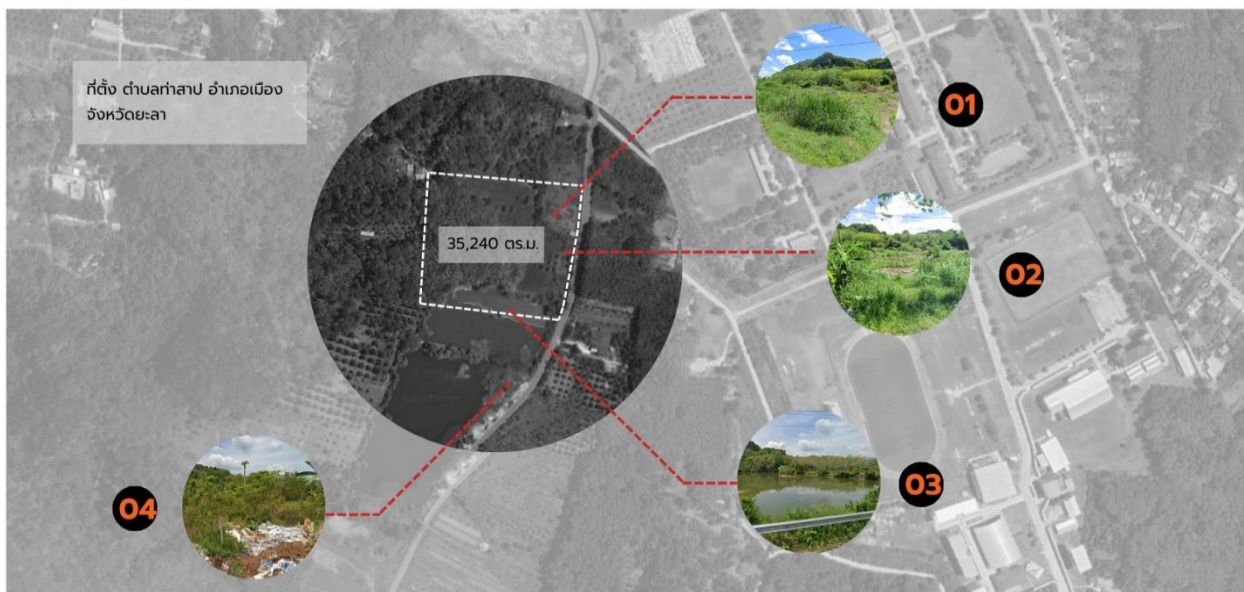
ภาพที่ 3.14 Site Location อำเภอเมืองยะลา ยะลา

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

-ตำแหน่งที่ตั้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา

-ขนาดของพื้นที่โครงการ 22 ไร่ 10 ตารางวา ประมาณ 35,240 ตารางเมตร

การค้นคว้าบริบทเพื่อการออกแบบ

ภาพที่ 3.15 แสดงบริบทสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.3 การวิเคราะห์ผู้ใช้สอยอาคาร

3.3.1 ข้อมูลผู้ใช้งานโครงการเชิงสถิติ

ตาราง 3.3 สถานที่พักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมชม และรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นรายจังหวัด ภาคใต้ พ.ศ. 2561

จังหวัด	ห้องพัก (ห้อง) Room	ผู้เยี่ยมชม (Visitor)		รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท) Tourism receipt (Mil. baht)	Provincial
		นักท่องเที่ยว Tourist	นักท่องเที่ยว Excursionist		
ภาคใต้	211,821	40,669,381	11,968,571	845,475.36	Southern Region
นครศรีธรรมราช	7,694	2,808,551	1,074,849	16,785.01	Nakhon Si Thammarat
กระบี่	21,853	4,284,619	2,482,239	115,176.70	Krabi
พังงา	12,356	1,093,424	3,774,906	52,014.56	Phangnga
ภูเก็ต	84,707	13,651,301	757,911	449,100.73	Phuket
สุราษฎร์ธานี	40,688	5,757,280	397,264	102,510.38	Surat Thani
ระนอง	3,355	846,931	165,629	4,566.76	Ranong
ชุมพร	5,123	1,223,717	296,356	7,488.61	Chumphon
สงขลา	19,459	6,302,363	1,326,450	68,252.64	Songkhla
สตูล	3,450	1,048,252	471,100	8,822.00	Satun
ตรัง	4,181	1,263,023	315,883	9,746.85	Trang
พัทลุง	2,323	860,327	781,514	3,470.96	Phattalung
ปัตตานี	1,019	252,347	29,641	1,063.16	Pattani
ยะลา	3,157	640,758	39,260	3,333.56	Yala
นราธิวาส	2,456	636,488	55,569	3,143.44	Narathiwat

ที่มา: <https://www.mots.go.th/news/category/760>

ตาราง 3.4 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา พ.ศ. 2559 - 2561

รายการ	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	อัตราการเปลี่ยนแปลง Percentage change (%)		Item
				2560 (2017)	2561 (2018)	
จำนวนห้อง (ห้อง)	2,979	3,153	3,157	5.8	0.1	Number of room in accommodation (room)
จำนวนผู้เยี่ยมชม	624,879	657,317	680,018	5.2	3.5	Number of visitor
ชาวไทย	132,142	141,012	146,222	6.7	3.7	Thai
ชาวต่างประเทศ	492,737	516,305	533,796	4.8	3.4	Foreigner
จำนวนนักท่องเที่ยว ^{1/}	589,535	620,308	640,758	5.2	3.3	Number of tourist ^{1/}
ชาวไทย	125,107	133,589	138,518	6.8	3.7	Thai
ชาวต่างประเทศ	464,428	486,719	502,240	4.8	3.2	Foreigner
จำนวนนักท่องเที่ยว ^{2/}	35,344	37,009	39,260	4.7	6.1	Number of excursionist ^{2/}
ชาวไทย	7,035	7,423	7,704	5.5	3.8	Thai
ชาวต่างประเทศ	28,309	29,586	31,556	4.5	6.7	Foreigner
ระยะเวลาพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.07	2.03	1.98	-1.9	-2.5	Average length of stay (Day)
ชาวไทย	2.00	1.94	1.91	-3.0	-1.5	Thai
ชาวต่างประเทศ	2.09	2.05	2.00	-1.9	-2.4	Foreigner
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)						Average expenditure (Baht/Person/Day)
ผู้เยี่ยมชม	2,297.61	2,430.99	2,548.00	5.8	4.8	Visitors
ชาวไทย	1,816.84	1,888.24	1,968.67	3.9	4.3	Thai
ชาวต่างประเทศ	2,421.41	2,571.83	2,700.25	6.2	5.0	Foreigner

ที่มา: <https://www.mots.go.th/news/category/760>

ตาราง 3.5 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา พ.ศ. 2559 - 2561 (ต่อ)

รายการ	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	อัตราการเปลี่ยนแปลง Percentage change (%)		Item
				2560 (2017)	2561 (2018)	
				นักท่องเที่ยว	2,327.77	
ชาวไทย	1,837.27	1,909.80	1,991.32	3.9	4.3	Thai
ชาวต่างประเทศ	2,454.21	2,606.72	2,738.65	6.2	5.1	Foreigner
นักทัศนาจร	1,255.93	1,343.20	1,421.55	6.9	5.8	Excursionist
ชาวไทย	1,090.27	1,135.67	1,191.59	4.2	4.9	Thai
ชาวต่างประเทศ	1,297.11	1,395.25	1,477.69	7.6	5.9	Foreigner
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)						Tourism receipt (Million baht)
ผู้เยี่ยมเยือน	2,886.29	3,145.57	3,333.56	9.0	6.0	Visitors
ชาวไทย	467.38	503.38	536.02	7.7	6.5	Thai
ชาวต่างประเทศ	2,418.91	2,642.19	2,797.54	9.2	5.9	Foreigner

ที่มา: <https://www.mots.go.th/news/category/760>

1/ นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน

2/ นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่พักค้างคืน

	อัตราการเข้าพัก			จำนวนผู้เข้าพัก (คน)				
	2567p	2566p	การเปลี่ยนแปลง	2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง		
ยะลา	88.52	70.12	+18.40	93,438	78,379	+19.21		
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย (คน)			จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ (คน)			
2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง	2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง	2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง
181,710	141,048	+28.83	96,034	86,118	+11.51	85,676	54,930	+55.97
รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ล้านบาท)			รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย (ล้านบาท)			รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ (ล้านบาท)		
2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง	2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง	2567p	2566p	%การเปลี่ยนแปลง
672.75	397.28	+69.34	253.54	160.74	+57.73	419.21	236.54	+77.23

ภาพที่ 3.16 รายงานเบื้องต้นเดือนกรกฎาคม ปี 2567

ที่มา: <https://www.mots.go.th/news/category/760>

3.3.2 พฤติกรรมและกิจกรรม

		SPACE	เวลาใช้งาน
	กลุ่มนักเรียน อายุ 0-17 ปี	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์ ร้านอาหาร	-จ.-พฤ. 16.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00
	กลุ่มนักศึกษา อายุ 18-23 ปี	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์ ร้านอาหาร	-จ.-พฤ. 11.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00
	กลุ่มนักท่องเที่ยว	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์ ร้านอาหาร	-จ.-พฤ. 14.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00
	กลุ่มเสียงนก	พื้นที่แข่งขันเสียงนก	-พ.-พฤ. 10.00-16.00 -ส.-อา. 10.30-16.00
	กลุ่มบุคคลทั่วไปในพื้นที่	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์	-จ.-พฤ. 16.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00
	กลุ่มบุคคลทั่วไปนอกพื้นที่	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์ ร้านอาหาร	-จ.-พฤ. 16.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00
	กลุ่มพนักงาน	พื้นที่ให้ความรู้ พื้นที่การดูแลนก พื้นที่เพาะพันธ์ ร้านอาหาร	-จ.-พฤ. 16.00-18.00 -ส.-อา. 10.00-17.00

ภาพที่ 3.17 แสดงพฤติกรรมและกิจกรรม

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.3.3 กำหนดกลุ่มผู้ใช้งาน

MAIN USER

กลุ่มบุคคล
ทั่วไปในพื้นที่

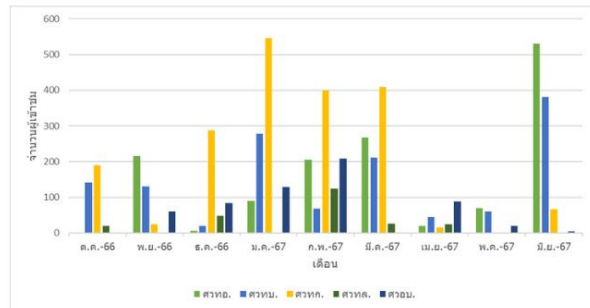
กลุ่มเลี้ยงนก

กลุ่มนักศึกษา

กลุ่มนักเรียน

สถิติผู้เยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติวิทยาพืชและสัตว์ทะเล ต.ค. 66 - มิ.ย. 67

SUSB USER

กลุ่มบุคคล
ทั่วไปนอกพื้นที่

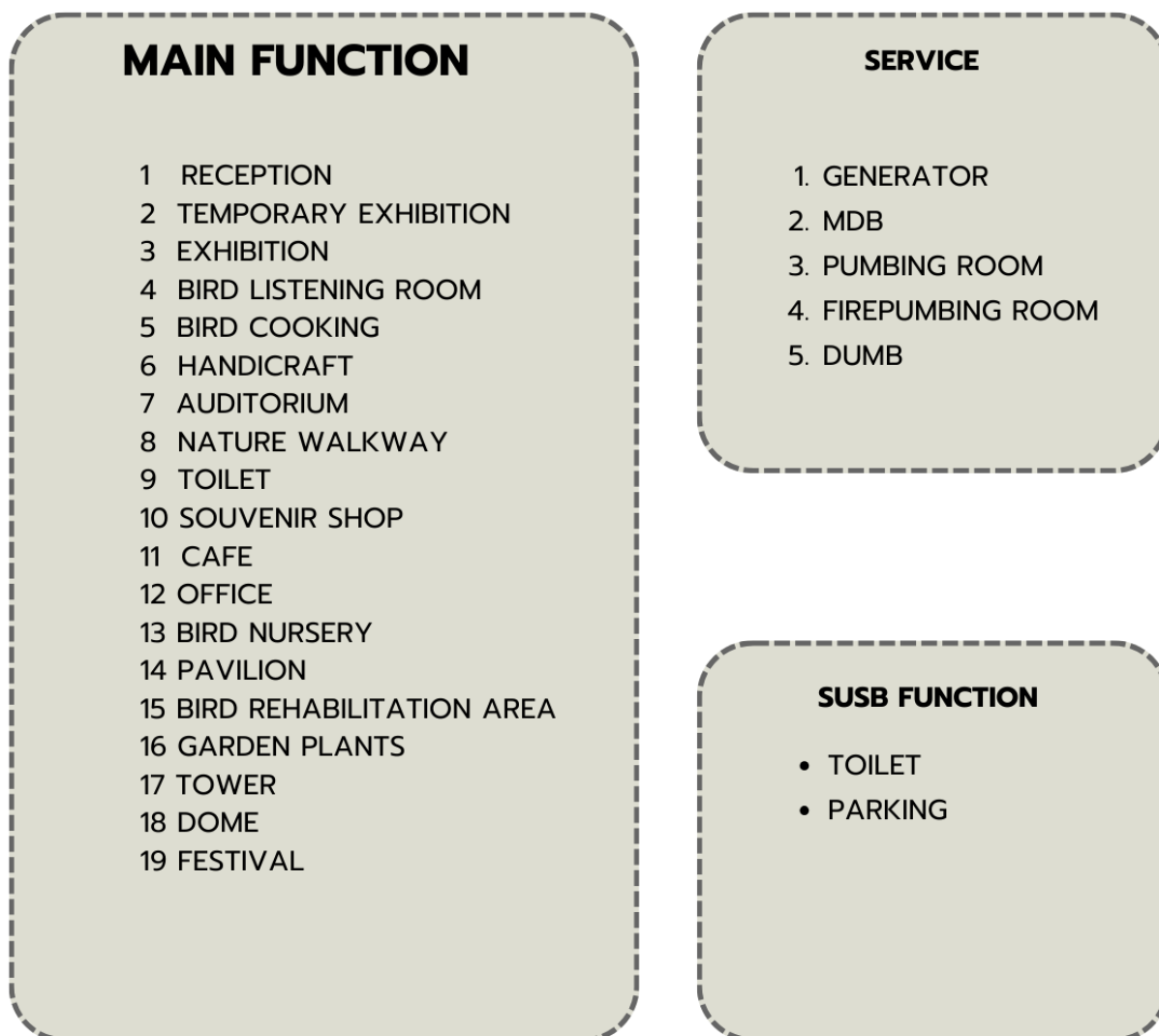
กลุ่มนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3.18 แสดงกลุ่มเป้าหมายหลัก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.4 วิเคราะห์โครงการ

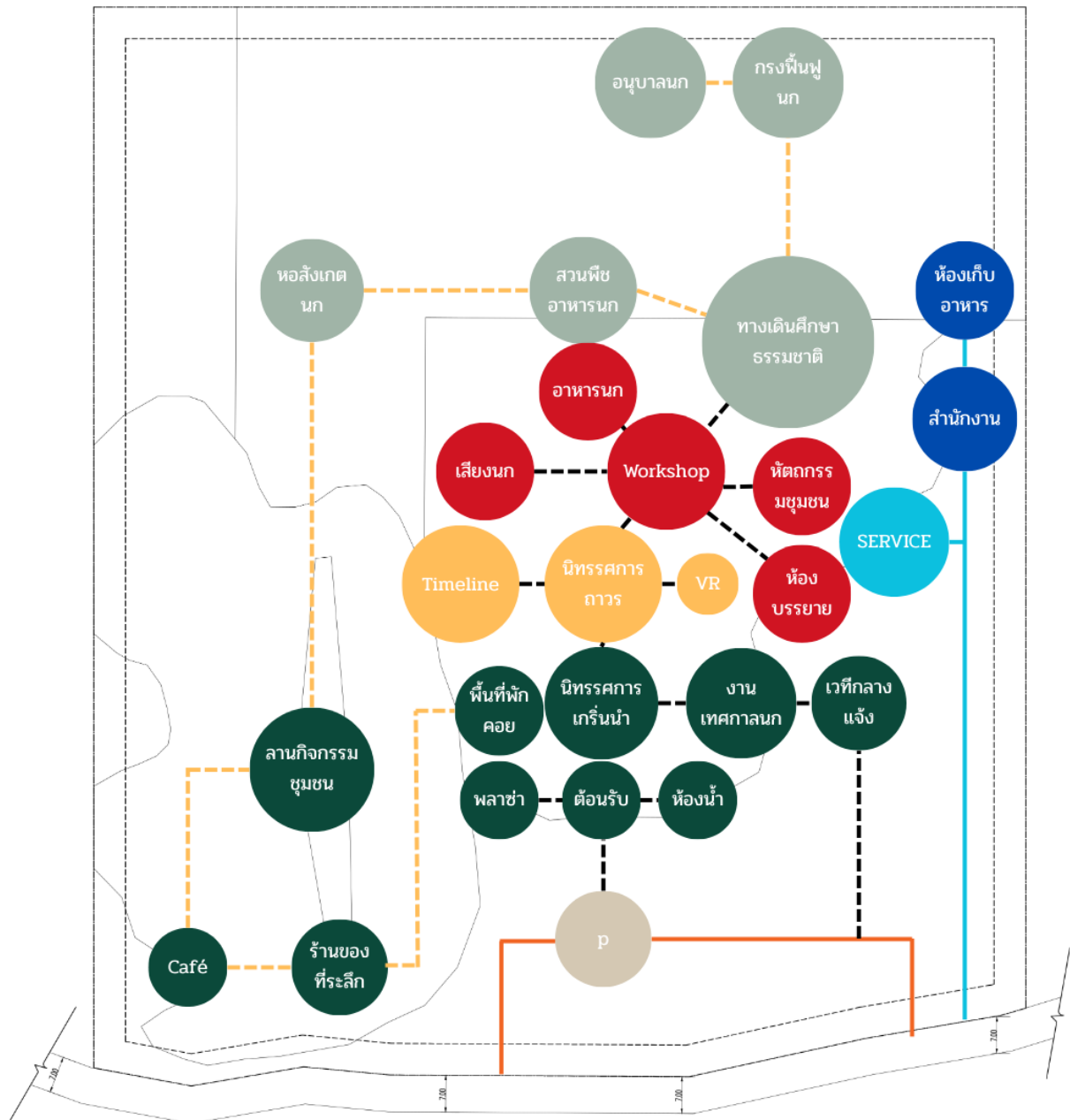
3.4.1 กำหนดองค์ประกอบโครงการ

ภาพที่ 3.19 แสดงฟังก์ชันหลักของโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.4.2 แผนภาพพื้นที่ใช้สอย

ภาพที่ 3.20 แสดงการเชื่อมโยงของฟังก์ชัน

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

3.4.3 สรุปขนาดโครงการ

ตารางที่ 3.6 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

FUNCTION	จำนวน	ประเภท	ขนาดพื้นที่	รวมพื้นที่
MAIN FUNCTION				
1. RECEPTION	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	10x2	314
2 TEMPORARY EXHIBITION	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	8x2	200.96
3 EXHIBITION	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	10x2	314
4 BIRD LISTENING ROOM	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
5 BIRD COOKING	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
6 HANDICRAFT	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
7 AUDITORIUM	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
8 NATURE WALKWAY	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
9 TOILET	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
10 SOUVENIR SHOP	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
11 CAFE	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x2	78.5
12 OFFICE	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	8x15	120
13 BIRD NURSERY	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	5x18	90
14 PAVILION	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	8x15	120

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ตารางที่ 3.7 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ (ต่อ)

FUNCTION	จำนวน	ประเภท	ขนาดพื้นที่	รวมพื้นที่
15 BIRD REHABILITATION AREA	1 พื้นที่	เจ้าหน้าที่	12.5x2	490.6
16 GARDEN PLANTS	1 พื้นที่	เจ้าหน้าที่	10x20	200
17 TOWER	3 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม	4x2	150.72
18 DOME	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม		18,658.6
19 FESTIVAL	1 พื้นที่	ผู้เยี่ยมชม		821.96
รวมพื้นที่ 22,108.84 ตร.ม. พื้นที่สัญจร 30%= 6,632.65 + 22,108.84 = 28,741.49 ตร.ม.				

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ตารางที่ 3.8 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการส่วนงานระบบ

FUNCTION	จำนวน	ประเภท	ขนาดพื้นที่	รวมพื้นที่
SERVICE				
1 GENERATOR	1 ห้อง	เจ้าหน้าที่	4x6	24
2 MDB	1 ห้อง	เจ้าหน้าที่	4x6	24
3 PUMBING ROOM	1 ห้อง	เจ้าหน้าที่	4x6	24
4 FIREPUMBING ROOM	1 ห้อง	เจ้าหน้าที่	4x6	24
5 DUMB	1 ห้อง	เจ้าหน้าที่	4x6	24
รวมพื้นที่ 120 ตร.ม. พื้นที่สัญจร 30%= 36 + 120 = 156 ตร.ม.				

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ขนาดพื้นที่ทั้งหมด 22,228.84 ตารางเมตร รวม 30% ของทางเดินแล้ว

รวมทั้งหมดเป็น 28,879.49 ตารางเมตร

ขนาดพื้นที่อาคารทั้งหมด 2,628.28 / 240 = 10 คันที่จอดรถ

รวมที่จอดรถประมาณ 125 + 2,628.28 = 2,753.8 ตร.ม.

รวมทั้งหมดเป็น 29,004.49 ตารางเมตร

3.5 ภาพลักษณ์ของโครงการ

ภาพที่ 3.21 แสดงภาพลักษณ์ของโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

บทที่ 4

แนวความคิดในการออกแบบ

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับนกปรอดหัวโขนตั้งแต่ยุคในอดีตจนถึงยุคปัจจุบันการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องได้มีการพิจารณาและวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการออกแบบศูนย์การเรียนรู้นกปรอดหัวโขน ได้แก่ บริบทของพื้นที่ตั้งโครงการโดยรอบมีความเหมาะสมหรือสภาพแวดล้อม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ตลอดจนการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยภายในโครงสร้าง ศูนย์การเรียนรู้ และโดมระบบนิเวศจำลองตามธรรมชาติ ทั้งนี้การศึกษาดังกล่าวนำไปสู่กระบวนการพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองประเด็นสำคัญ ได้แก่ กระบวนการทางความคิดในการออกแบบ และแนวความคิดในการออกแบบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 กระบวนการทางความคิดในการออกแบบ

นกปรอดหัวโขน (Red-whiskered Bulbul) เป็นนกประจำถิ่นที่มีความสำคัญทั้งในเชิงนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย นกชนิดนี้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะนกเสียงไพเราะ เป็นที่นิยมในการเพาะเลี้ยงและแข่งขันโดยถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นในหลายจังหวัด เช่น ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนกปรอดหัวโขนกำลังประสบกับปัญหาหลายประการ ได้แก่

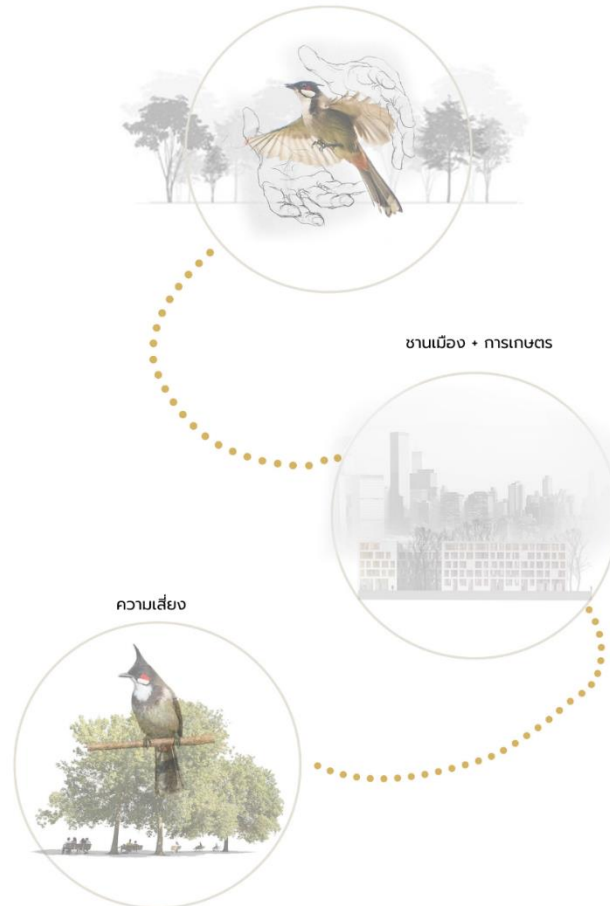
การลดลงของประชากรในธรรมชาติ อันเนื่องมาจากการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ การลักลอบจับไปเลี้ยง และการขาดมาตรการอนุรักษ์ที่เป็นระบบ

การขาดแคลนองค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลนก ทั้งในด้านชีววิทยา การเพาะพันธุ์ และการจัดการสุขภาพนก

การขาดแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์กลางด้านการอนุรักษ์ ที่สามารถให้ความรู้แก่ประชาชนเยาวชน และนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

PROBLEM IDENTIFICATION

เทียบแก้ปัญห

“คนได้เรียนรู้-นกได้อยู่รอด-ธรรมชาติได้ฟื้นตัว”

- ทางเดินชมธรรมชาติเริ่มจาก “เสียง” → “ภาพ” → “การมีส่วนร่วม”
- ใช้เสียงธรรมชาติและกลิ่นไม้เพื่อสร้างบรรยากาศสงบ

ภาพที่ 4.1 แสดงความเป็นอยู่อาศัยของนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

สถานการณ์ข้างต้นสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้นกอพยพหัวโขน” เพื่อทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์นกชนิดนี้ ทั้งในเชิงวิชาการ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงเป็นเวทีสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้การเรียนรู้ร่วมกัน และการส่งเสริม อัตลักษณ์ของพื้นที่ผ่านการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และธรรมชาติอย่างยั่งยืน

4.2 แนวความคิดในการออกแบบ

4.2.1 การสร้างแนวทางเพื่อการออกแบบ

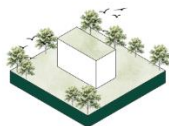
การออกแบบศูนย์การเรียนรู้ชนบทปอดหัวโชนจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจน และครอบคลุมทั้งในด้านการอนุรักษ์นิเวศ สังคม วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้พื้นที่และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ แนวทางการออกแบบ คือความเท่าเทียมในการอยู่อาศัยของคนกับนก เลย์สร้างพื้นที่ให้คนรู้สึกเหมือนโดนขังในกรงเหมือนนก ทำให้รู้สึกแบบเดียวกับนกในกรง และ ไม่ควรทำลายหรือแย่งพื้นที่การอยู่อาศัยของนกในธรรมชาติ

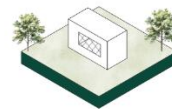
ภาพที่ 4.2 แสดงมุมมองของคนและนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

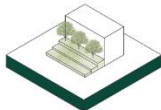
4.2.2 การออกแบบเพื่อตอบสนอง

1. ออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกัน เช่น จัดพื้นที่สีเขียวและพืชพื้นดินปลูกไม้ดอกไม้ผลที่เป็นอาหารของนก ใช้ต้นไม้สูง-ต่ำสลับกันเป็นชั้นเรือนยอด เพื่อให้นักกับพื้นที่หลบภัย

2. โครงสร้างที่เป็นมิตรกับนก เช่น ติดตั้งตาข่าย บาง ๆ แทนการใช้กระจกบริเวณช่องเปิด

3. การจัดการเสียงและการรบกวน เช่น ใช้พืชพรรณดูดซับเสียง แทนกำแพงปูน ส่งเสริมการสื่อสารผ่านเสียงธรรมชาติ แทนการใช้เสียงเครื่องจักรหรือลำโพง

4. การสร้างจัดสำนึกและมีส่วนร่วมของคน ออกแบบพื้นที่เรียนรู้เชิงนิเวศ ให้คนเข้าใจคุณค่าของนกและระบบนิเวศ

ภาพที่ 4.3 แสดงความเชื่อมโยงของคนและนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

4.2.3 การพัฒนาของการออกแบบ

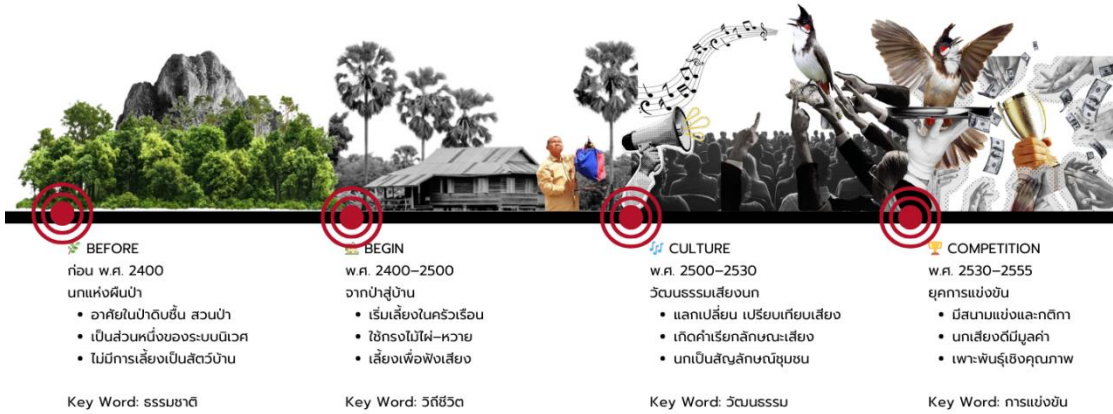

ภาพที่ 4.4 แสดงการพัฒนาแบบขั้น1
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 4.5 แสดงแบบทั้งโครงการ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

INFOGRAPHIC TIMELINE
บทประวัตินวน : จากป่าสู่ปัจจุบัน

INFOGRAPHIC TIMELINE
บทประวัตินวน : จากป่าสู่ปัจจุบัน

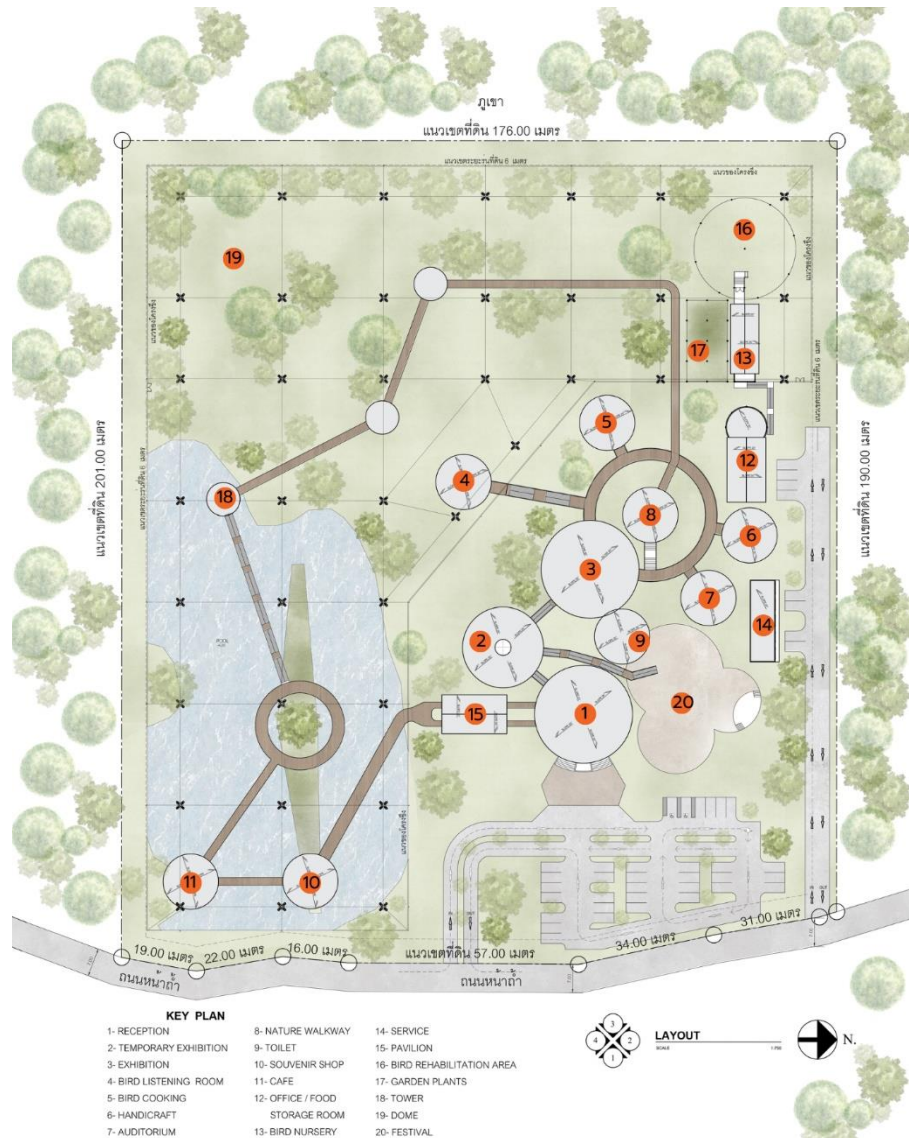
ภาพที่ 4.6 แสดงแบบจากป่าสู่ปัจจุบัน
 ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

บทที่ 5

ผลงานการออกแบบ

5.1 ผังบริเวณ

ศูนย์การเรียนรู้นกปรอดหัวโขน ตั้งอยู่บริเวณติดอยู่ด้านข้างของภูเขา (หน้าถ้ำ จ.ยะลา) และอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ล้อมไปด้วยป่าไม้ และบ่อน้ำ รอบๆที่ตั้งโครงการ

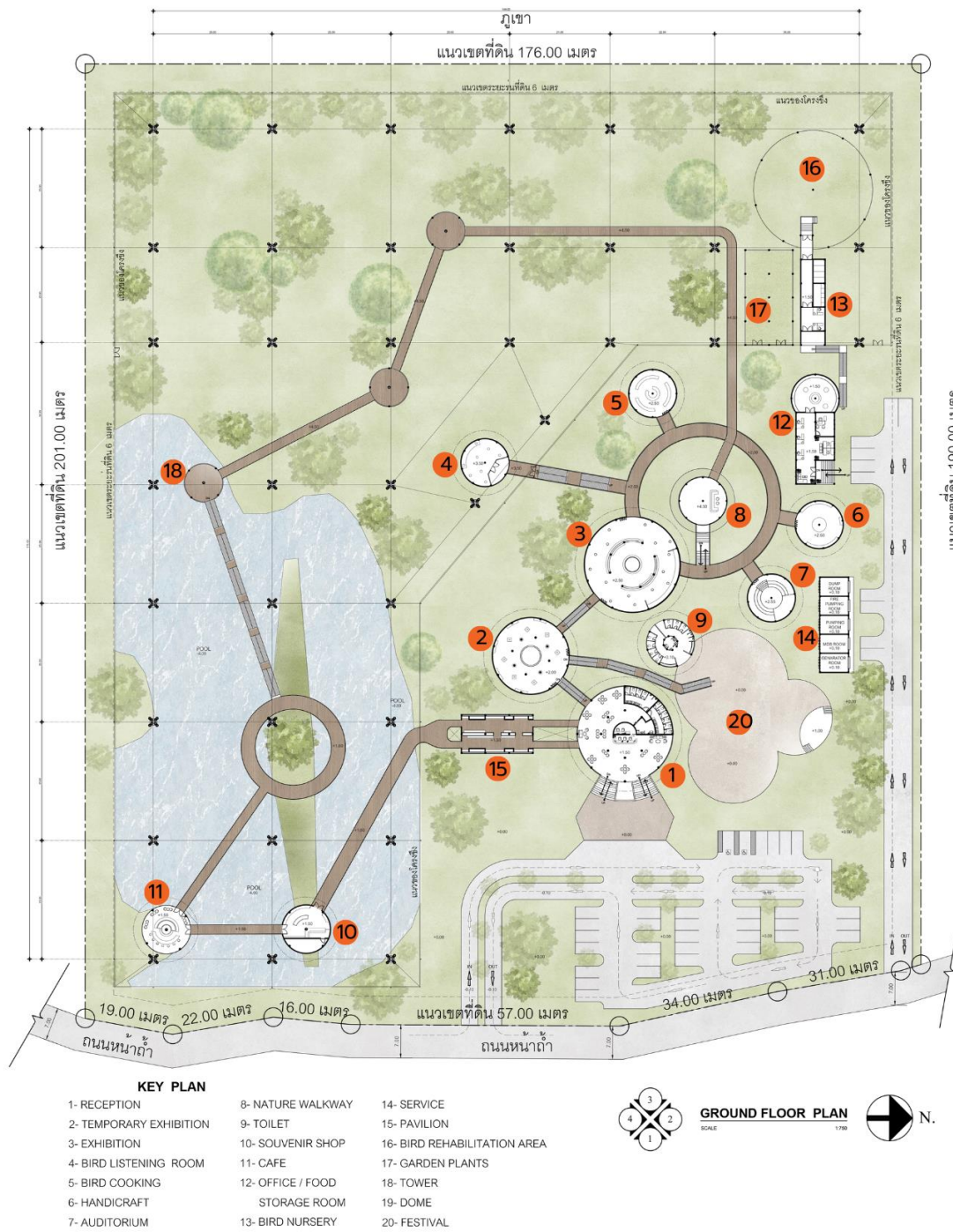

ภาพที่ 5.1 แสดงผังบริเวณ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.2 ผังพื้น

5.2.1 ผังพื้นชั้นที่ 1

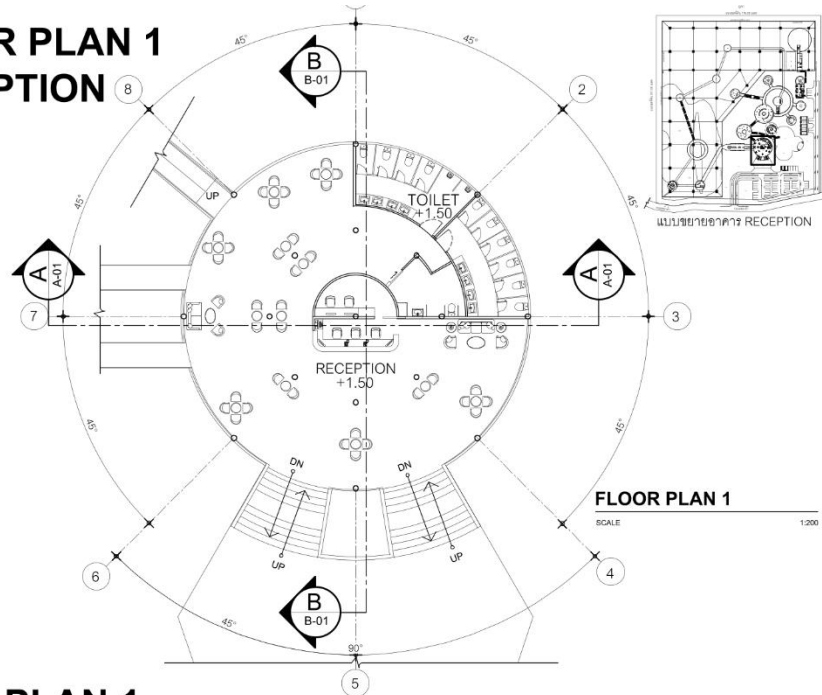
ภาพที่ 5.2 แสดงผังพื้นชั้นที่ 1

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

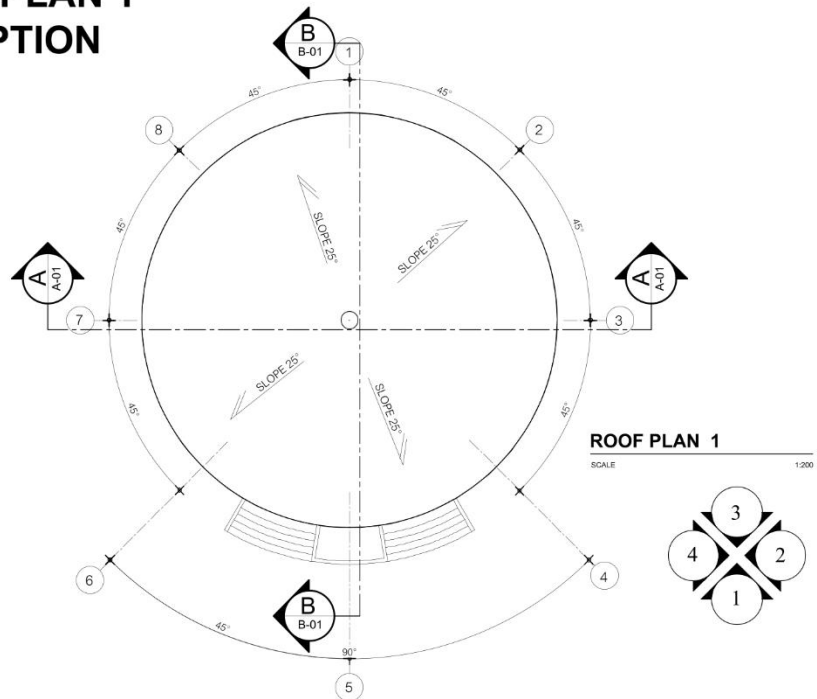
5.3 แบบขยายอาคาร

5.3.1 แบบขยายอาคารต้อนรับ

**FLOOR PLAN 1
RECEPTION**

**ROOF PLAN 1
RECEPTION**

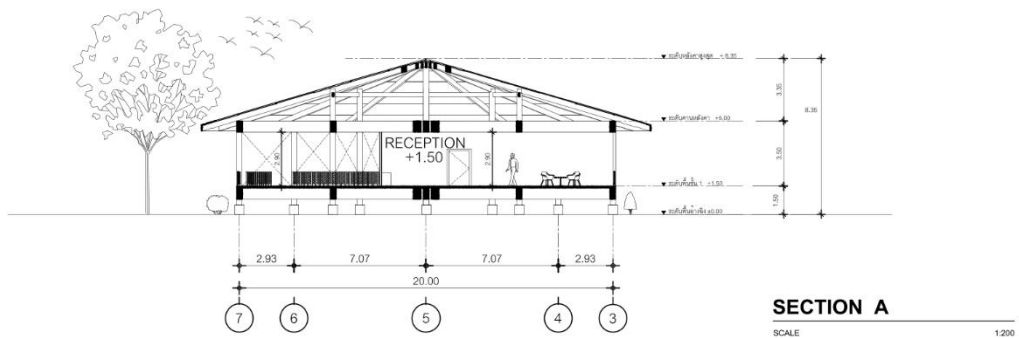
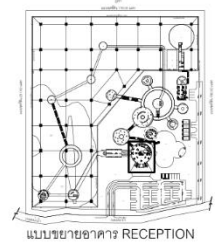

ภาพที่ 5.3 แสดงแบบขยายอาคารต้อนรับ

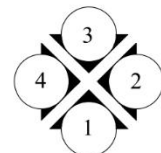
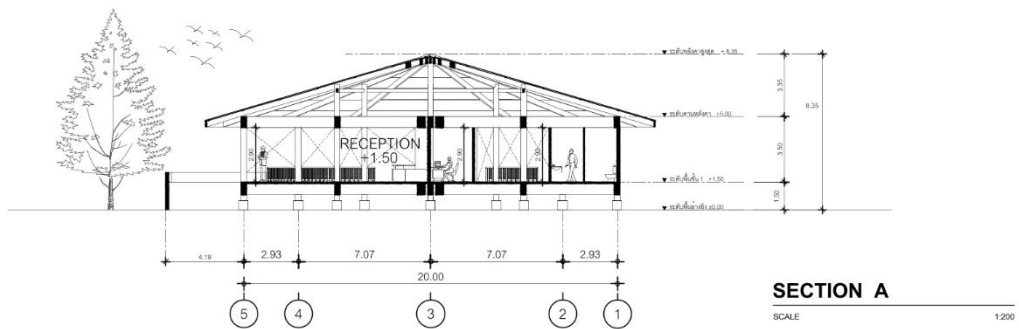
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.1.1 แบบขยายรูปตัดอาคารต้อนรับ

**DETAIL SECTION 1
RECEPTION
SECTION A**

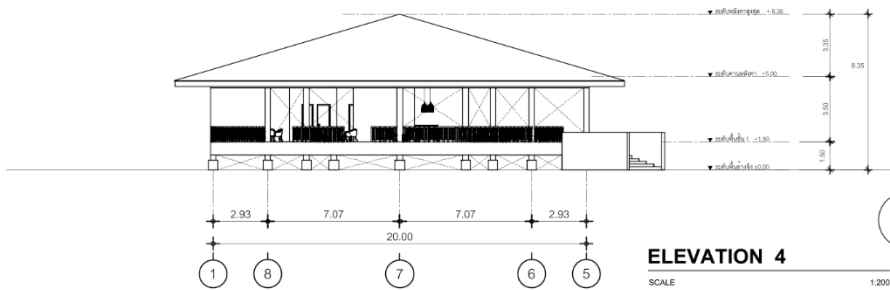
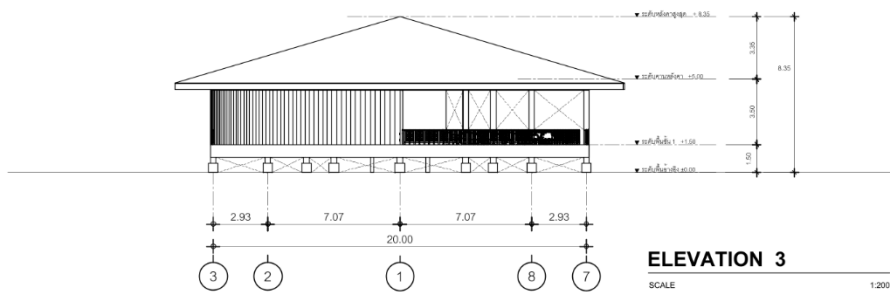
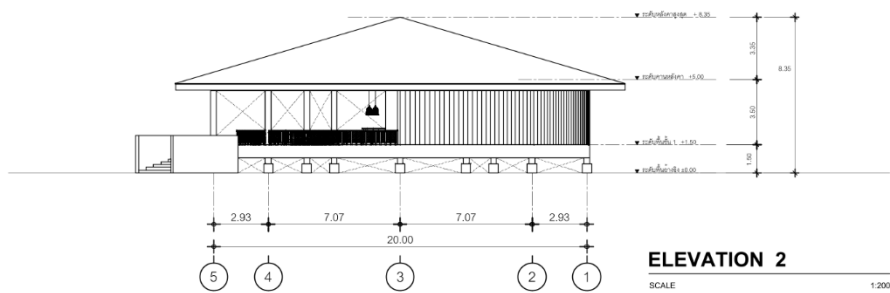
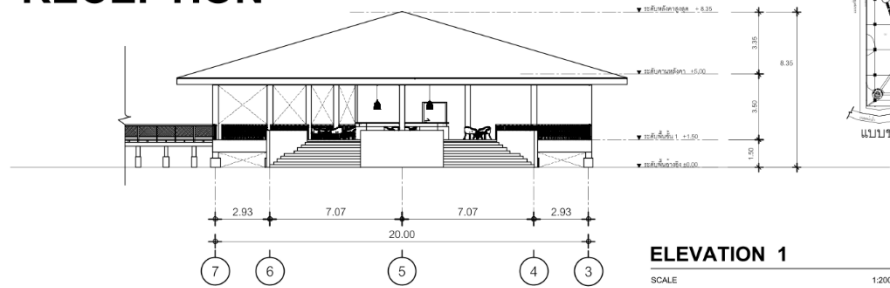
**DETAIL SECTION 1
RECEPTION
SECTION B**

ภาพที่ 5.4 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารต้อนรับ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.1.2 แบบขยายรูปด้านอาคารต้อนรับ

**DETAIL ELEVATION 1
RECEPTION**

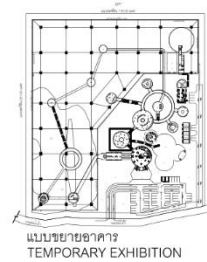
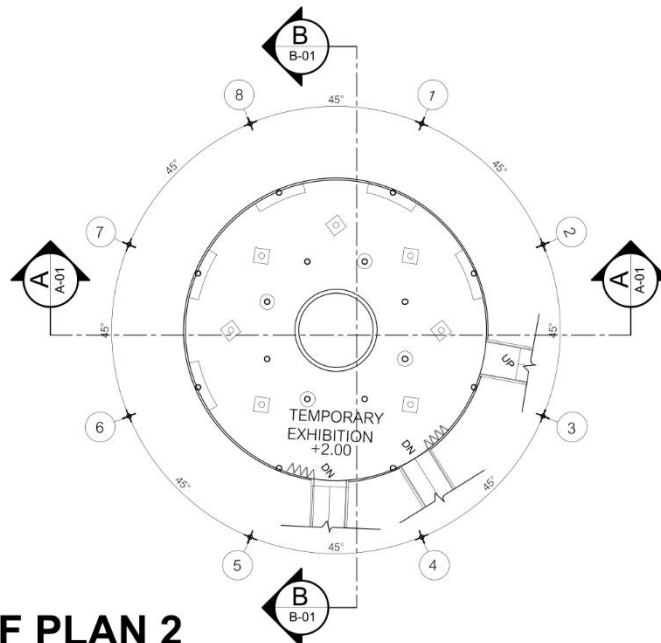

ภาพที่ 5.5 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารต้อนรับ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

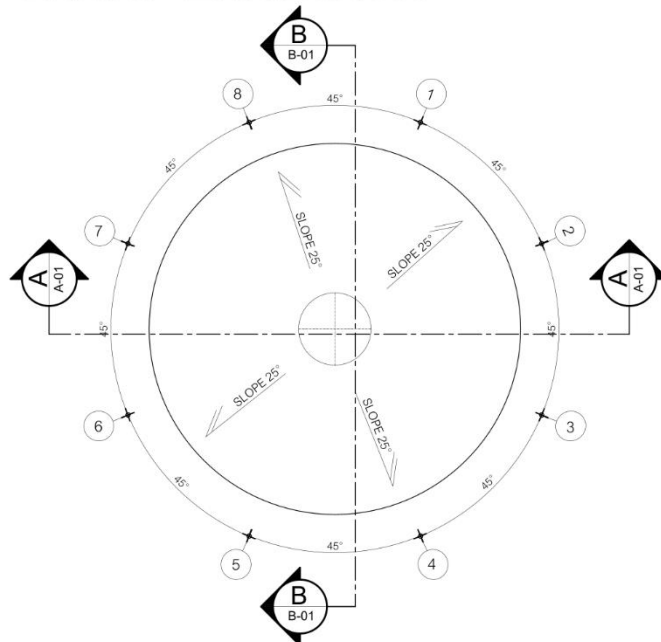
5.3.2 แบบขยายอาคารจัดแสดงชั่วคราว

**FLOOR PLAN 2
TEMPORARY EXHIBITION**

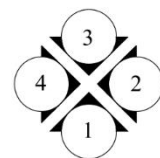

FLOOR PLAN 2
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 2
TEMPORARY EXHIBITION**

ROOF PLAN 2
SCALE 1:200

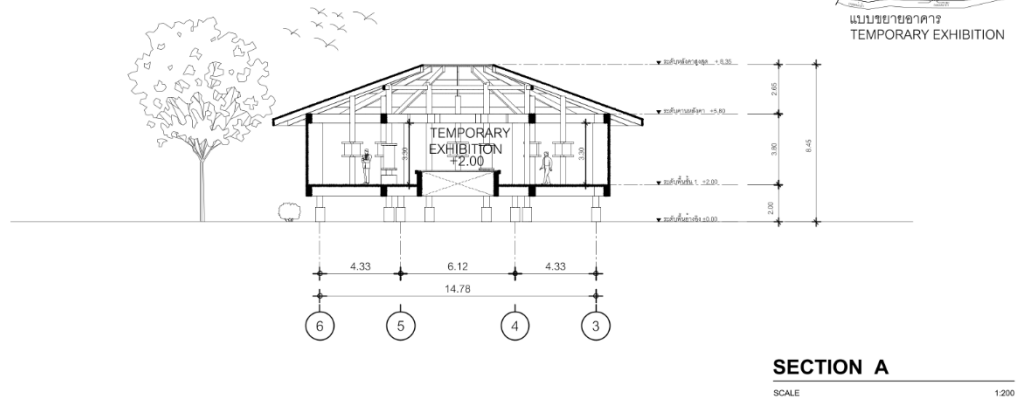
ภาพที่ 5.6 แสดงแบบขยายอาคารจัดแสดงชั่วคราว

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.2.1 แบบขยายรูปตัดอาคารจัดแสดงชั่วคราว

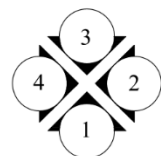
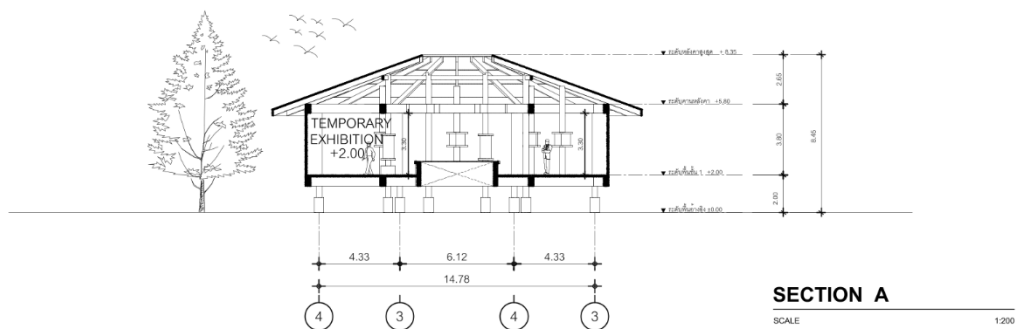
**DETAIL SECTION 2
TEMPORARY EXHIBITION**

SECTION A

**DETAIL SECTION 2
TEMPORARY EXHIBITION**

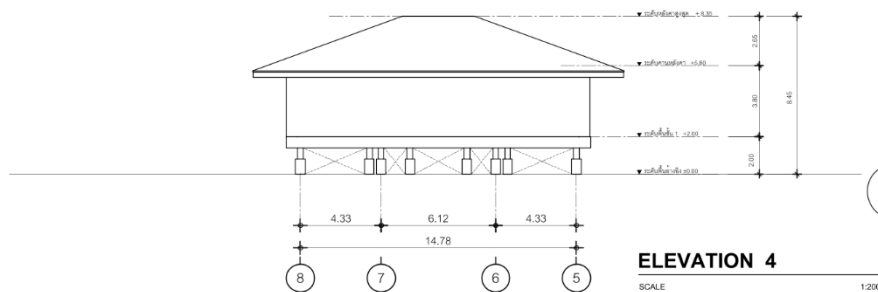
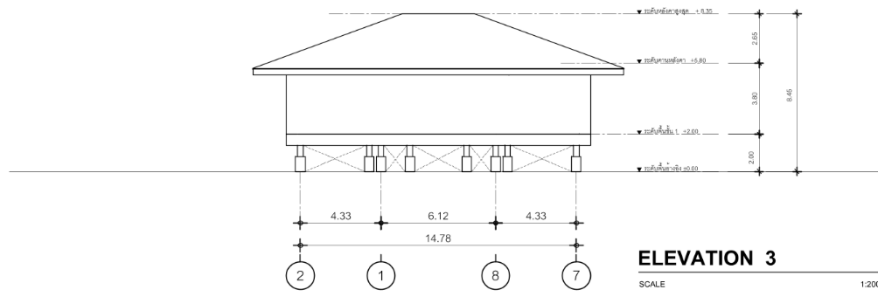
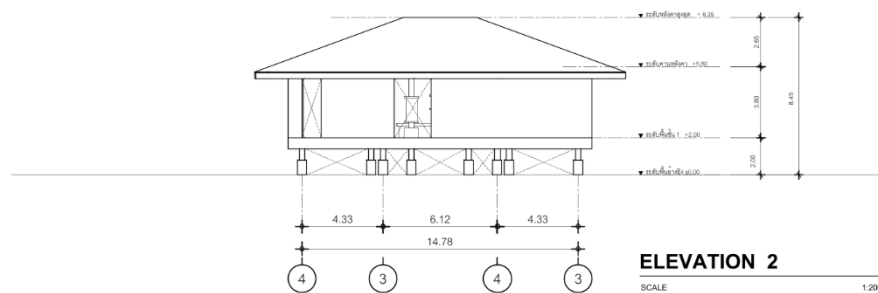
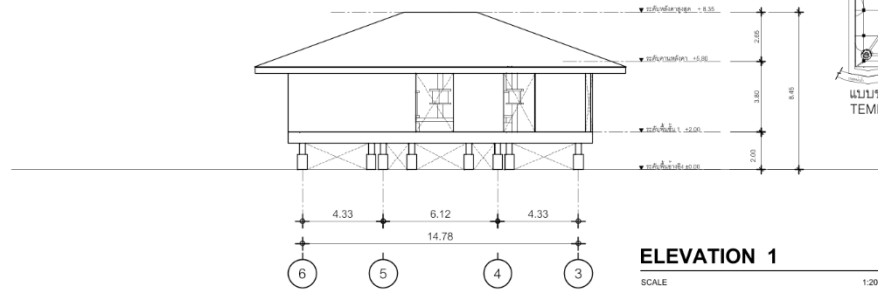
SECTION B

ภาพที่ 5.7 แสดงแบบขยายอาคารจัดแสดงชั่วคราว
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.2.2 แบบขยายรูปด้านอาคารจัดแสดงชั่วคราว

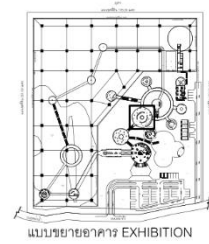
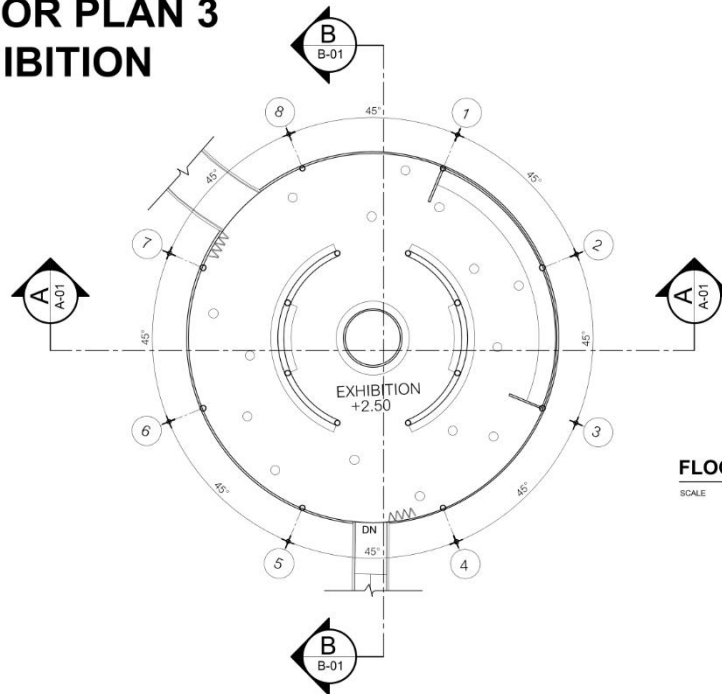
**DETAIL ELEVATION 2
TEMPORARY EXHIBITION**

ภาพที่ 5.8 แสดงแบบขยายอาคารจัดแสดงชั่วคราว
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.3 แบบขยายอาคารจัดแสดง

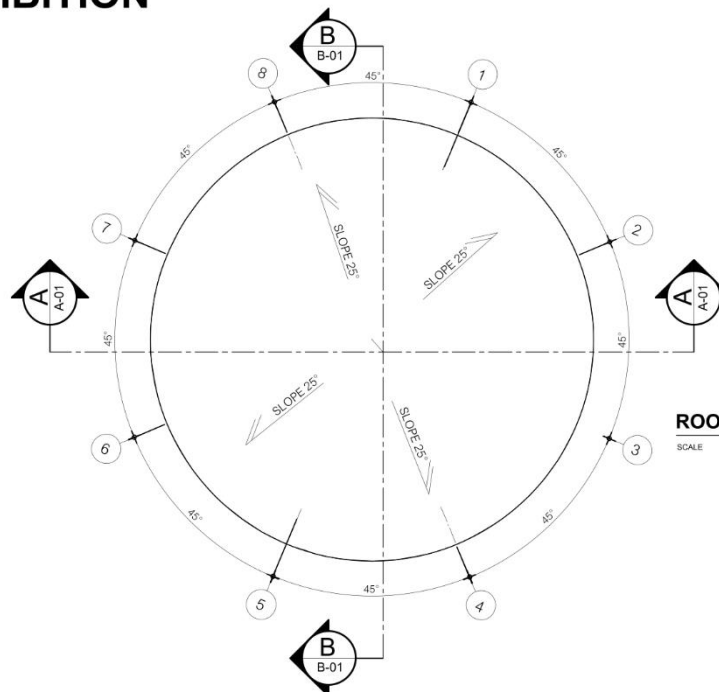
FLOOR PLAN 3 EXHIBITION

FLOOR PLAN 3

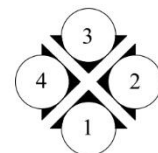
SCALE 1:200

ROOF PLAN 3 EXHIBITION

ROOF PLAN 3

SCALE 1:200

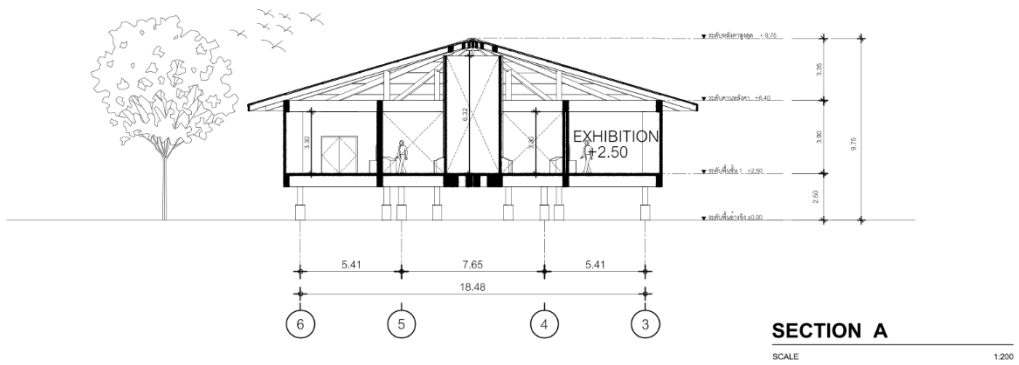
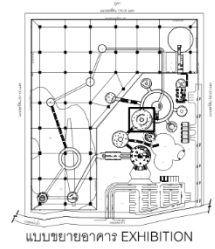

ภาพที่ 5.9 แสดงแบบขยายอาคารจัดแสดง
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.3.1 แบบขยายรูปตัดอาคารจัดแสดง

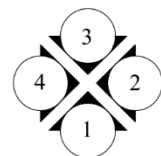
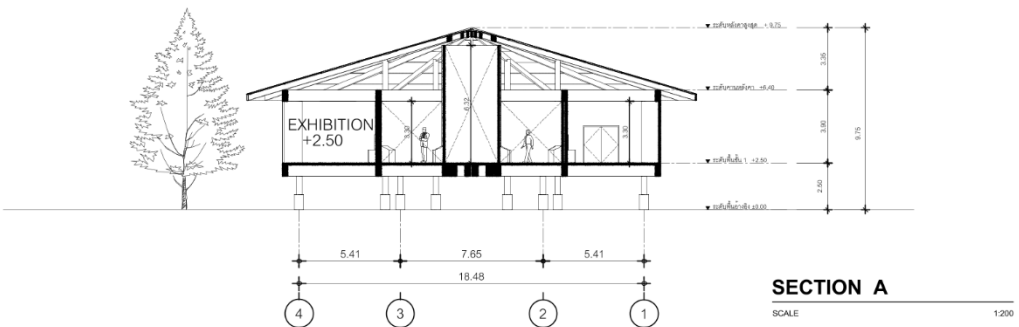
**DETAIL SECTION 3
EXHIBITION**

SECTION A

**DETAIL SECTION 3
EXHIBITION**

SECTION B

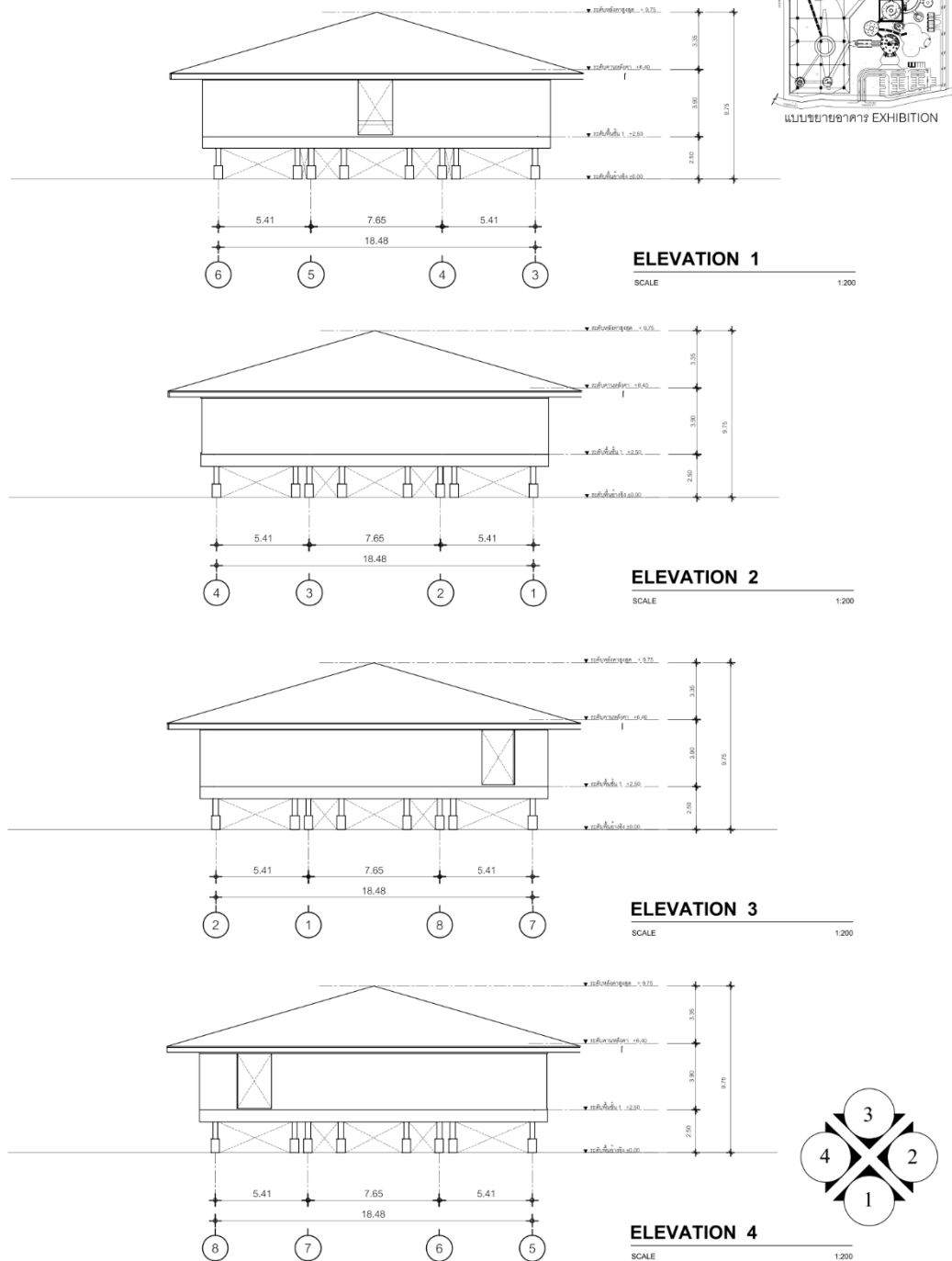

ภาพที่ 5.10 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารจัดแสดง

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.3.2 แบบขยายรูปด้านอาคารจัดแสดง

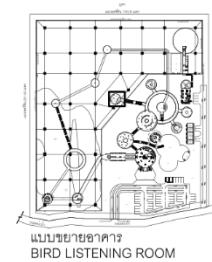
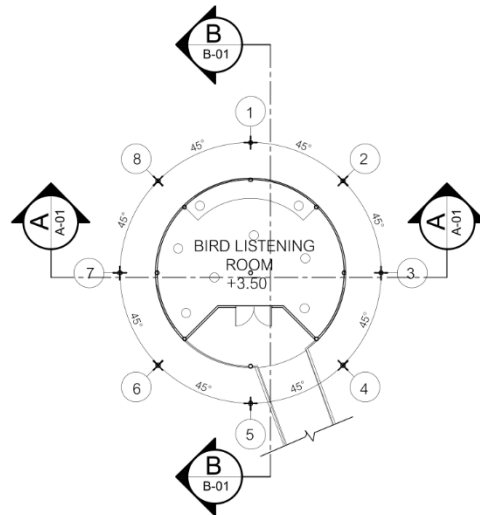
**DETAIL ELEVATION 3
EXHIBITION**

ภาพที่ 5.11 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารจัดแสดง
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.4 แบบขยายอาคารฟังเสียงนก

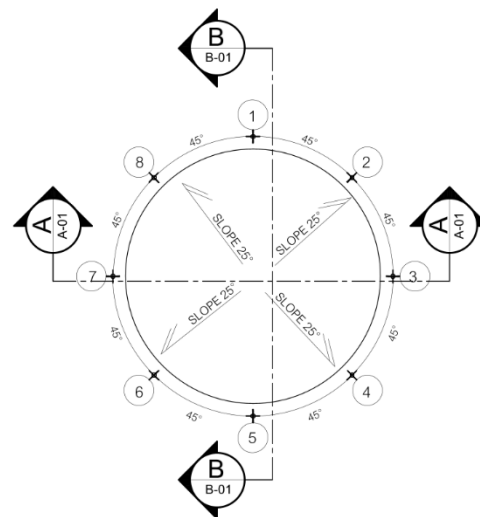
**FLOOR PLAN 4
BIRD LISTENING ROOM**

FLOOR PLAN 4

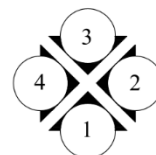
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 4
BIRD LISTENING ROOM**

ROOF PLAN 4

SCALE 1:200

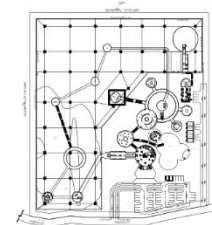
ภาพที่ 5.12 แสดงแบบขยายอาคารฟังเสียงนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

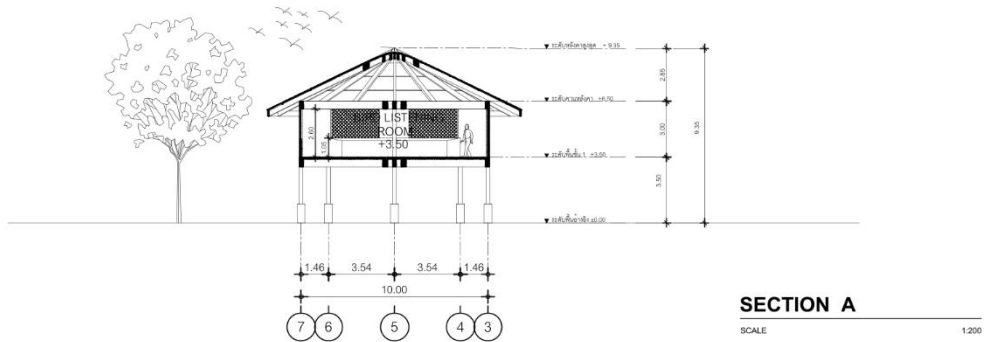
5.3.4.1 แบบขยายรูปตัดอาคารฟังเสียงนก

**DETAIL SECTION 4
BIRD LISTENING ROOM**

SECTION A

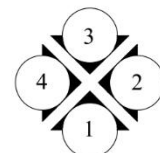
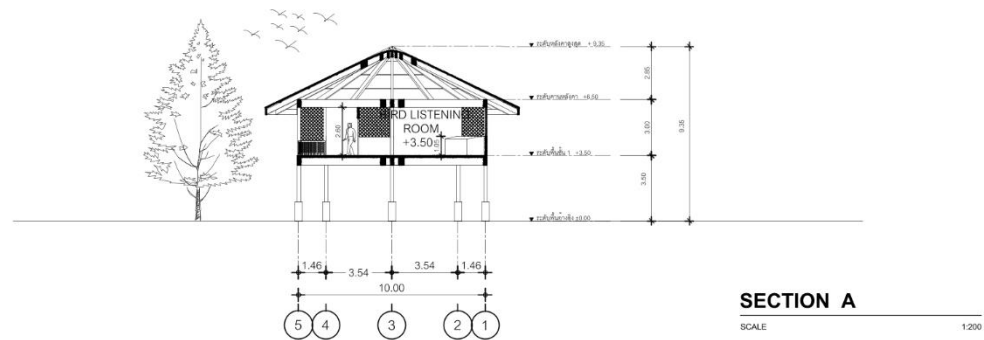

แบบขยายอาคาร
BIRD LISTENING ROOM

**DETAIL SECTION 4
BIRD LISTENING ROOM**

SECTION B

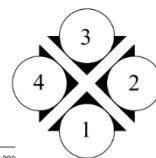
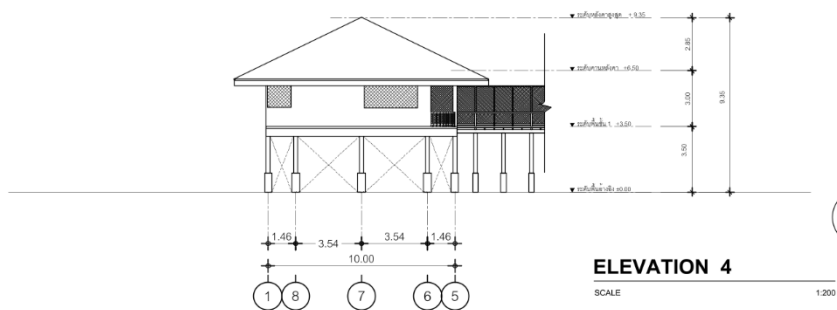
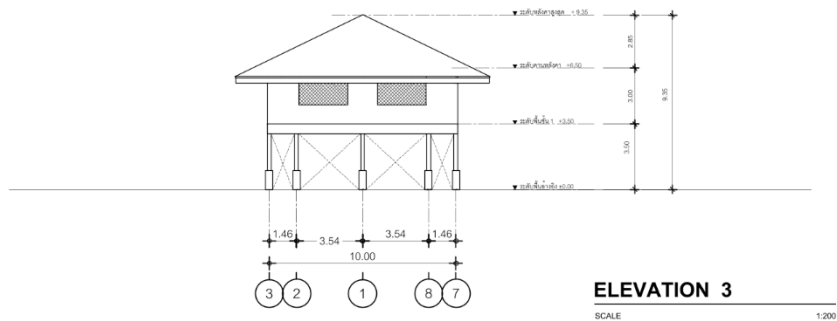
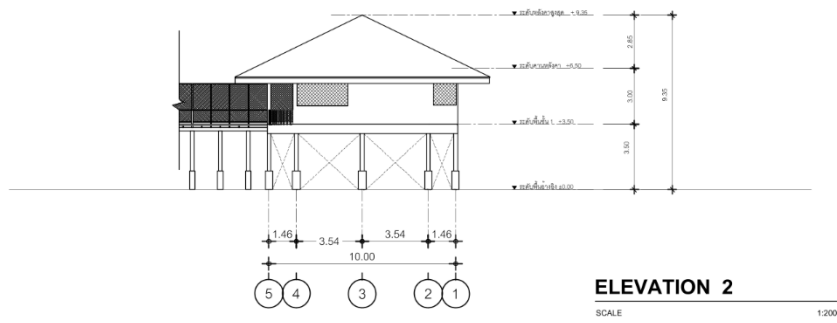
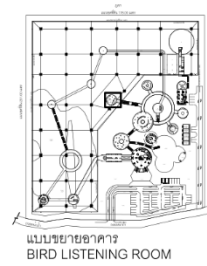
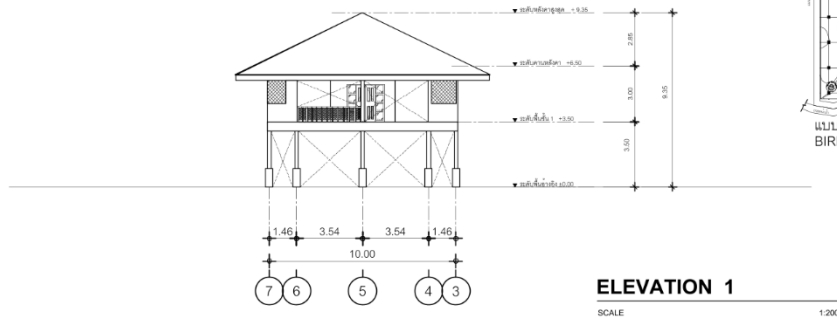

ภาพที่ 5.13 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารฟังเสียงนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.4.2 แบบขยายรูปด้านอาคารฟังเสียงนก

**DETAIL ELEVATION 4
BIRD LISTENING ROOM**

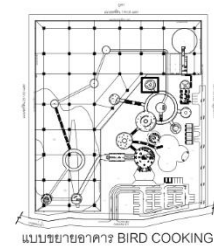
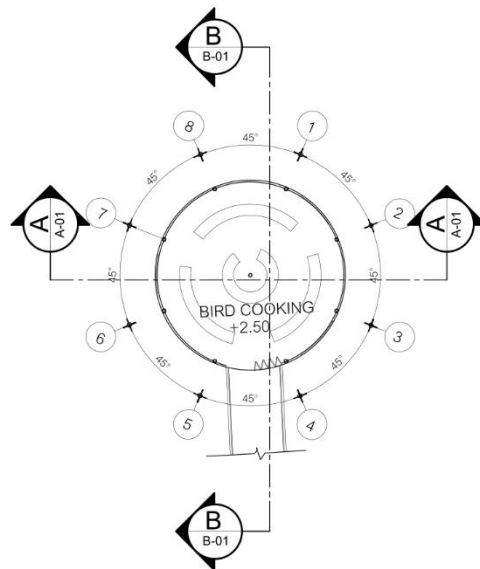

ภาพที่ 5.14 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารฟังเสียงนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.5 แบบขยายอาคารทำอาหารนก

**FLOOR PLAN 5
BIRD COOKING**

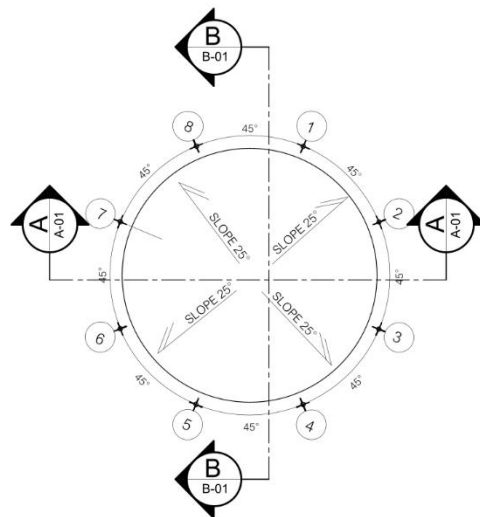

แบบขยายอาคาร BIRD COOKING

FLOOR PLAN 5

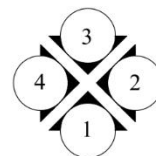
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 5
BIRD COOKING**

ROOF PLAN 5

SCALE 1:200

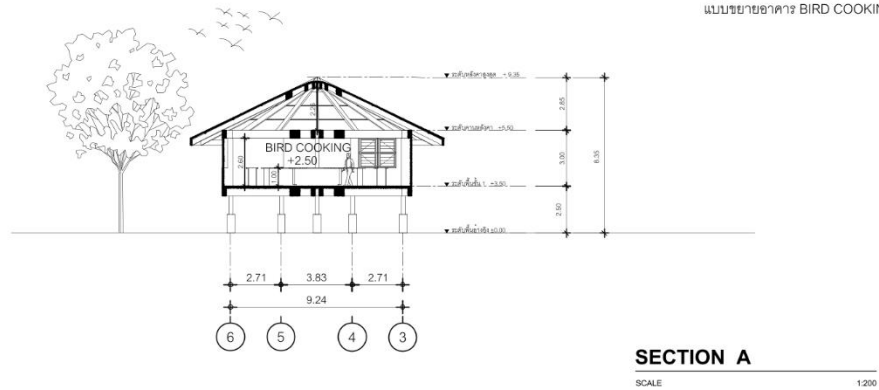
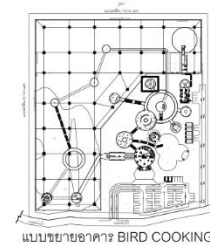
ภาพที่ 5.15 แสดงแบบขยายอาคารทำอาหารนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.5.1 แบบขยายรูปตัดอาคารทำอาหารนก

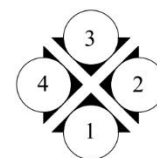
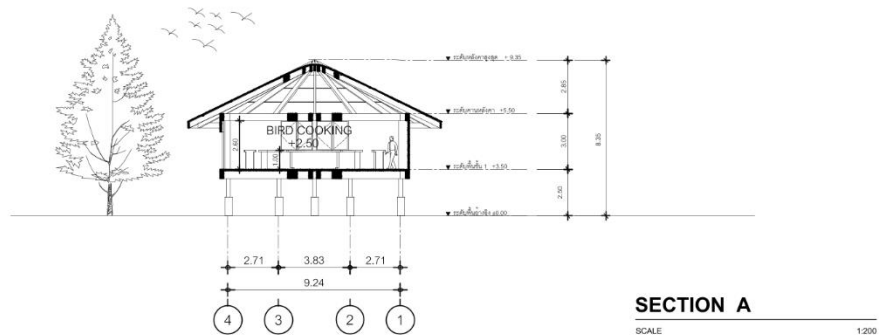
**DETAIL SECTION 5
BIRD COOKING**

SECTION A

**DETAIL SECTION 5
BIRD COOKING**

SECTION B

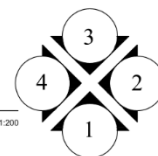
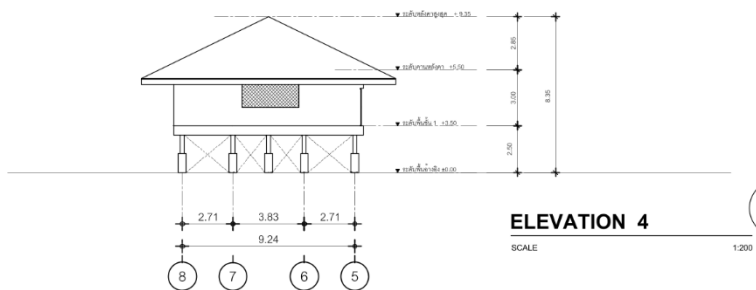
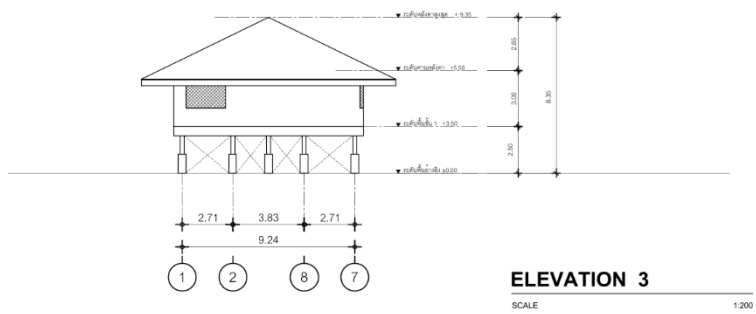
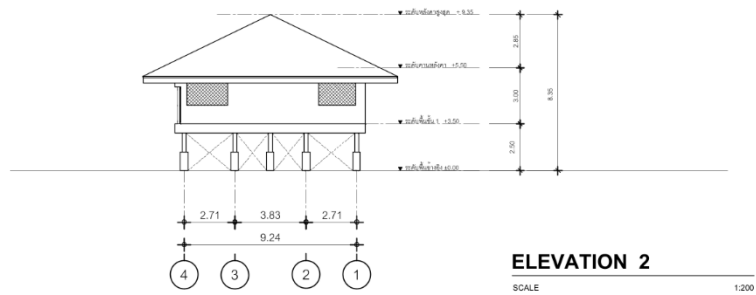
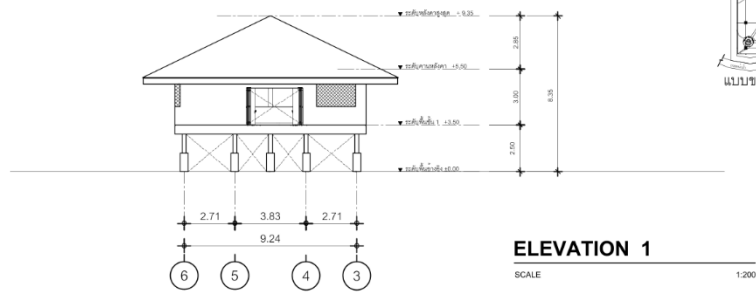
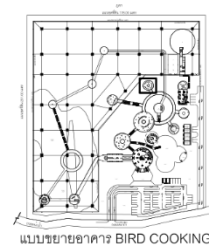

ภาพที่ 5.16 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารทำอาหารนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.5.2 แบบขยายรูปด้านอาคารทำอาหารนก

**DETAIL ELEVATION 5
BIRD COOKING**

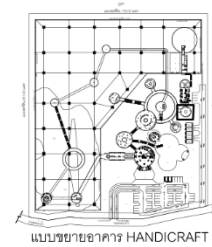
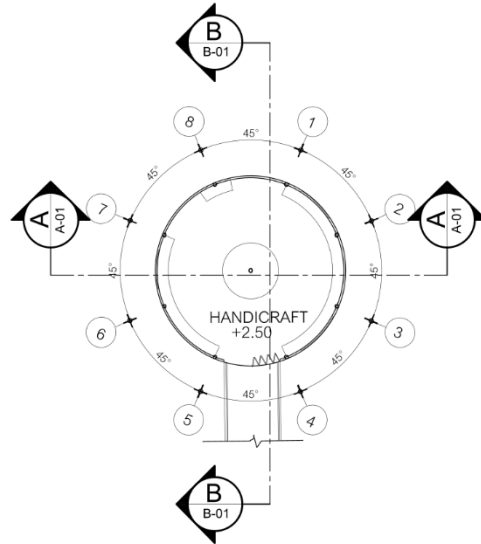

ภาพที่ 5.17 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารทำอาหารนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

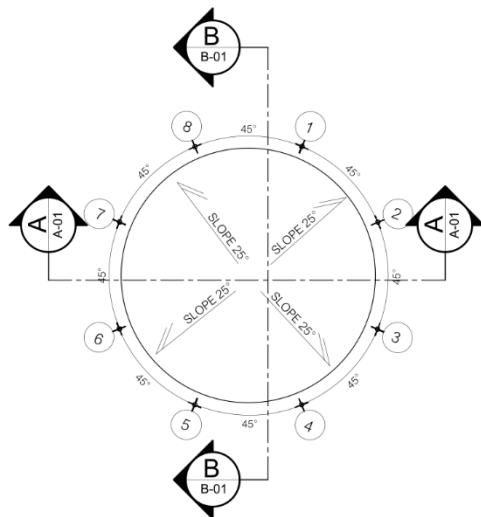
5.3.6 แบบขยายอาคารงานฝีมือไม้

**FLOOR PLAN 6
HANDICRAFT**

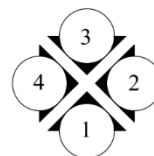

FLOOR PLAN 6
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 6
HANDICRAFT**

ROOF PLAN 6
SCALE 1:200

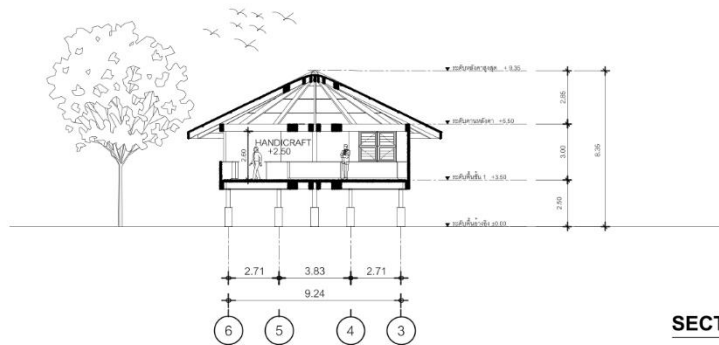
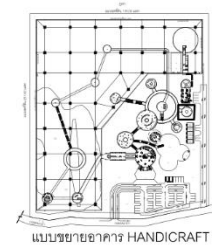
ภาพที่ 5.18 แสดงแบบขยายอาคารงานฝีมือไม้

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.6.1 แบบขยายรูปตัดอาคารงานฝีมือไม้

**DETAIL SECTION 6
HANDICRAFT**

SECTION A

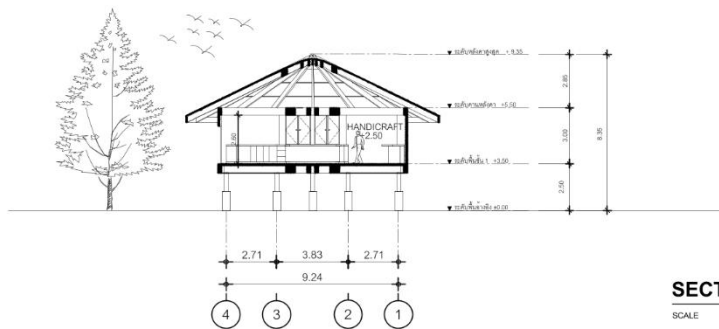

SECTION A

SCALE 1:200

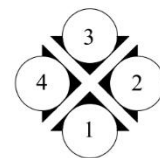
**DETAIL SECTION 6
HANDICRAFT**

SECTION B

SECTION A

SCALE 1:200

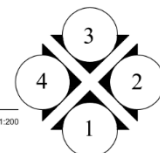
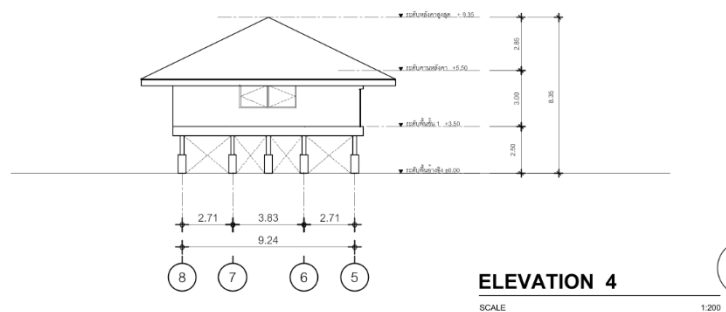
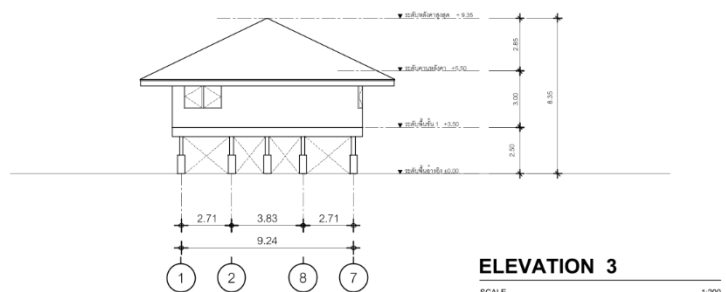
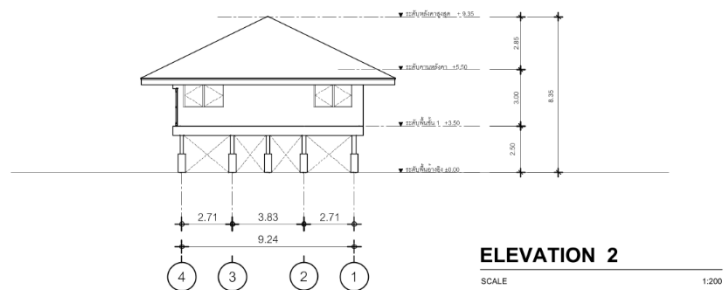
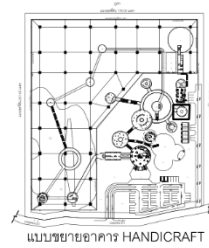
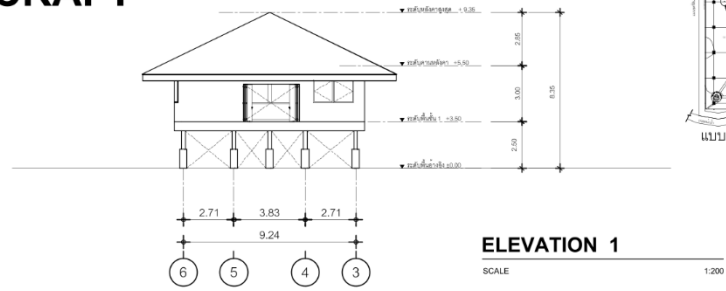

ภาพที่ 5.19 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารงานฝีมือไม้

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.6.2 แบบขยายรูปด้านอาคารงานฝีมือไม้

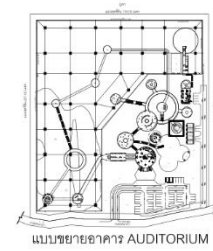
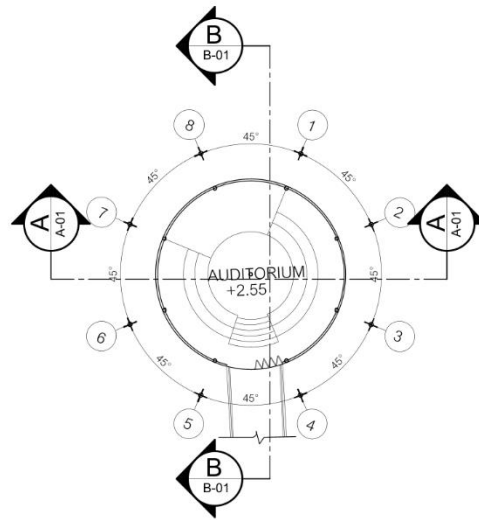
**DETAIL ELEVATION 6
HANDICRAFT**

ภาพที่ 5.20 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารงานฝีมือไม้
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.7 แบบขยายอาคารบรรยาย

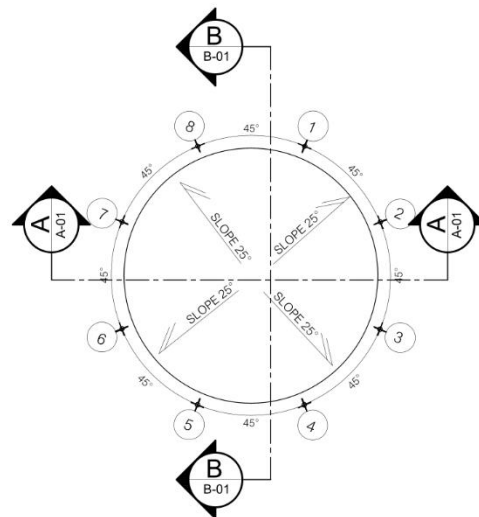
**FLOOR PLAN 7
AUDITORIUM**

FLOOR PLAN 7

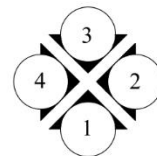
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 7
AUDITORIUM**

ROOF PLAN 7

SCALE 1:200

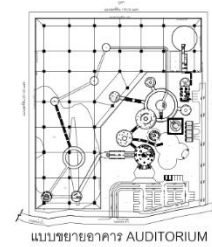
ภาพที่ 5.21 แสดงแบบขยายอาคารบรรยาย

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

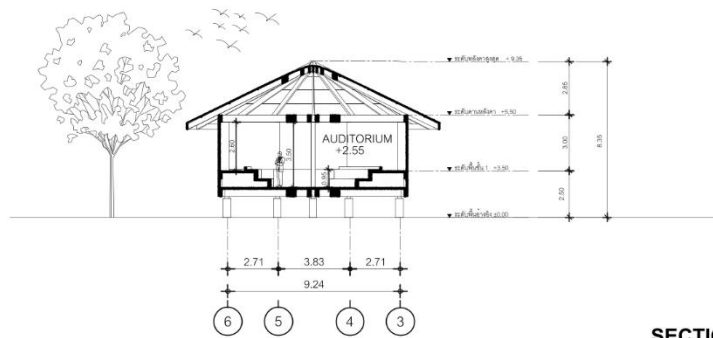
5.3.7.1 แบบขยายรูปตัดอาคารบรรยาย

**DETAIL SECTION 7
AUDITORIUM**

SECTION A

แบบขยายอาคาร AUDITORIUM

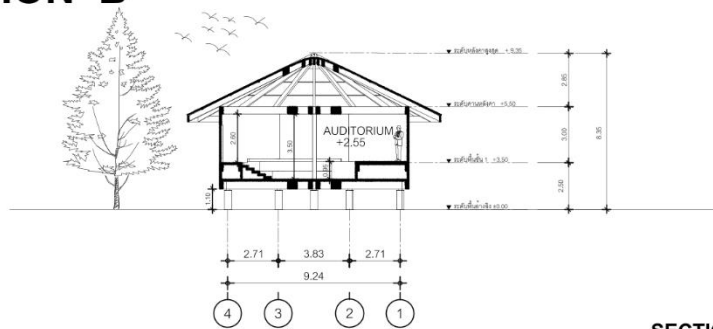

SECTION A

SCALE 1:200

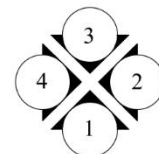
**DETAIL SECTION 7
AUDITORIUM**

SECTION B

SECTION A

SCALE 1:200

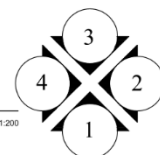
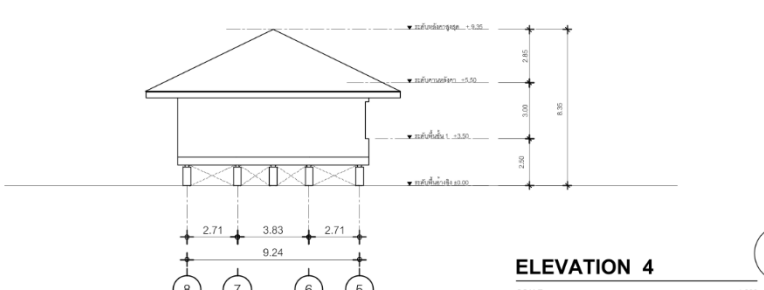
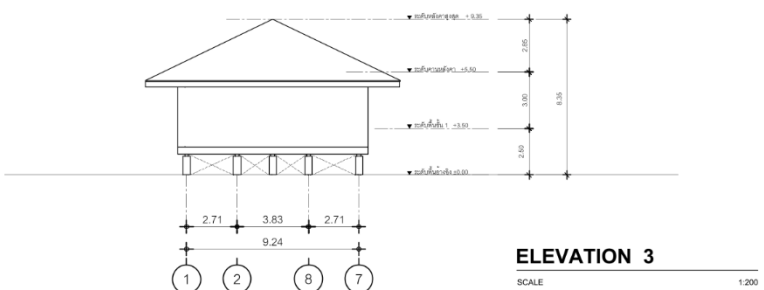
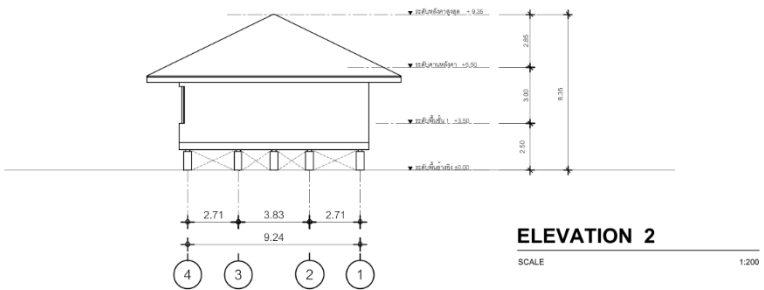
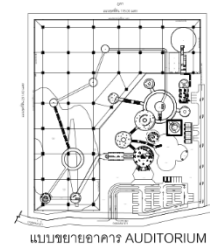
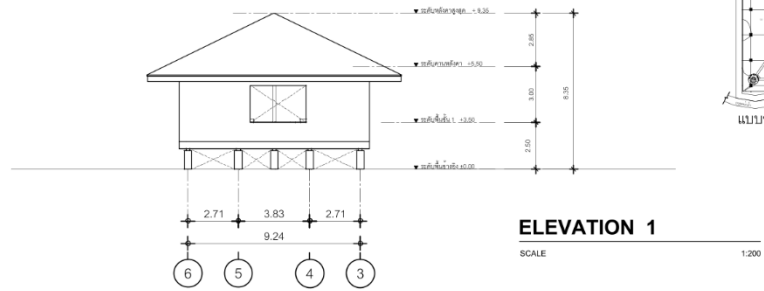

ภาพที่ 5.22 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารบรรยาย

ที่मा : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.7.2 แบบขยายรูปด้านอาคารบรรยาย

**DETAIL ELEVATION 7
AUDITORIUM**

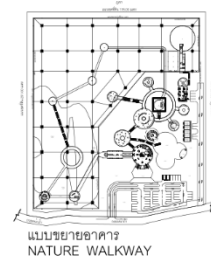
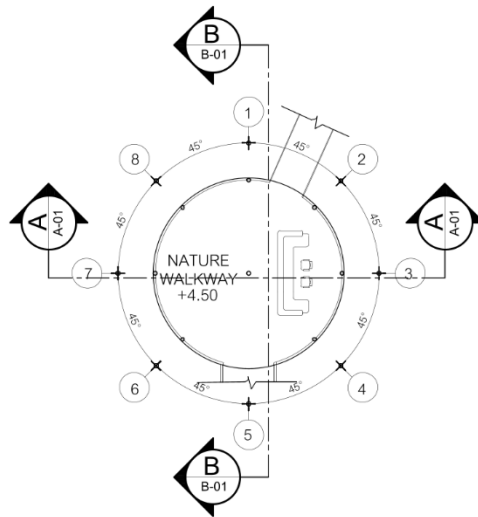

ภาพที่ 5.23 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารบรรยาย

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

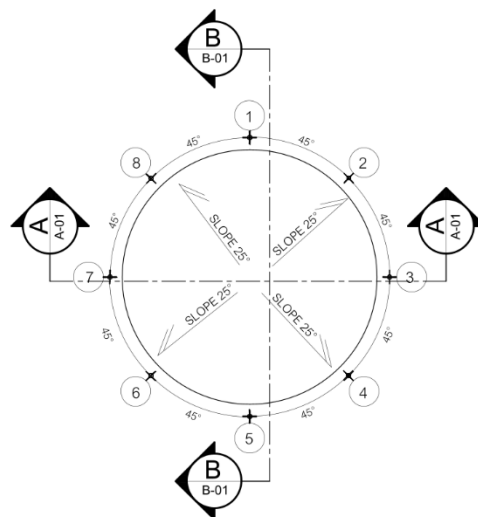
5.3.8 แบบขยายอาคารเข้าโดม

**FLOOR PLAN 8
NATURE WALKWAY**

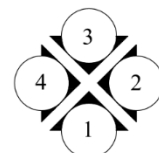

FLOOR PLAN 8
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 8
NATURE WALKWAY**

ROOF PLAN 8
SCALE 1:200

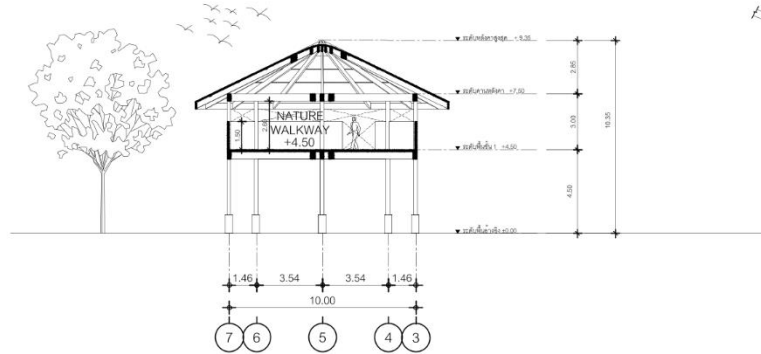

ภาพที่ 5.24 แสดงแบบขยายอาคารเข้าโดม
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.8.1 แบบขยายรูปตัดอาคารเข้าโดม

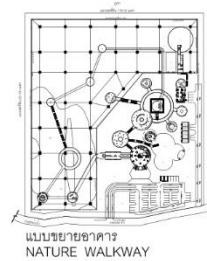
**DETAIL SECTION 8
NATURE WALKWAY**

SECTION A

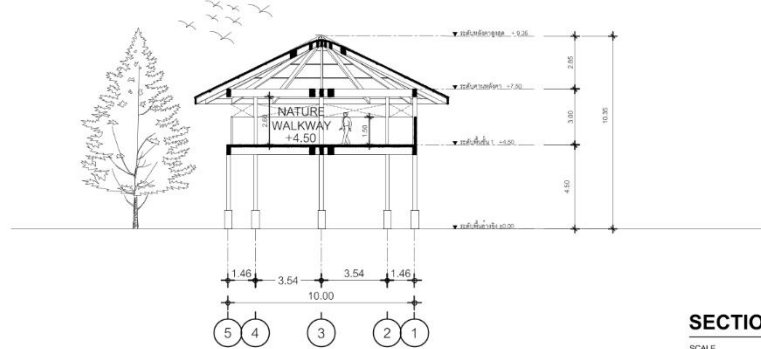
SECTION A

SCALE 1:200

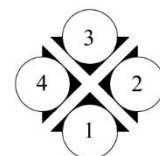
**DETAIL SECTION 8
NATURE WALKWAY**

SECTION B

SECTION A

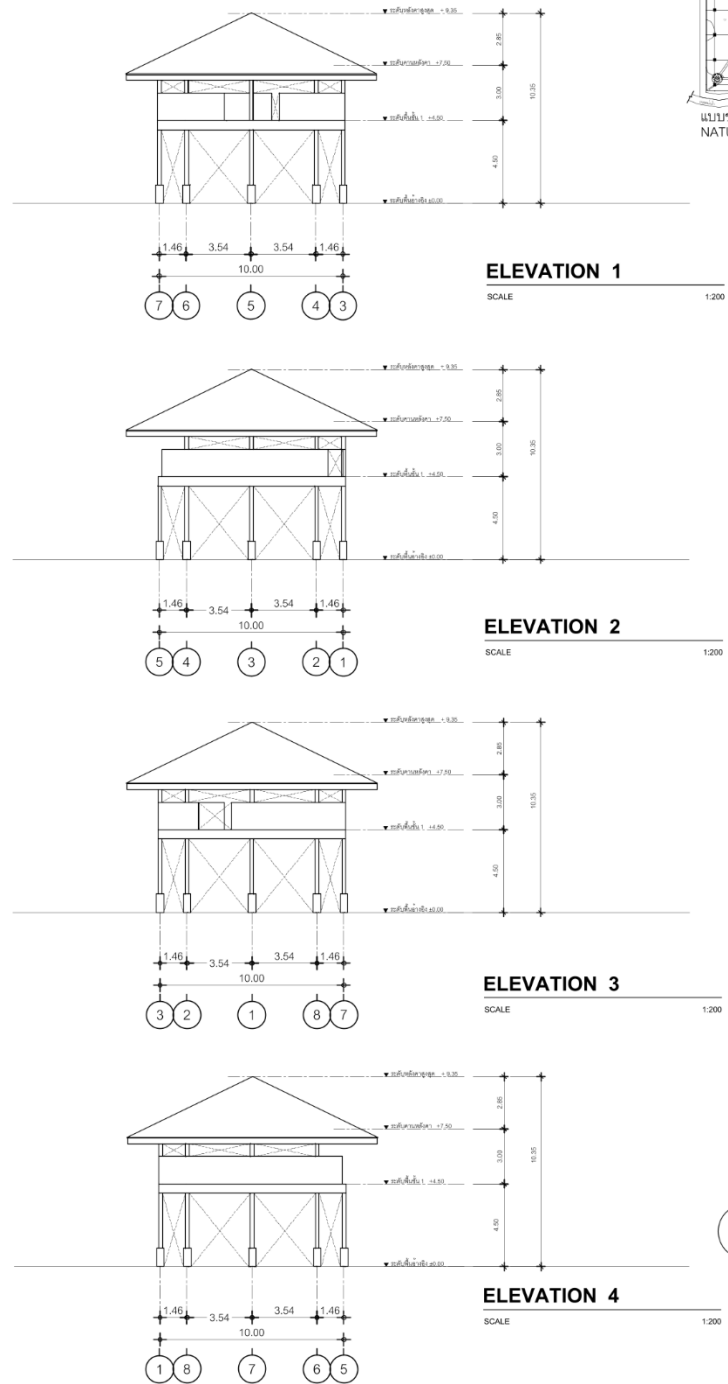
SCALE 1:200

ภาพที่ 5.25 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารเข้าโดม
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.8.2 แบบขยายรูปด้านอาคารเข้าโดม

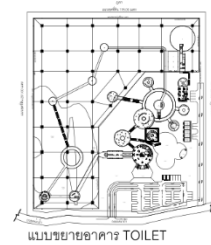
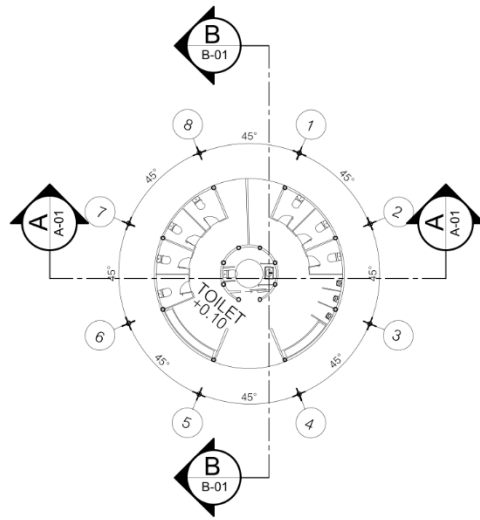
**DETAIL ELEVATION 8
NATURE WALKWAY**

ภาพที่ 5.26 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารเข้าโดม
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.9 แบบขยายอาคารห้องน้ำ

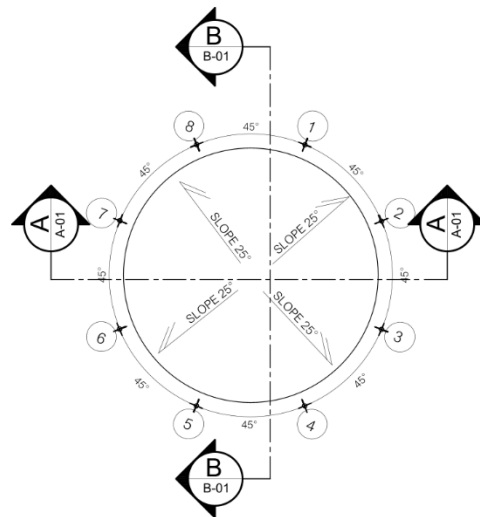
**FLOOR PLAN 9
TOILET**

FLOOR PLAN 9

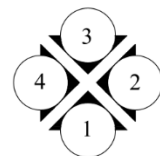
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 9
TOILET**

ROOF PLAN 9

SCALE 1:200

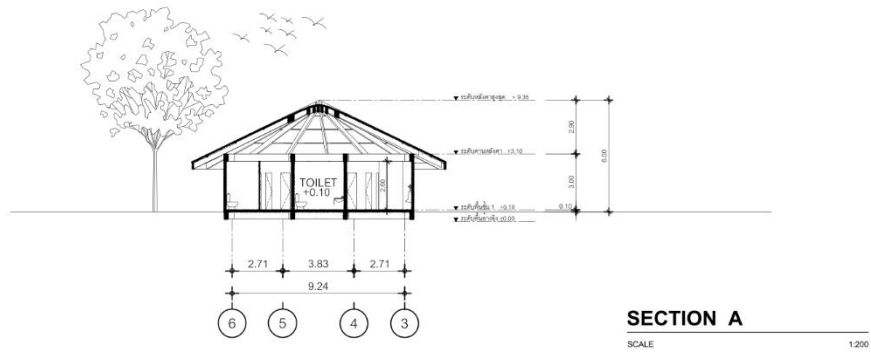
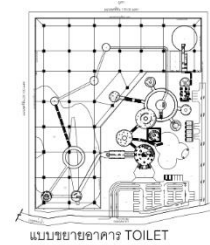
ภาพที่ 5.27 แสดงแบบขยายอาคารห้องน้ำ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.9.1 แบบขยายรูปตัดอาคารห้องน้ำ

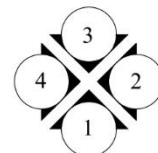
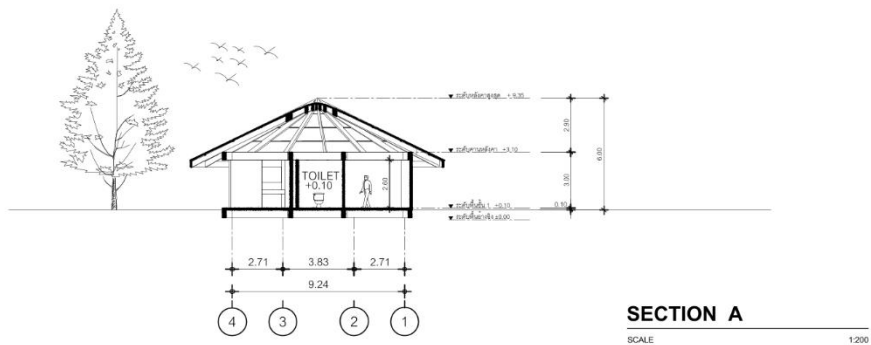
**DETAIL SECTION 9
TOILET**

SECTION A

**DETAIL SECTION 9
TOILET**

SECTION B

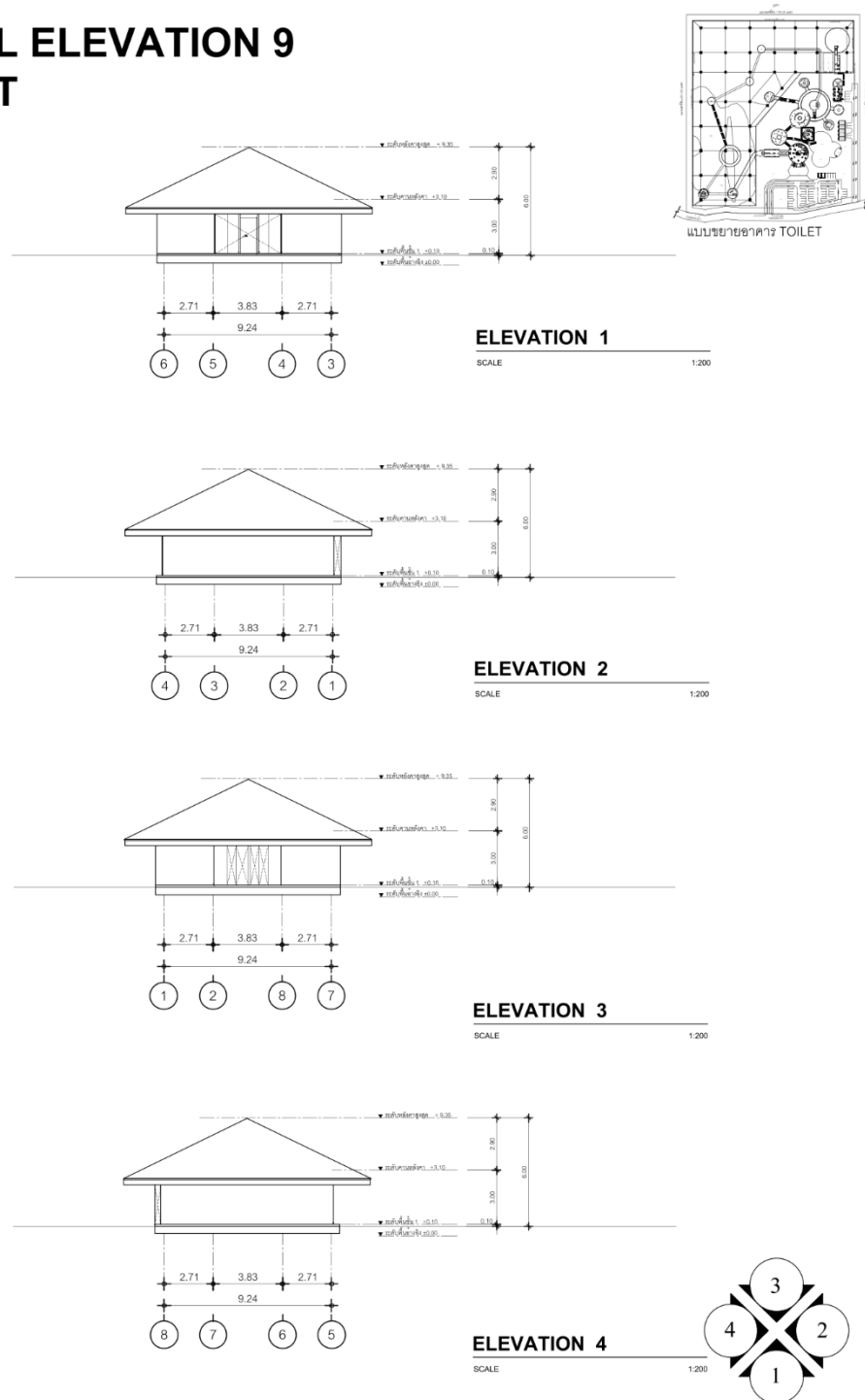

ภาพที่ 5.28 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารห้องน้ำ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.9.2 แบบขยายรูปด้านอาคารห้องน้ำ

**DETAIL ELEVATION 9
TOILET**

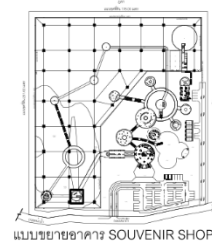
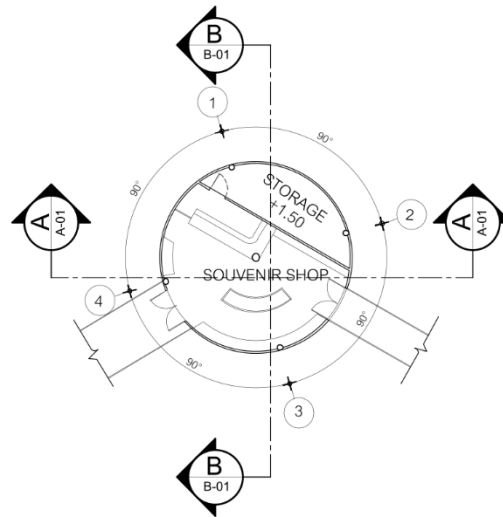

ภาพที่ 5.29 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารห้องน้ำ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.10 แบบขยายอาคารร้านค้า

**FLOOR PLAN 10
SOUVENIR SHOP**

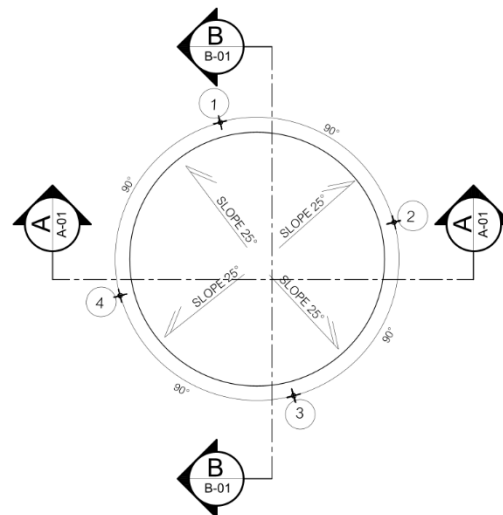

แบบขยายอาคาร: SOUVENIR SHOP

FLOOR PLAN 10

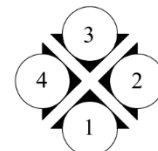
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 10
SOUVENIR SHOP**

ROOF PLAN 10

SCALE 1:200

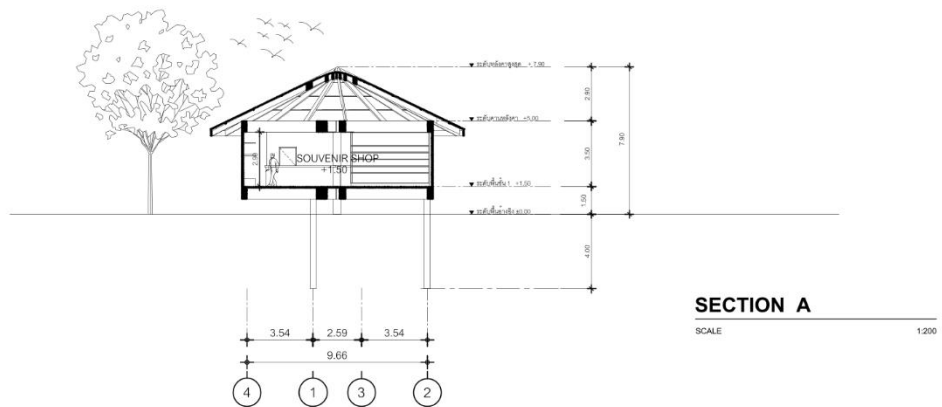
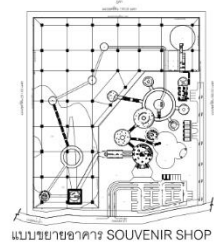

ภาพที่ 5.30 แสดงแบบขยายอาคารร้านค้า
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.10.1 แบบขยายรูปตัดอาคารร้านค้า

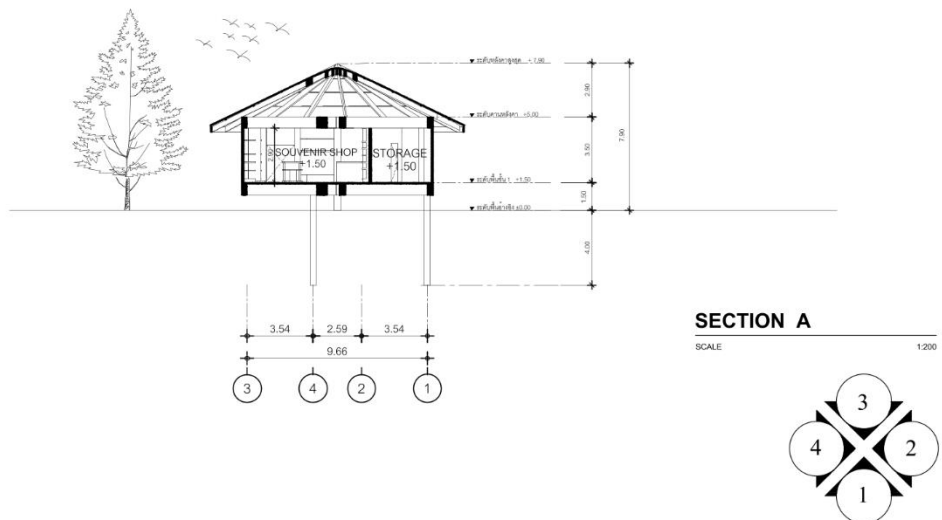
**DETAIL SECTION 10
SOUVENIR SHOP**

SECTION A

**DETAIL SECTION 10
SOUVENIR SHOP**

SECTION B

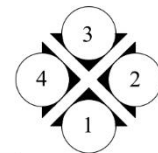
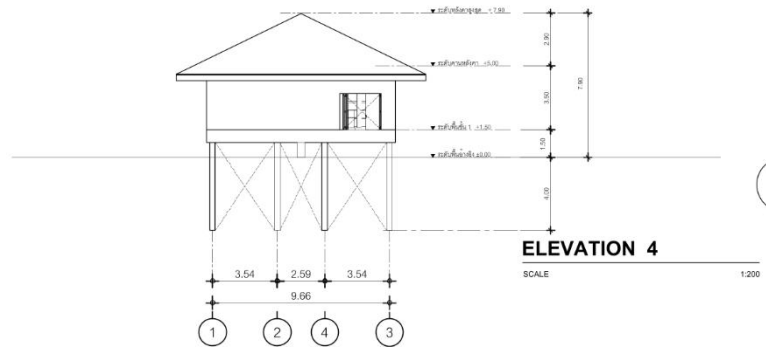
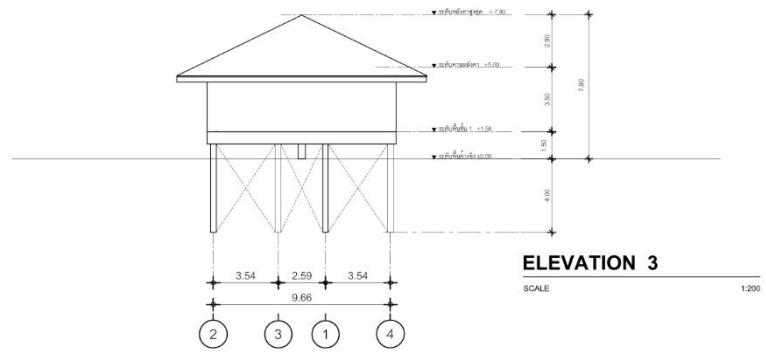
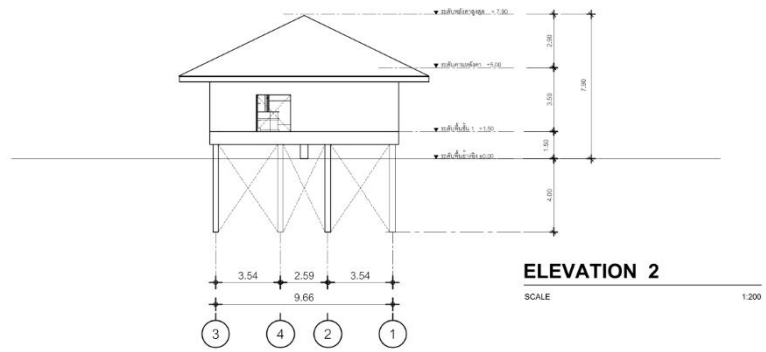
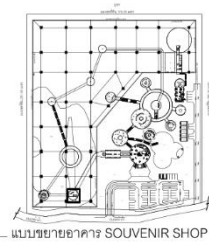
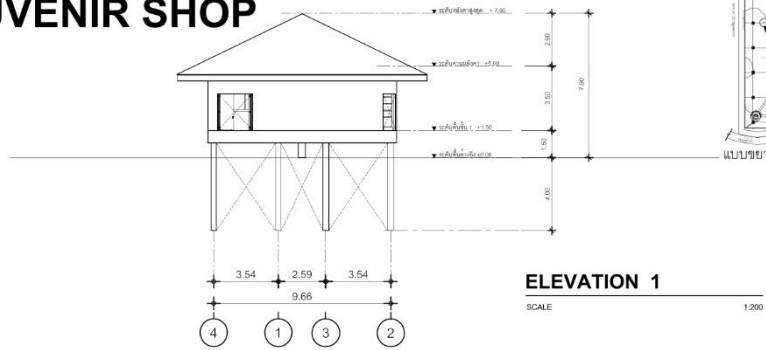

ภาพที่ 5.31 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารร้านค้า

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.10.2 แบบขยายรูปด้านอาคารร้านค้า

**DETAIL ELEVATION 10
SOUVENIR SHOP**

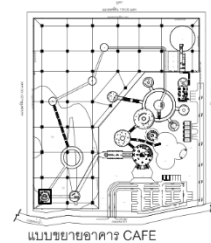
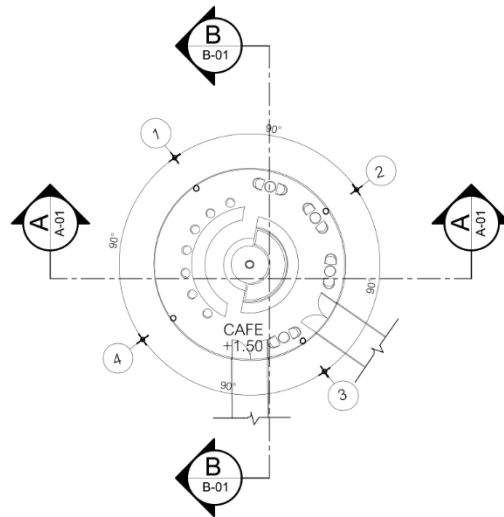

ภาพที่ 5.32 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารร้านค้า

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.11 แบบขยายอาคารคาเฟ่

**FLOOR PLAN 11
CAFE**

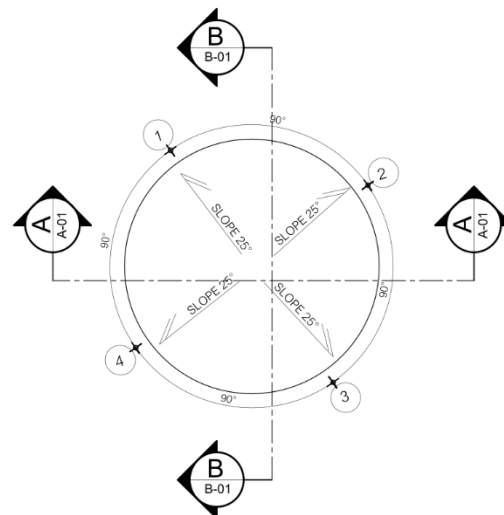

แบบขยายอาคารคาเฟ่ CAFE

FLOOR PLAN 11

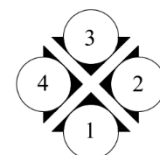
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 11
CAFE**

ROOF PLAN 11

SCALE 1:200

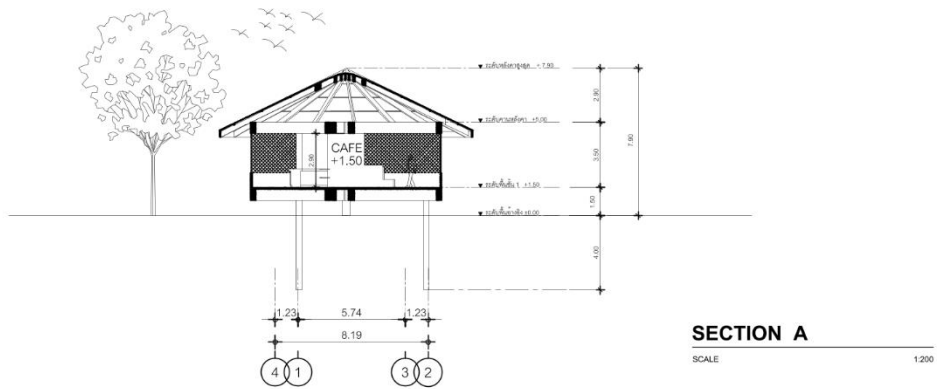
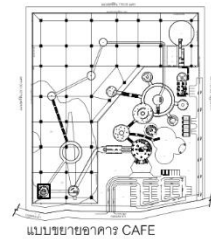

ภาพที่ 5.33 แสดงแบบขยายอาคารคาเฟ่
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.11.1 แบบขยายรูปตัดอาคารคาเฟ่

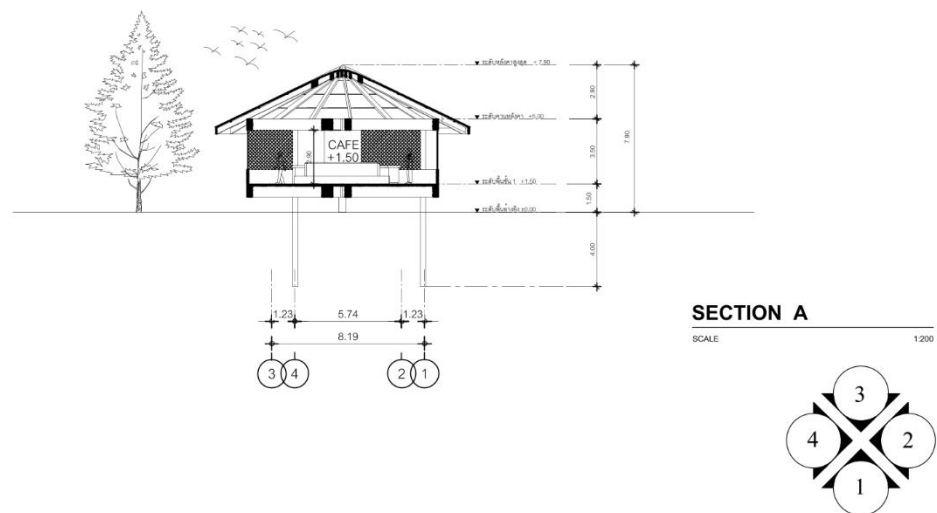
**DETAIL SECTION 11
CAFE**

SECTION A

**DETAIL SECTION 11
CAFE**

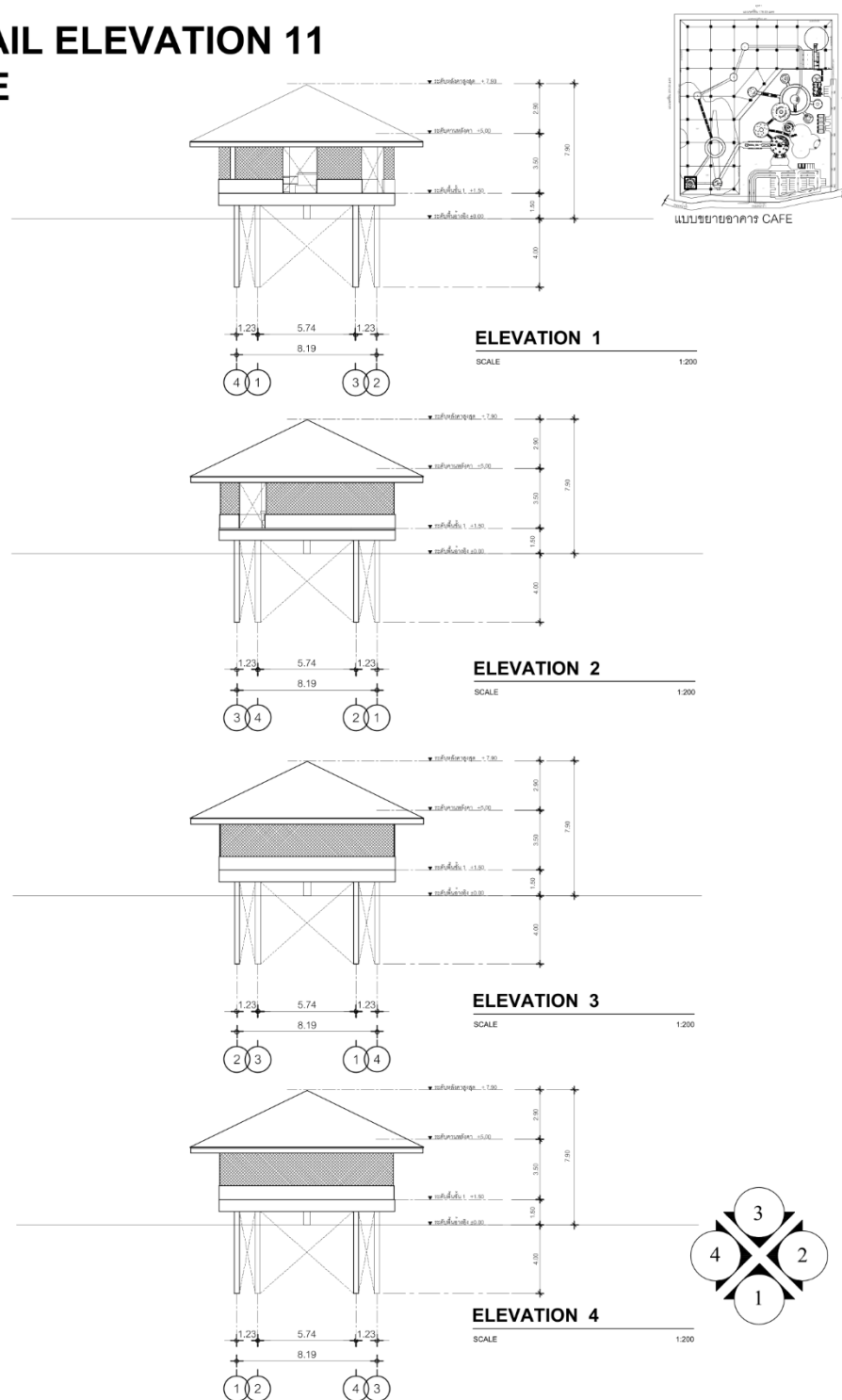
SECTION B

ภาพที่ 5.34 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารคาเฟ่
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.11.2 แบบขยายรูปด้านอาคารคาเฟ่

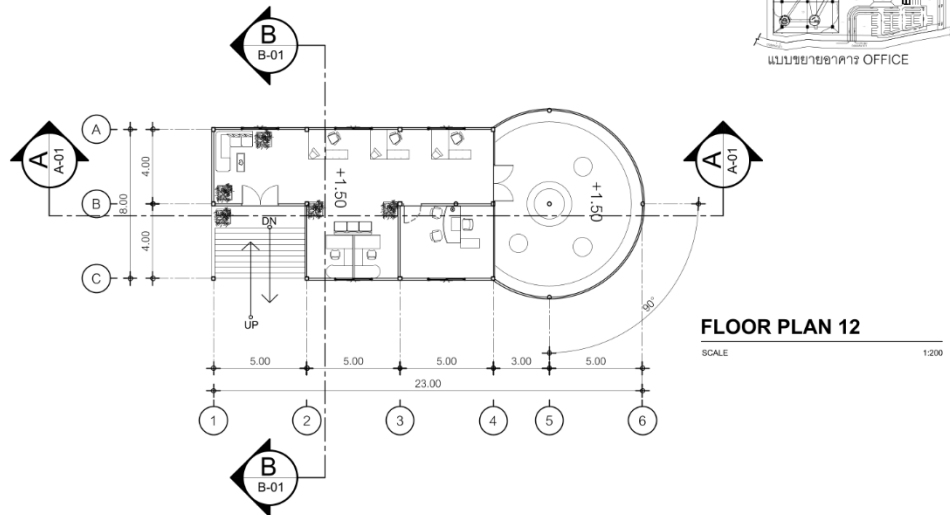
**DETAIL ELEVATION 11
CAFE**

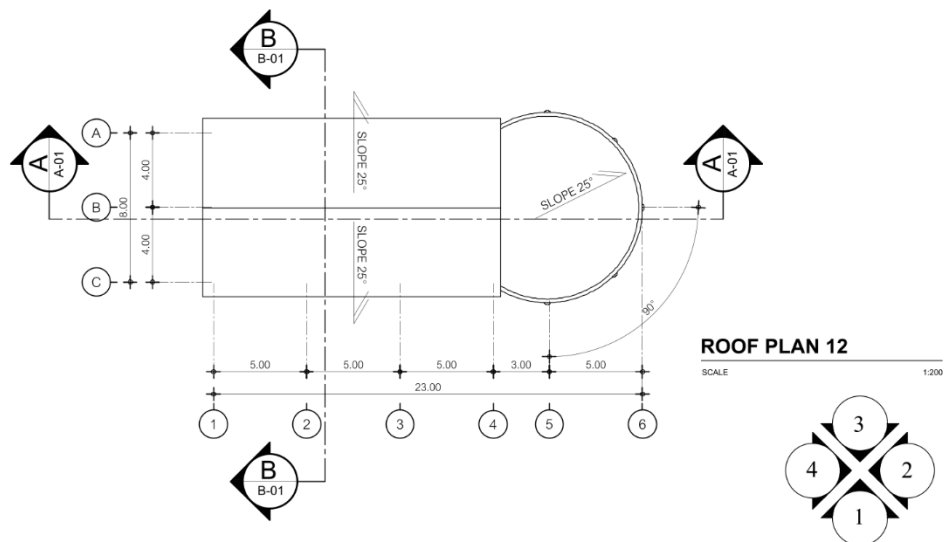
ภาพที่ 5.35 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารคาเฟ่
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.12 แบบขยายอาคารออฟฟิศ

**FLOOR PLAN 12
OFFICE**

**ROOF PLAN 12
OFFICE**

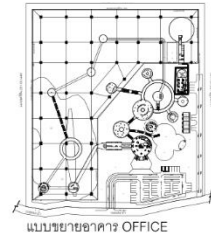

ภาพที่ 5.36 แสดงแบบขยายอาคารออฟฟิศ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

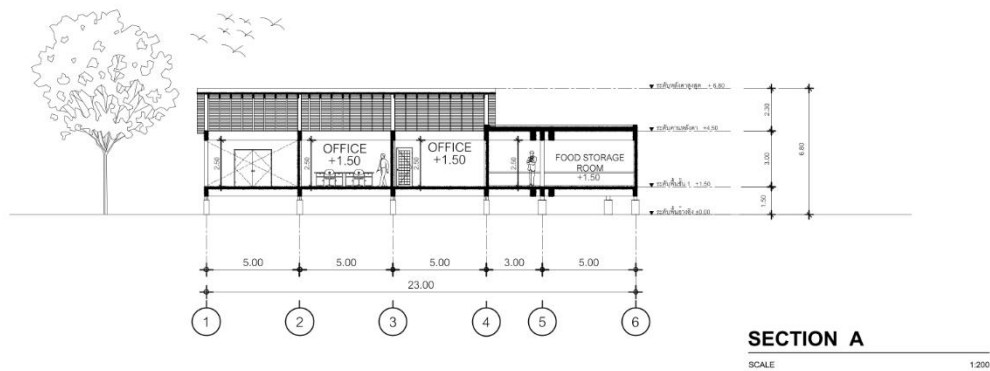
5.3.12.1 แบบขยายรูปตัดอาคารออฟฟิศ

**DETAIL SECTION 12
OFFICE**

SECTION A

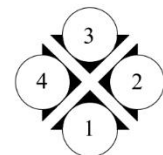
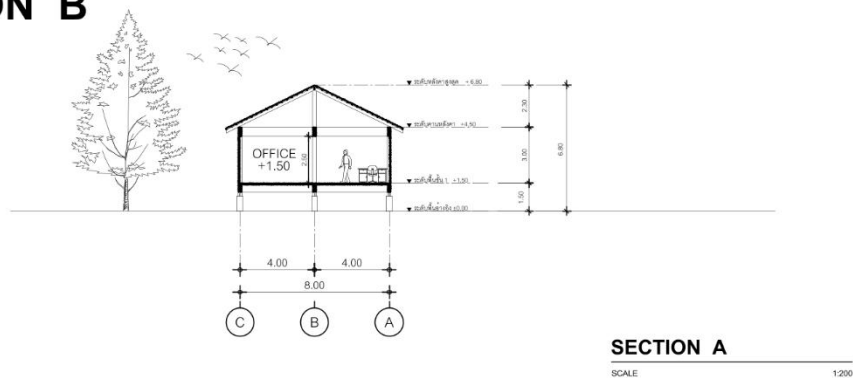

แบบขยายอาคาร OFFICE

**DETAIL SECTION 12
OFFICE**

SECTION B

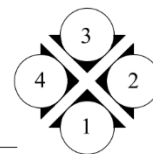
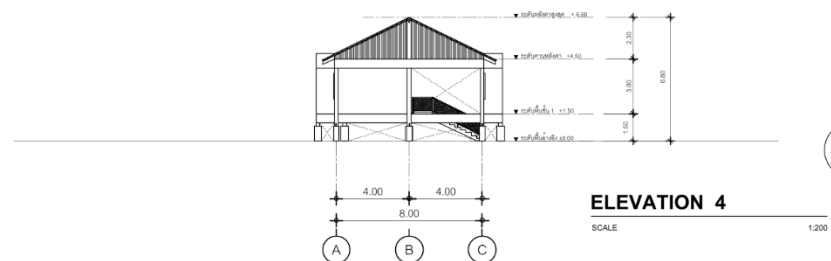
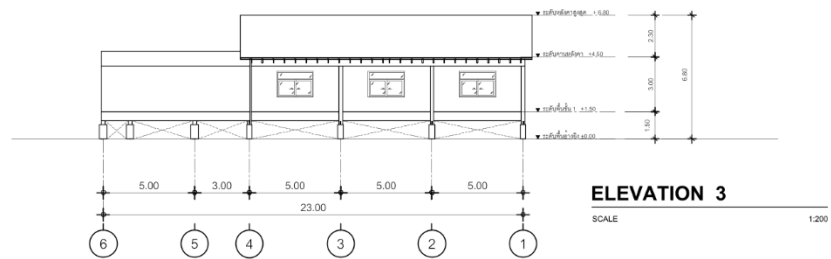
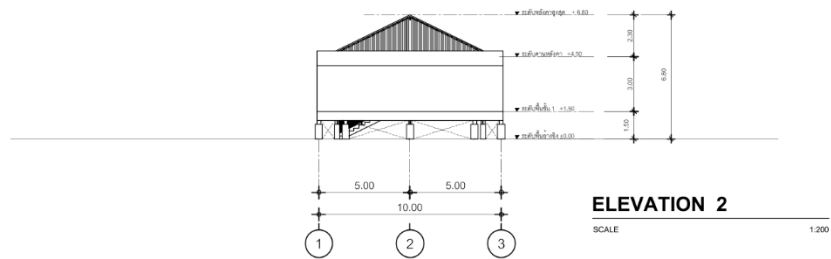
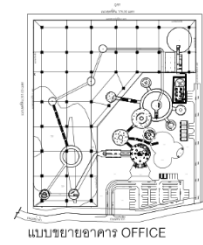
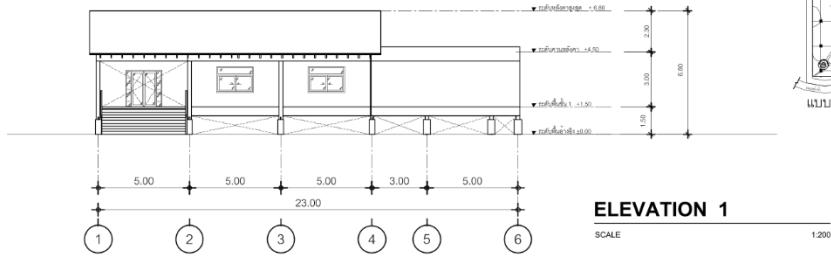

ภาพที่ 5.37 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารออฟฟิศ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.12.2 แบบขยายรูปด้านอาคารออฟฟิศ

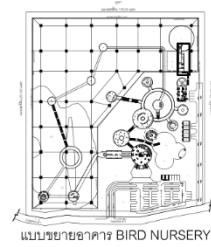
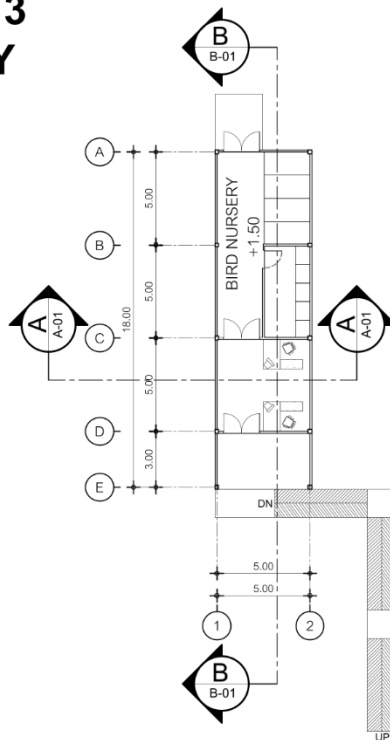
**DETAIL ELEVATION 12
OFFICE**

ภาพที่ 5.38 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารออฟฟิศ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.13 แบบขยายอาคารดูแลนก

**FLOOR PLAN 13
BIRD NURSERY**

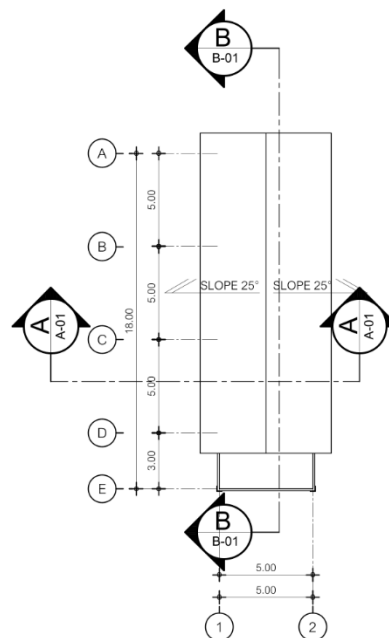

แบบขยายอาคาร BIRD NURSERY

FLOOR PLAN 13

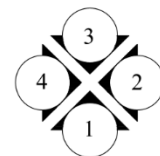
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 13
BIRD NURSERY**

ROOF PLAN 13

SCALE 1:200

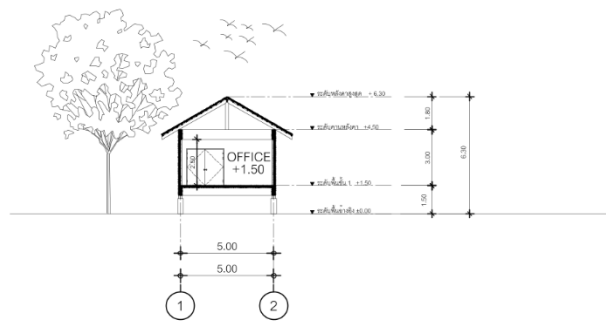
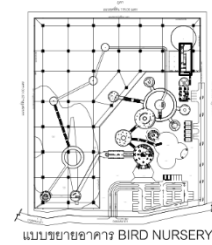

ภาพที่ 5.39 แสดงแบบขยายอาคารดูแลนก
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.13.1 แบบขยายรูปตัดอาคารดูแลนก

**DETAIL SECTION 13
BIRD NURSERY**

SECTION A

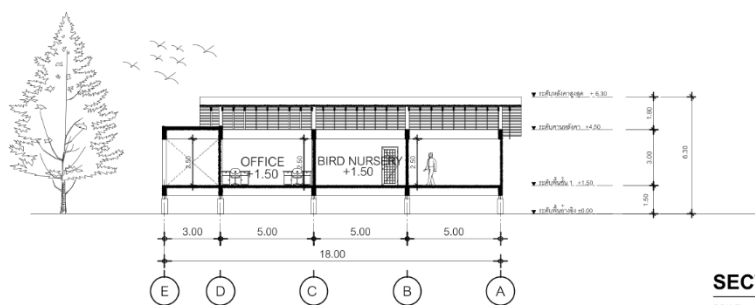

SECTION A

SCALE 1:200

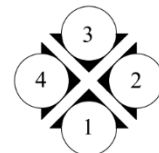
**DETAIL SECTION 13
BIRD NURSERY**

SECTION B

SECTION A

SCALE 1:200

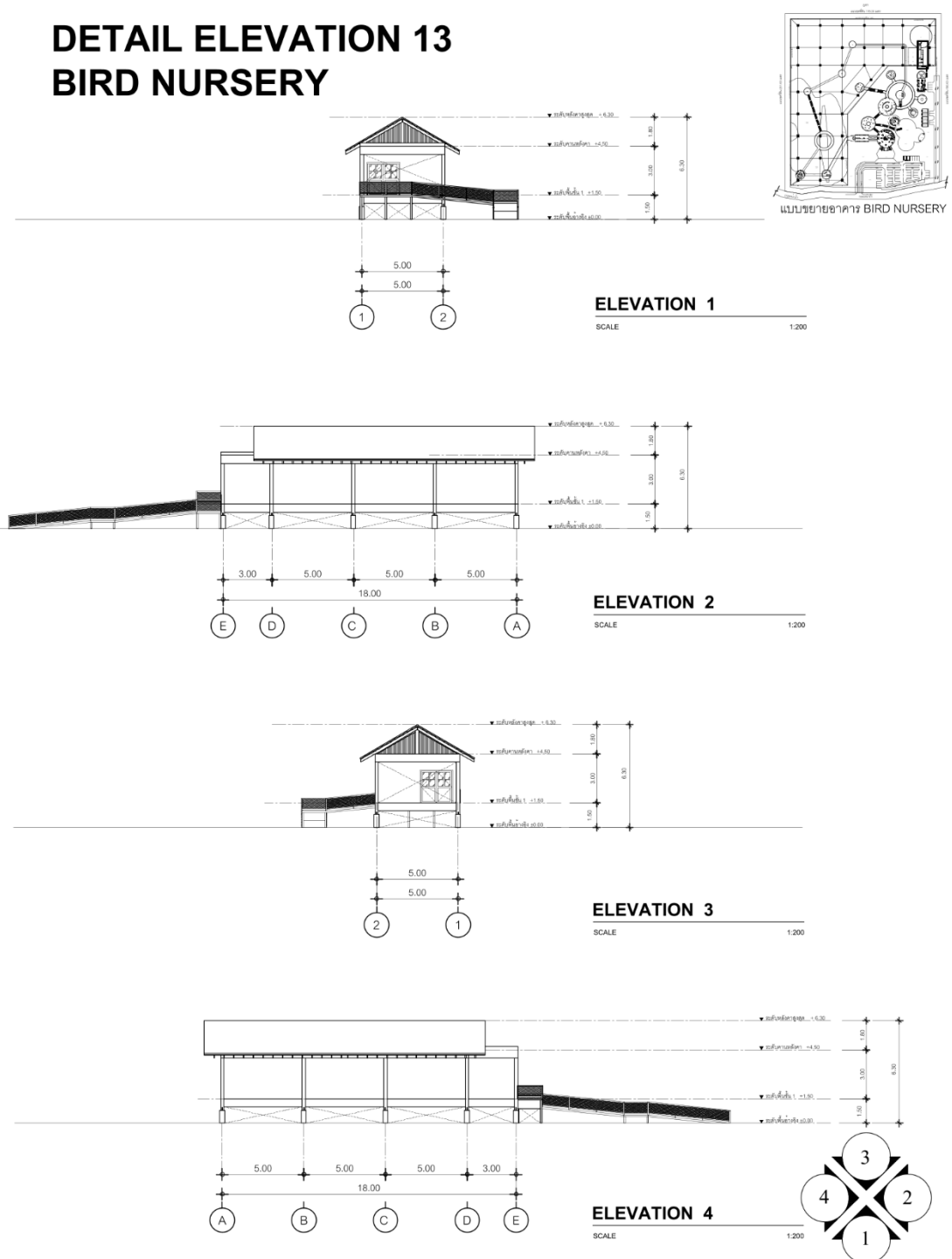

ภาพที่ 5.40 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารดูแลนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.13.2 แบบขยายรูปด้านอาคารดูแลนก

**DETAIL ELEVATION 13
BIRD NURSERY**

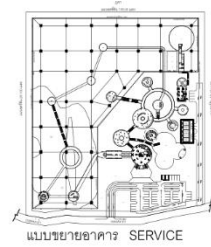
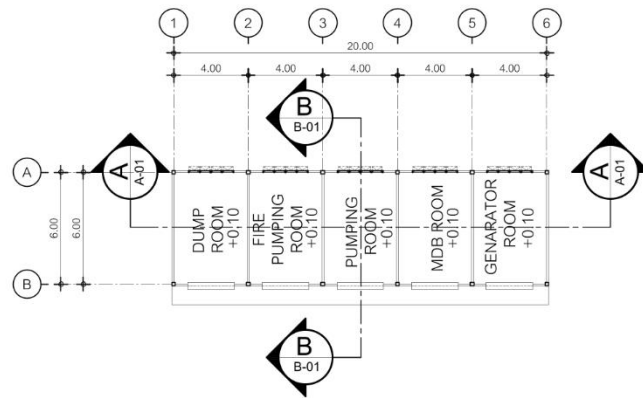

ภาพที่ 5.41 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารดูแลนก

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

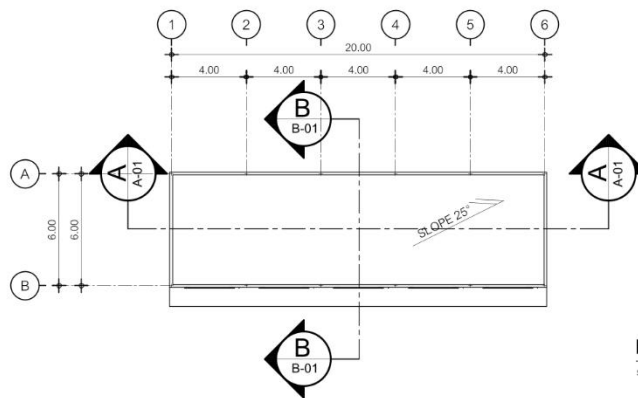
5.3.14 แบบขยายอาคารงานระบบ

**FLOOR PLAN 14
SERVICE**

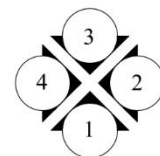

FLOOR PLAN 14
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 14
SERVICE**

ROOF PLAN 14
SCALE 1:200

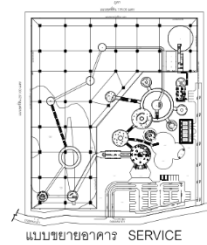
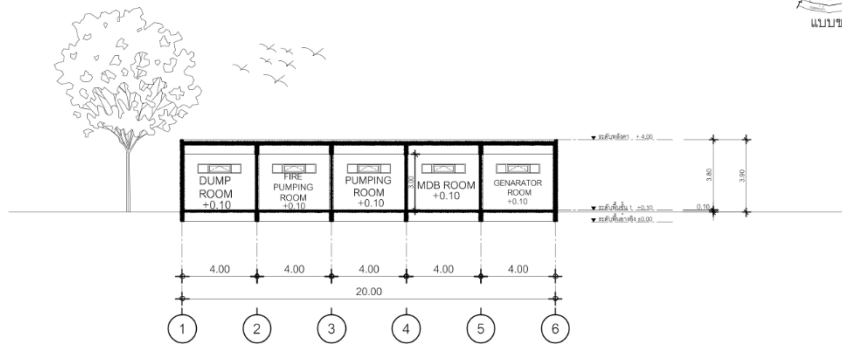

ภาพที่ 5.42 แสดงแบบขยายอาคารงานระบบ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.14.1 แบบขยายรูปตัดอาคารงานระบบ

**DETAIL SECTION 14
SERVICE**

SECTION A

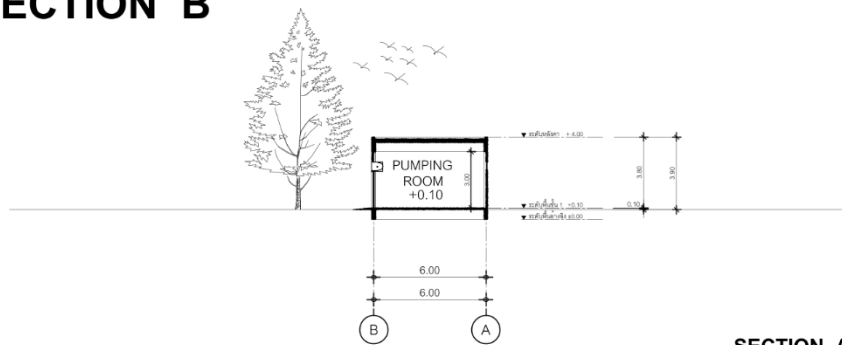

SECTION A

SCALE 1:200

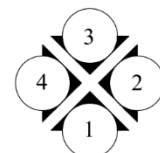
**DETAIL SECTION 14
SERVICE**

SECTION B

SECTION A

SCALE 1:200

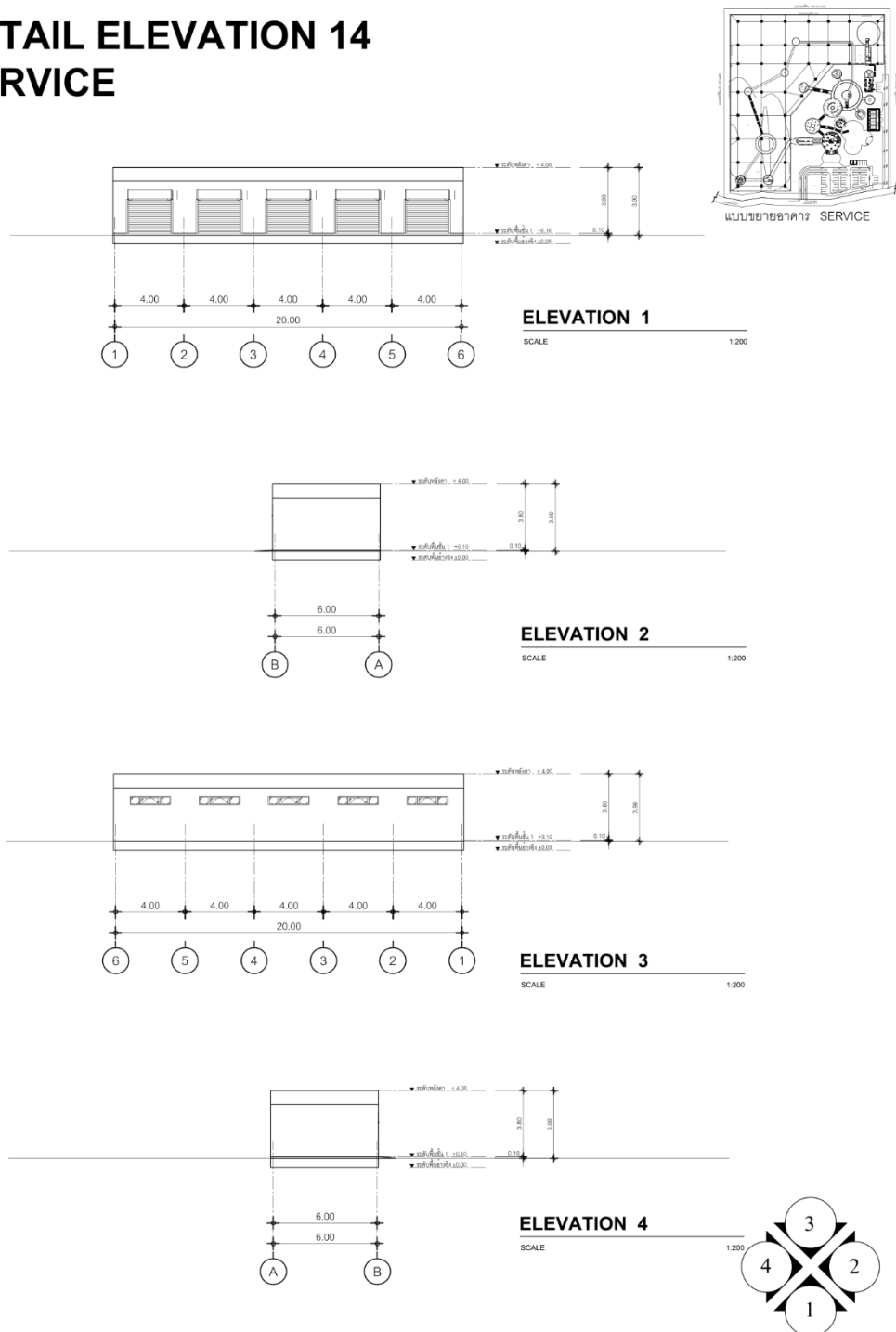

ภาพที่ 5.43 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารงานระบบ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.14.2 แบบขยายรูปด้านอาคารงานระบบ

**DETAIL ELEVATION 14
SERVICE**

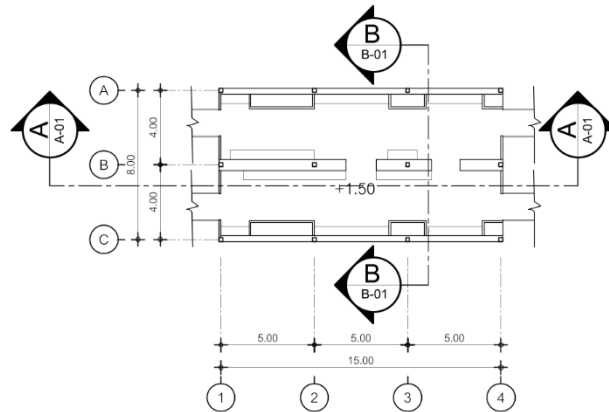

ภาพที่ 5.44 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารงานระบบ

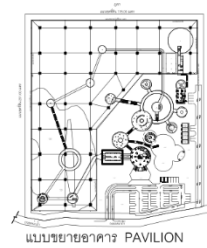
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.15 แบบขยายอาคารศาลาพัก

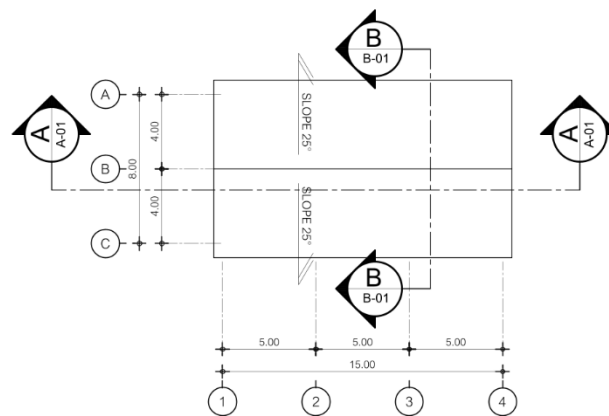
**FLOOR PLAN 15
PAVILION**

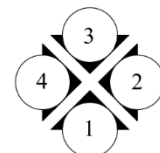
FLOOR PLAN 15
SCALE 1:200

**ROOF PLAN 15
PAVILION**

ROOF PLAN 15
SCALE 1:200

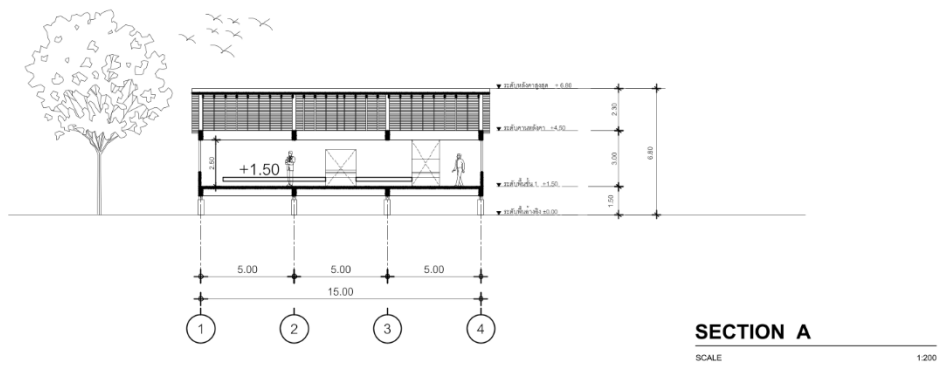
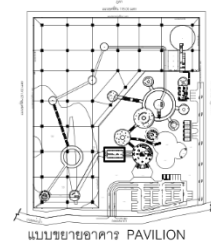

ภาพที่ 5.45 แสดงแบบขยายอาคารศาลาพัก
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.15.1 แบบขยายรูปตัดอาคารศาลาพัก

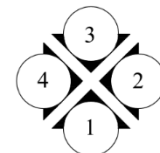
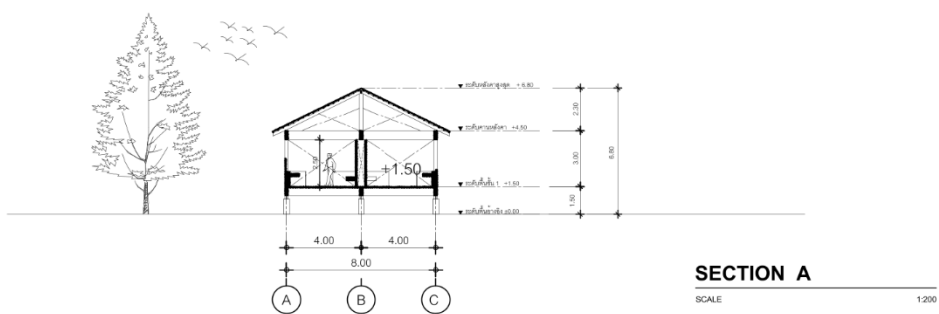
**DETAIL SECTION 15
PAVILION**

SECTION A

**DETAIL SECTION 15
PAVILION**

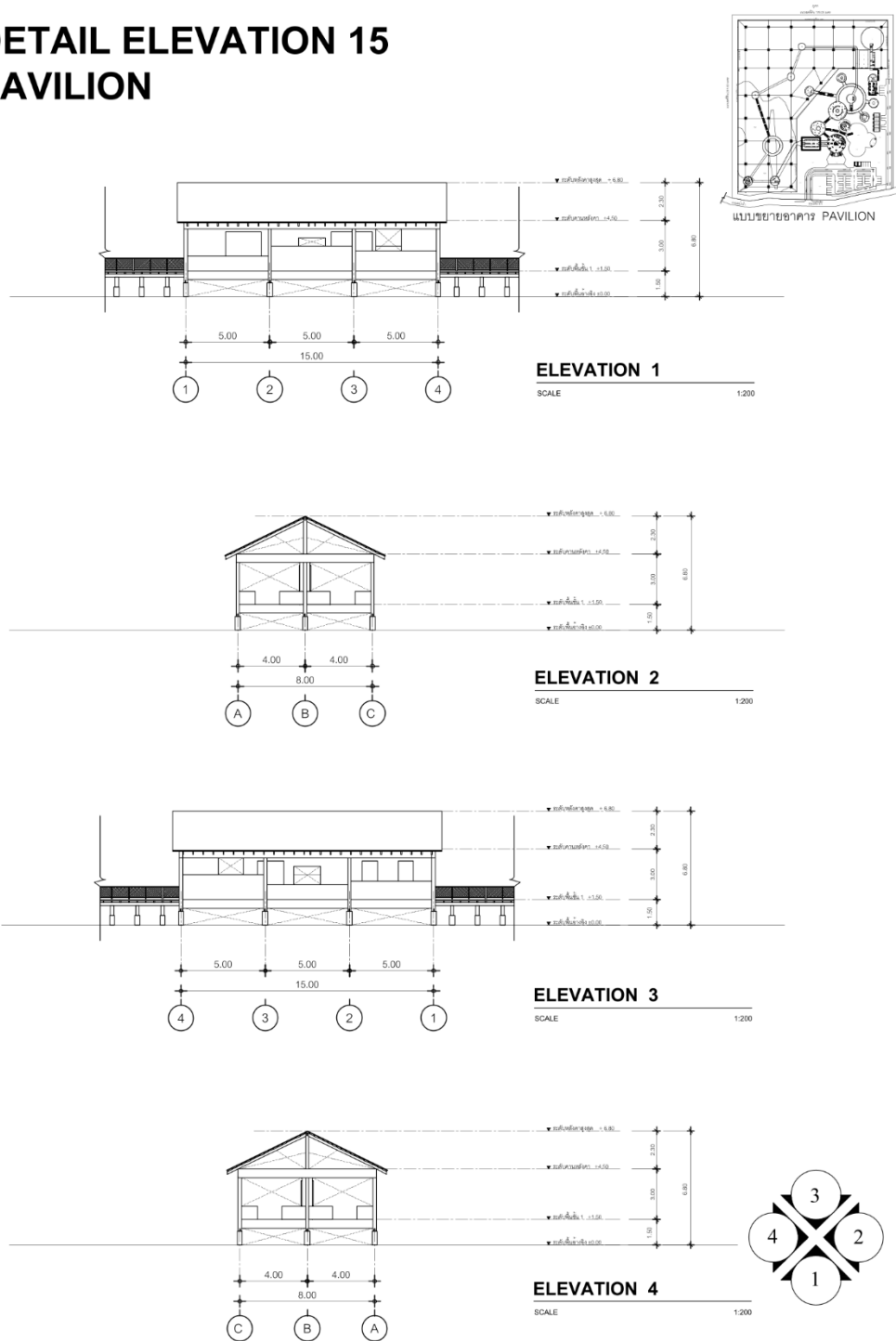
SECTION B

ภาพที่ 5.46 แสดงแบบขยายรูปตัดอาคารศาลาพัก
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.3.15.2 แบบขยายรูปด้านอาคารศาลาพัก

**DETAIL ELEVATION 15
PAVILION**

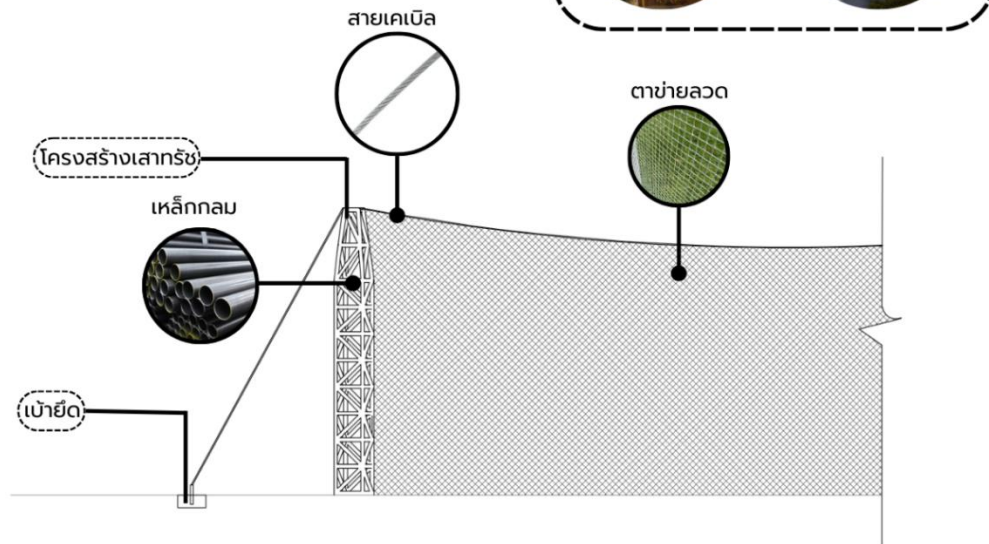

ภาพที่ 5.47 แสดงแบบขยายรูปด้านอาคารศาลาพัก
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

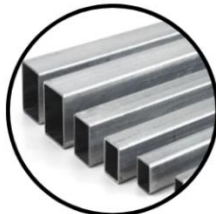
5.3.16 แบบขยายอาคารโดม

**DETAIL DOME 16
DOME**

โครงสร้างโครงขึง Cable strure

MATERIAL

เหล็กกลม

เหล็กกล่อง

สายเคเบิล

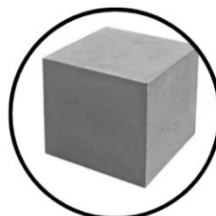
ตาข่ายลวด

ไม้ยางพารา

ไม้อัด

คอนกรีต

หลังคาซิงเกิ้ลรูฟ

ภาพที่ 5.48 แสดงแบบขยายอาคารโดม
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.6 ทรรศนียภาพ

5.6.1 ภาพทัศนียภาพภายใน

ภาพที่ 5.49 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนโซนต้อนรับ

ภาพที่ 5.50 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนพื้นที่พัก
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 5.51 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดง

ภาพที่ 5.52 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดง

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

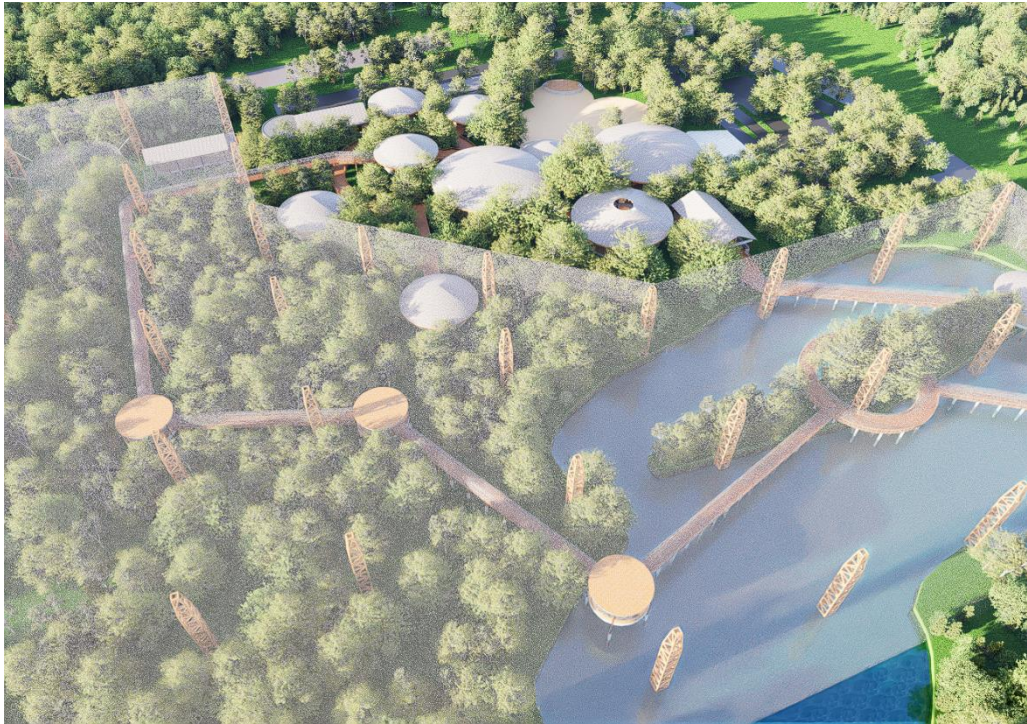

ภาพที่ 5.53 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนห้องฟังเสียงนก

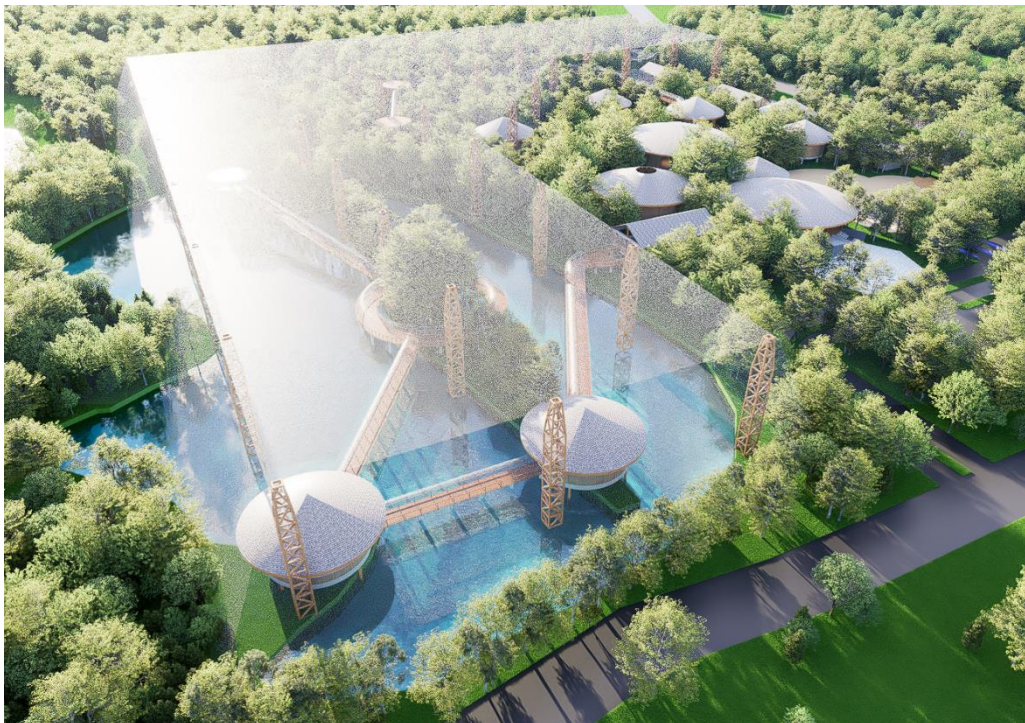

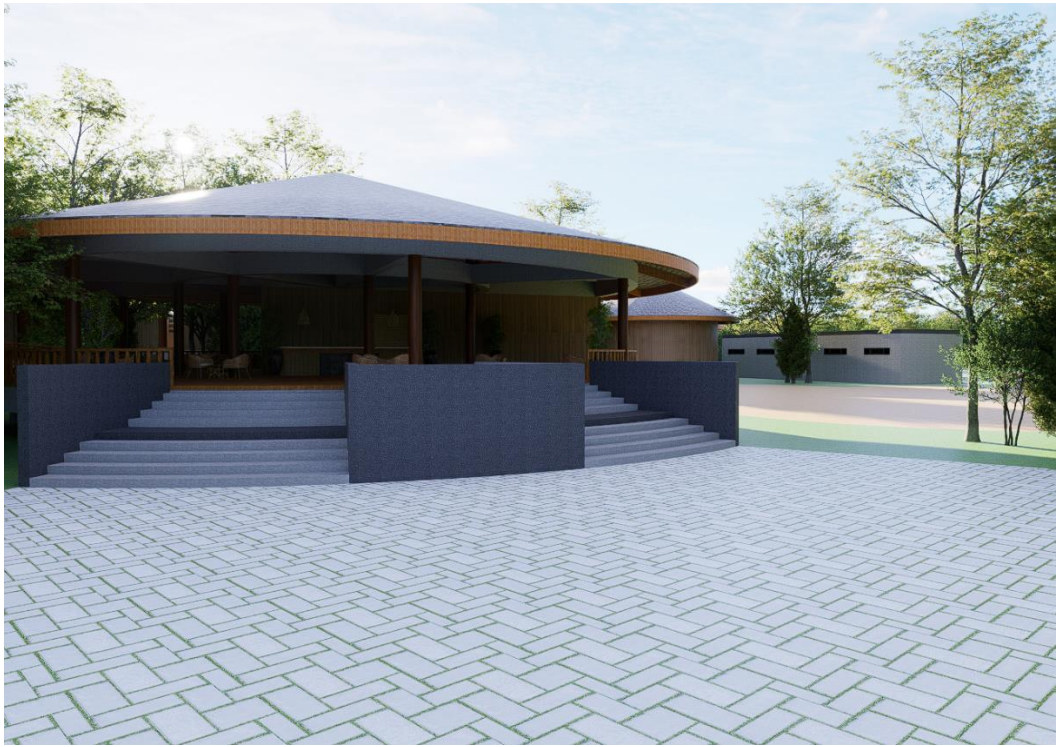
ภาพที่ 5.54 แสดงภาพทัศนียภาพภายในส่วนห้องจัดแสดงชั่วคราว
 ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

5.6.2 ภาพทัศนียภาพภายนอก

ภาพที่ 5.55 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมโครงการ

ภาพที่ 5.56 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมโครงการ
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 5.57 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกทางเข้าโครงการ

ภาพที่ 5.58 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโซนลานกิจกรรม

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 5.59 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโชนลานกิจกรรม

ภาพที่ 5.60 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกทางเดินระหว่างอาคาร
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 5.61 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกอาคารจัดแสดง

ภาพที่ 5.62 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกอาคารทางเข้าโดม
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 5.63 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกด้านในโดม

ภาพที่ 5.64 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกภาพรวมอาคาร
ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

บทที่ 6

บทสรุปและเสนอแนะ

1. บทสรุป

โครงการศูนย์การเรียนรู้ชนบทพรอดหัวโขนเป็นการศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมที่มุ่งตอบสนองต่อประเด็นการอนุรักษ์สัตว์ป่าควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีชนบทพรอดหัวโขนเป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชุมชนภาคใต้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสถาปัตยกรรมในฐานะพื้นที่กลางของการเรียนรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ชนบทพรอดหัวโขนเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม ได้รับความนิยมในการเลี้ยงและการแข่งขันนกกรงหัวจุกมาอย่างยาวนาน ส่งผลให้เกิดความผูกพันระหว่างมนุษย์กับนกในระดับชุมชน อย่างไรก็ตาม ความนิยมดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาการจับนกจากธรรมชาติในอดีต จนนำมาสู่การกำหนดสถานะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ภายใต้บริบทดังกล่าวจึงเกิดความจำเป็นในการสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ควบคู่กับการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ที่มาของโครงการเกิดจากการขาดพื้นที่ต้นแบบที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ระบบนิเวศ และกิจกรรมทางสังคมเข้าด้วยกัน โครงการจึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านชนบทพรอดหัวโขน ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงนกอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่งเสริมจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และสร้างพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนโครงการตั้งอยู่บริเวณตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการเลี้ยงนกกรงหัวจุกอย่างชัดเจน ลักษณะพื้นที่มีองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ธรรมชาติที่เอื้อต่อการอยู่อาศัยของนกและการใช้งานของมนุษย์ การเลือกที่ตั้งจึงพิจารณาทั้งมิติทางนิเวศการเข้าถึงของผู้ใช้งาน แนวคิดหลักของโครงการคือ “การอยู่ร่วมกันระหว่างคน นก และธรรมชาติ” โดยใช้กระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านพื้นที่ (Spatial Learning Experience) การจัดวางผังอาคารและภูมิทัศน์มุ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สร้างลำดับพื้นที่จากสาธารณะสู่พื้นที่สงบ และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมมนุษย์กับพื้นที่อยู่อาศัยของนกอย่างเหมาะสม สถาปัตยกรรมจึงทำหน้าที่เป็นทั้งสื่อการเรียนรู้ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ทางสังคมในเวลาเดียวกัน

โดยสรุป โครงการศูนย์การเรียนรู้ชนบทพรอดหัวโขนแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของสถาปัตยกรรมในการเป็นกลไกเชื่อมโยงมนุษย์กับธรรมชาติ ผ่านการออกแบบพื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และการสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรม อันนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืนทั้งในมิติสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม

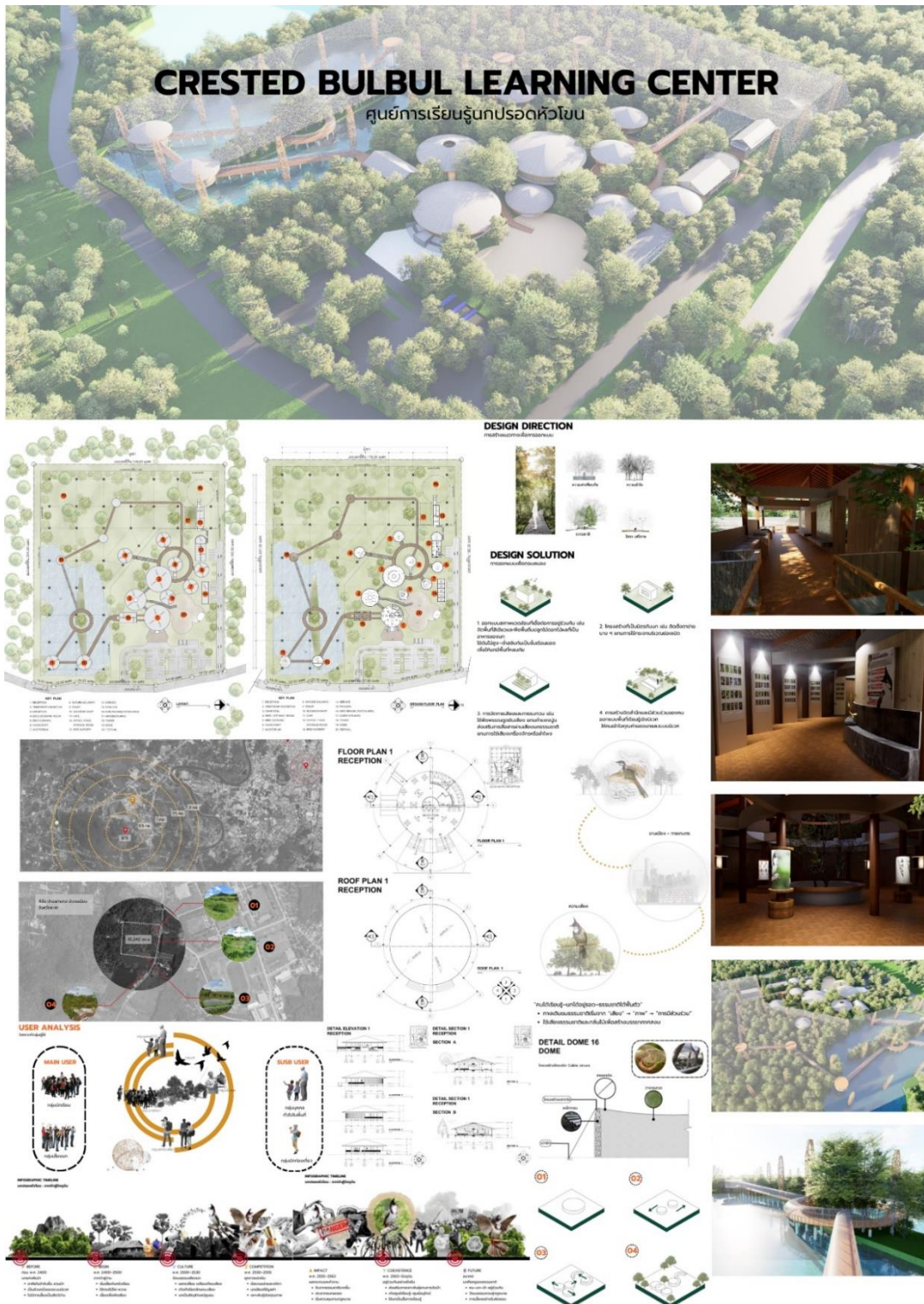
2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและพัฒนาโครงการศูนย์การเรียนรู้ชนบทพรอดหัวโขน พบว่าโครงการมีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าควบคู่กับการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

ในด้านการออกแบบสถาปัตยกรรม ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบที่สอดคล้องกับบริบทภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ โดยเน้นการใช้การระบายอากาศตามธรรมชาติ การเปิดรับแสงธรรมชาติ และการลดการใช้พลังงานภายในอาคาร รวมทั้งควรเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนก เช่น วัสดุที่ไม่สะท้อนแสงหรือก่อให้เกิดเสียงรบกวน นอกจากนี้ การกำหนดขอบเขตระหว่างพื้นที่ใช้งานของมนุษย์และพื้นที่อยู่อาศัยของนกควรมีความเหมาะสม เพื่อป้องกันการรบกวนและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสัตว์ป่า ในด้านการใช้งานและการบริหารจัดการ ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอบรม และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกพรอดหัวโขนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนและเยาวชน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลและพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้โครงการเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน อีกทั้งควรวางแผนระบบบริหารจัดการ การบำรุงรักษาอาคาร และการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างเหมาะสม เพื่อรองรับการใช้งานในระยะยาว ในด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาในอนาคต ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมของนกอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้พัฒนาองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และการออกแบบพื้นที่ที่เหมาะสมต่อสัตว์ป่า รวมทั้งสามารถต่อยอดโครงการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน

โดยสรุปข้อเสนอแนะดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้โครงการศูนย์การเรียนรู้ชนบทพรอดหัวโขนสามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และพื้นที่สาธารณะที่เชื่อมโยงมนุษย์กับธรรมชาติได้อย่างสมดุล อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับชุมชนและสังคมโดยรวม

ภาพรวม ศูนย์การเรียนรู้รุกนปรอดหัวโชน

ภาพที่ 6.1 แสดงภาพรวมโครงการ (แนวตั้ง)

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพรวม ศูนย์การเรียนรู้รุ่นกปรอดหัวโขน

ภาพที่ 6.2 แสดงภาพรวมโครงการ (แนวนอน)

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพบรรยากาศการนำเสนอ ศูนย์การเรียนรู้รุ่นกปรอดหัวโขน

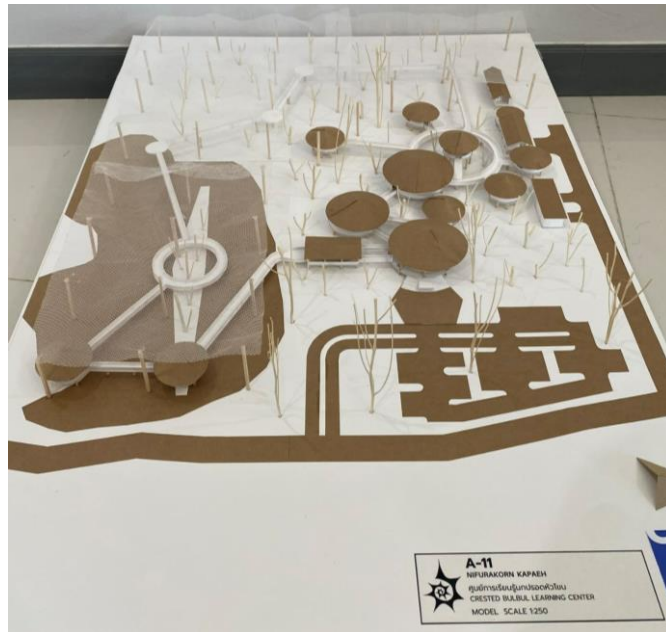
ภาพที่ 6.3 แสดงภาพบรรยากาศการนำเสนอโครงการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

บรรณานุกรม

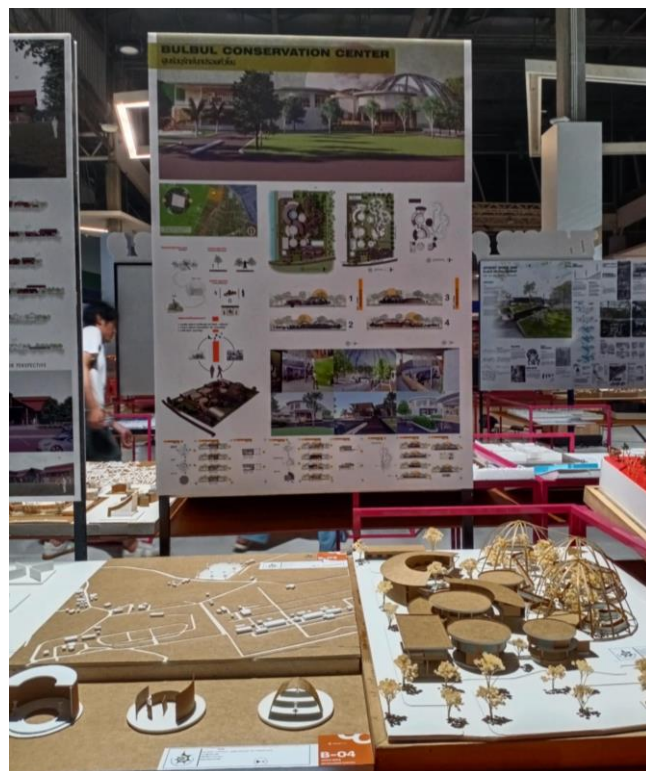
- สำนักงานมูลนิธิอนุรักษ์ปารอยต่อ ๕ จังหวัด. ตำนาน นกกรงหัวจุก. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2567.
 [ระบบออนไลน์]. www.5provincesforest.com/index.php?lay=show&ac=article&id
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. 2023. นกปรอดหัวโขน. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2567
 [ระบบออนไลน์]. <https://www.seub.or.th/bloging/news/2023-244/>
- bloggang.com. 2021. นกปรอดหัวโขน. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2567
 [ระบบออนไลน์]. www.bloggang.com/viewdiary.php?id=fasaiwonmai&month
- technologychaoban.com. 2023. มนต์ขลัง นกกรงหัวจุก. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2567
 [ระบบออนไลน์]. www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_
- dktnfe.com. 2024. วงศ์นกปรอด. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2567
 [ระบบออนไลน์]. <https://dktnfe.com/web59/?cat=45>
- thaipbs.or.th. 2022. "นกปรอดหัวโขน" อยู่ที่ไหน. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2567
 [ระบบออนไลน์]. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/314173>
- archdaily.com. 2012. Gardens by the Bay สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2567
 [ระบบออนไลน์]. www.archdaily.com/254471/gardens-by-the-bay-grant

ภาคผนวก

ภาพที่ 6.4 แสดงภาพหุ่นโมเดล

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ภาพที่ 6.5 แสดงภาพบรรยากาศนิทรรศการ

ที่มา : ผู้ศึกษา (2568)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นิฟูรกรณ์ กาแป๊ะ
วัน เดือน ปีเกิด	07 กันยายน 2544
ที่อยู่	80 หมู่ 6 ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
รหัสนักศึกษา	6350210016
E-mail	shool95120@gmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2556	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเพ็ญศิริ
พ.ศ.2562	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร
พ.ศ.2563	ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

